శ్రీరస్తు.

పరశురామపంతుల లింగమూర్తిగారివలన

సీతారామాంజనేయసంవాదమను.

ఇది

ముముక్షువుల కత్యంతోపయుక్తంబగునటుల

లేఖక ప్రమాదాదిదోషంబులులేకుండ

పరిష్కరించి

అప్పారాజు - వెం: ట్రాయులుగారి

సర్వలక్షణ విద్యావిలాస ముద్రాక్షరశాలయందు

మాదిరెడ్డి - శేషాచలనాయునివారివలన

ముద్రింపబడియె.

౧౯౨౩ సం॥ శెప్టెంబరునెల

శ్రీరస్తు.

సీతారామాంజనేయసంవాదము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీమద్దివ్యనిజాంఘ్రిపద్మములు సంసేవింపుచుం భక్తిచే । ధీయుం
తుండగు హాంజనేయుని నసద్దేహేంద్రియాతీతచి । ద్ధ్యానందుఁడ* నీవ
నేనని కృపం బోధించు శ్రీజానకీ । రామబ్రహ్మము నంతరంగమున నారాధిం
తు నశ్రాంతముం ॥ సీ॥ తన రజోగుణము చేఁ దనరంగ నేగాని కల్పించు నఖిలలోక
ముల నెల్లఁ దనసత్వగుణము చే నొనరంగ నేకొమ్మ పోషించు నీ సర్వభూతము
లను । దన తమోగుణము చే దగ నేవధూమణి జగముల నెల్ల సంక్షయముఁ జేయుఁ ।
దా శుద్ధసత్వప్రధానయై యేరామ నామాంకమున నజస్రము వసించు । నట్టిభు
వనైకమాత దయాసమేత । సద్గుణవ్రాతసిద్ధలసత్స్వాంతపూత । భక్తజనమా
నసోద్యానపారిజాత । సీత కరుణించి మమ్ము రక్షించు గాత ॥ సీ॥ తతశుద్ధసత్వప్ర
ధానవిగ్రహులు నిర్మలరజస్సత్వతమోగుణకుల । స్వసుధర్మశృంగారవైరా
గ్యవేషుల విశ్వోద్భవస్థితివిలయకరులఁ । దప్తకాంచననీరధరచంద్రవర్ణుల శు
భకమండలుచక్రశూలధరుల । ఘనసత్యవైకుంఠకైలాసవాసుల వరహంస
ఖగవృషవాహనులును । షడ్గుణైశ్వర్యయుతుల భాషావధూప్ర । సన్నమంగ
ళదేవతా సర్వమంగ । ళాధిపతుల సాక్షాత్పరమాత్మమయుల । బ్రహ్మవిష్ణుమ
హేశుల బ్రస్తుతింతు ॥ శా॥ బ్రహ్మాండంబు సృజింపఁ బెంపసమయింపం జాలు సా
మర్థ్యముల్ । బ్రహ్మోపేంద్రనగేంద్రచాపులకు సంపాదింపుచున్వారికిన్ ।
బ్రహ్మత్వైక్యవివేకమిచ్చుచును సంభావింపుచుం బ్రోచు నా । బ్రాహ్మీమంగ
ళదేవతాగిరిజలం బ్రార్థింతు నశ్రాంతముం ॥ క॥ వరవిశ్వోద్గతిహేతువు । పర
ముఁడు పురుషుండు ప్రకృతి బ్రహ్మము పరమే । శ్వరుఁ డంచుఁ దజ్ఞులెవ్వని । బరికిం
పుదు రగ్గణాధిపతి నర్చింతుం ॥ మ॥ తనరంగాయము చేత రామచరణద్వంద్వై
క్యదాస్యంబు హెచ్చినభక్తిం దగు వాక్కుచే ననిశమున్ శ్రీరామనామప్రకీర్త
నముం జిత్తము చేత రామపరతత్త్వధ్యానముం జేయు శ్రీ హనుమంతున్ సము

---

* నీవ నేనను పాఠమందు నేననీవని యొకపాఠము గలదు.

పాశ్రయింతుమదభీష్టార్థప్రసిద్ధింపఁగ౯॥ క॥ ఆరయమద్బాల్యంబున। గారవ
మునఁజిత్తశుద్ధికరముగనాకుం। దారకయోగము దెలిపిన। నారాయణగురు
వులనుమనంబునఁగొలుతు౯॥ సీ॥ ఘనపాపములుమాపఁదనుతాపముఁబాపఁ
దనరూపమునుజూపఁదనరువానిఁ। దనకాయమునుప్రోయఁబెనుమాయ నె
గిమాయముగ జేయఁగురిడాయఁదగినవాని। మనుకారణశరీరమును జేరనవి
కారవరకారణము జేరఁబరఁగువానిఁ। దనయందుఁజగమందుఁ దాఁబొందుగా
నొందుచెలువొందిబిందుగాఁదెలియువాని। నిగమనిగదితసుగుణములగణి
తముగఁ। మిగులనిగుడఁగసగుణుఁడై యగుణుఁడగుచుఁబగలు రేయనకొక
రీతినెగడువాని। శ్రీమహాదేవగురునిఁ బ్రశంసింతు నెప్పుడు॥ శా॥ లోకాలోకపరీత
భూచరమహాలోకప్రకారంబుగ। శ్రీకల్యాణకరోరుకావ్యచయముల్ సిద్ధంబు
గావించుచు। శ్లోకుల్ పుణ్యమతుల్ ఘనగద్యరుచులై శోభిల్లుచున్నట్టివా। ల్మీకివ్యాస
మయూరబాణకవికాళిదాసులంగొల్చెద౯॥ గీ॥ మహితగురులఘువర్ణధర్మ
ములునియమములుగలితకర్తృకర్మక్రియలును దెలిసి నామరూపావ్యయవి
లక్షణంబులాత్మ। నెఱిఁగినకవీశ్వరులఁ దాఁ గవీశ్వరుండ॥ అటుగాపున॥ ఉ॥ నన్న
యభట్టునాంధ్రకవినాథునిఁదిక్కనసోమయాజినిం। బన్నగసోమసత్కవి
నిభాస్కరబమ్మెరపోతరాజుల౯। మున్నుప్రసిద్ధిగాంచుకవిముఖ్యులనందర
నెమ్మనంబులో। నన్నినమస్కరించెదనభీష్టఫలాప్తిఁ దనర్చునట్లుగా౯॥ క॥ శుద్ధ
పదయుక్తిదోఁ టెఱిఁగియ। బద్ధమునునిబద్ధిగానిబద్ధిమహా। బద్ధముగాఁగనుకుకవు
ల। నౌద్ధత్యముమానుకొరకుసభినందింతు౯॥ మ॥ గిరివన్స్వర్ణమనేకభూషణ
ములై కన్పట్టుచందంబునం। బరమాత్ముండఖిలప్రపంచమయుఁడై భాసిల్లున
ట్లాటచే। సురసిద్ధోరగయక్షకిన్నరనరస్త్రీమాదిశశ్వచ్ఛరా। చరరూపోజ్జ్వ
లసర్వభూతములకు౯ సద్భక్తితో మ్రొక్కెద౯। వ॥ అనియిష్టదేవతాప్రార్థ
నంబునుసద్గురుకీర్తనంబును సంస్కృతాంధ్రసత్కవిస్తోత్రంబునుగావించి
యేనుముముక్షుజనహితంబును సంసారసాగరోత్తారకంబును దారకసాం
ఖ్యామనస్కాత్మకంబునుజీవబ్రహ్మైక్యసాక్షాత్కార సాధారణకారణంబును
నైనరాజయోగంబుఁ దెలియునొక్కప్రబంధంబు గారచియింపనిశ్చయించిప
రమైకాంతంబునశ్రీగురుమంత్రదేవతా తత్త్వాత్మానుసంధానంబుసేయుచు
న్నసమయంబున॥

ప్రథమాశ్వాసము.

ప్రబంధహేతువు.

సీ॥ కమనీయవరదివ్యకాంచనచేలంబు గాషాయవస్త్రంబుగా ధరించి। చాపబాణంబులు చంచత్కమండలుదండములు గాఁగ హస్తములఁ బూని। రమణీయరత్నహారంబు రుద్రాక్షమాలిక గాఁగ గళంబున లీలఁ దాల్చి। సీతావధూటిని శ్రీరాజయోగాఖ్యాధ్యాత్మవిద్యగా ననవధరించి। ప్రేమమీరంగ శ్రీరామరామరామ। యనుచుఁ దనపేరు నుడువుచు నద్భుతముగ। శ్రీమహాదేవగురుఁడైన రామవిభుఁడు। గరుణతోడుత నెదుర సాక్షాత్కరించె॥ వ॥ ఇట్లు శిష్యవాత్సల్యంబున సాక్షాత్కరించి మదీయదీర్ఘ దండనమస్కారంబులు చతుర్విధపురుషార్థప్రదచతురక్షర సమన్వితనారాయణనామస్మరణపూర్వకంబుగా నంగీకరించి కలకల నవ్వుచు శరీరత్రయవిలక్షణావస్థాత్రయసాక్షిపంచకోశవ్యతిరిక్తసచ్చిదానంద స్వరూపప్రత్యగాత్ముండవైన నీవ సత్యజ్ఞానానందస్వరూపపరమాత్ముండనయిన నేను సత్యజ్ఞానానందస్వరూప పరమాత్ముండయిన నేన సచ్చిదానంద స్వరూపప్రత్యగాత్ముండవైన నీవని సర్వోపనిషత్సారభూతార్థంబగు నపరమతత్త్వరహస్యార్థంబుపదేశించి యీయభేదవిజ్ఞానదృష్టిచేత నిరంతరంబు నన్నవలోకించుచు జీవన్ముక్తిసుఖంబనుభవింపుము ప్రారబ్ధభోగావసాన సమయంబున ఘటాకాశంబు మహాకాశంబునం గలసిన విధంబున నాయందు విదేహకైవల్యంబు నొందెదవు సందేహంబు లేదని యాజ్ఞాపించి యిప్పుడీవు బ్రహ్మాండపురాణంబునం దధ్యాత్మరామాయణంబు నుమామహేశ్వరసంవాదరూపంబై యొప్పు నందు శ్రీరామహృదయంబను నితిహాసంబు సీతారామాంజనేయ సంవాదంబునం బ్రవర్తిల్లునది సంక్షేపరూపంబున గావున నయ్యర్థంబు విస్తరించి యొక్క ప్రబంధంబుగా రచియించి నాపేర నంకితంబు సేయుము సర్వపాపవినిర్ముక్తుండవై కృతార్థుండవయ్యెదవని యానతిచ్చి తిరోహితుండయ్యె నంతట మేల్కాంచి పరమానందభరితాంతఃకరణుండనై॥ శా॥ శ్రీవిశ్వేశ్వరపార్వతీప్రియదము శ్రీజానకీరామవా। క్యాంర్భూతము మారుతాత్మజసుబోధ్యంబై తగన్ శ్రీమహాదేవాచార్యవరాంకితంబుగను ధాత్రిన్ రాజయోగంబును। భాషింపన్ రచియింపఁగల్గెనిక నాభాగ్యంబు సామాన్యమే॥ క॥ దివ్యము భవ్యంబగు నా। కావ్యము సంతతము మోక్షకాములచే శ్రోతవ్యము న కర్తవ్యము। ధ్యాతవ్యము భావ్యము సద్గతికి ద్రష్టవ్యము గా

ద॥ వ॥ అని విచారించి సంతోషభరితచిత్తుండనై మదీయాచార్యపరంపరావతారంబున భివర్ణించెద॥

—* గురుపరంపరాభివర్ణనము.* —

శా॥ సత్తామాత్రుఁడు నిర్విశేషుఁడు తనూసర్వేంద్రియప్రాణహృ। చ్చిత్తాహంకృతిధీప్రకాశకుఁడు సచ్చిత్తోషకాయుండు వి। ద్వత్తాపాంధతమఃప్రదీపముయుఁ డాత్మస్వామిభాసిల్లు శ్రీ। దత్తాత్రేయగురుండసంగజగదంతర్యామిస్సైము స్నిల౯॥ క॥ ఆదత్తాత్రేయగురు। శ్రీదివ్యపదారవింద సేవాది* శ్రీమోదుఁడు ప్రత్యక్షప్ర। హ్లాదుండస శ్రీజనార్దనాహ్వయుఁ డొప్ప౯॥ మ॥ తనసౌశీల్యము శాస్త్రచింతనము నాత్మజ్ఞానముం జూచి హె। చ్చిన రూమిణ్న్నిజదివ్యరూపములలో శ్రీభారతీమోక్షకా। మినులే తెంచియ హర్నిశంబుదను నెన్మింగొల్వఁగా శ్రీజనా। ర్దనయోగీశ్వరుఁ డొప్పె నెల్లడ నవిద్యాధ్వాంత మార్తాండుడై॥ తే-గీ॥ ఆజనార్దనగురున కత్యద్భుతముగ। శ్రీమదేకోగురుస్వామి శిష్యుఁడయ్యె మునువశిష్ఠమహామునీంద్రునకు నధి౯। దాశరధిభక్తుఁడయిన చందంబు దనర॥ సీ॥ తనదువైరాగ్యంబుఁ గనుఁగొని సిగ్గుచే సనకాదిమునులజు వెనుకనొమగఁ। దనదుసద్భక్తిచే తమగట్టునడియింట శ్రీకృష్ణుఁ డాత్మీయసేవ జేయుఁ। దనదువిజ్ఞానతీర్థమునందుఁ గ్రుంకుచు గంగాదినదులెల్లఁ గంతులిడఁగఁ। దనదుపూర్ణాత్మసంతతసమాధిని జూచి ప్రహ్లాదుఁ డాశ్చర్యపరత నొంద। స్వకృతగీతాదిశాస్త్రభాష్యంబులెల్ల। వేదతుల్యంబులై ధాత్రి వెలయుచుండ వామదేవశుకాగ్ర్యసవ్యాసభీష్మ। సదృశుఁ డేకోజనార్దనస్వామి వెలసె॥ క॥ ధరలో నారాయణునకు। సమగతి నేకోజనార్దనస్వామికి శ్రీ। నరహరిమహేశగురుఁడ। చ్చెరువుగ సద్భక్తి మెఱయ శిష్యుండయ్యె౯॥ చ॥ అతఁడు సమస్తభూతబహిరంతరనావృతిపోషమూర్తియై। వితతసమాధిసుందు నెడ వేల్పులు సూచి యితండు దోల్లియా। శతధృతియో రమావరుఁడొ శంకరుఁడో శుకుఁడో యటంచు దున। ద్భుతమును బొందుచుండఁ బరిపూర్ణత నొప్పె ధరాతలంబున౯॥ క॥ ఆనరహరిసద్గురునకు। శ్రీనాగోరామగురుఁడు శిష్యుండై వి। జ్ఞానంబునఁ బ్రత్యక్ష। శ్రీనారాయణుఁడనం బ్రసిద్ధివహించె౯॥ శా॥ రాజన్మూర్తులతోఁడఁ బేంపెసఁగు వైరాగ్యోపరత్యాళులుం। దేజంబొప్ప సహాయ్యులై మెఱ

---

* సేవాదిశ్రీయనుస్థలమునందు సేవాసిద్ధిశ్రీయని వేఱొకపాఠము గలదు.

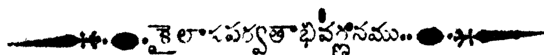
ప్రథమాశ్వాసము.

యుక్తదివ్యప్రబోధస్ఫురద్రాజాన్యవ్వరియించి మోక్షసుఖ సామ్రాజ్యంబు
తో నొప్పెడి। గోడేరామగురుండు పండితులుగోర్కుల్ దీఱ సేవింపఁగన్॥
క॥ అనాగోరామునకున్। శ్రీనారాయణునకజుని చెలువునభక్తుం। డై నెగ
డెనెల్లదిక్కుల। గోనేరుగురుండు తత్త్వకోవిదుఁడగుచున్॥ శా॥ ఆకాశీతల సేతు
మధ్యకలితజ్యాధీశ్వరోద్యచ్ఛిరశ్శ్రీకోటీరమణిప్రభాచితనిజాంఘ్రిద్వయం
ద్రుపంకేరుహుండాకాశాదిసమస్తతత్త్వసముదాఘూర్ణితవిశ్వేశుడై। శ్రీకోనే
రుగురుండు మోక్షవరలక్ష్మీకాంతుఁడై రాజిలెన్॥ శా॥ ఆకోనేరుగురూత్త
ముం గొలిచి దివ్యాధ్యాత్మయోగంబుదా। శ్రీకల్యాణగుణప్రసిద్ధుఁడగుచున్
శ్రీమన్మహాదేవలో। కైకాచార్యుఁడు సంగ్రహించె నెనలేని సౌఖ్యంబొప్ప సాం
దీపునిన్ శ్రీకృష్ణుండు భజించి విద్యలొసరం జేకొన్న చందంబునన్॥ సీ॥ అఖిల
భూతంబుల నాడించు మాయ నణంపుగా నెవ్వఁ డాడింపుచుండు। గురుజ
నంబులకెల్లగురువులై తగు హరిహరుల కెవ్వఁడు గురువగుచునుండు। వివిధ
లోకంబుల వెలుఁగించు వెలుఁగులమించి యెవ్వఁడు వెలుఁగించుచుండుఁ। ప్ర
భువులకెల్ల సత్ప్రభువైన బ్రహ్మకుఁ బ్రభవౌచు నెవ్వఁడు పరగుచుండు। సగు
ణనిర్గుణరూపుఁడై నెగడుచుండు। నమ్మహాదేవగురువరు నభినుతింప। సక
లనిగమాగమాంతశాస్త్రంబులోప। వనఁగమము బొంట్లకును తింపనలవియ
గునె॥ గీ॥ అమ్మహాదేవగురుచరణారవింద। పరపరాగాంశభజనతత్పరుఁడఁ
బరశు। రామవంతులకులజాతరామమంత్రి। మాళికమ్మాంబికాప్రియాత్మజు

—* షష్ఠ్యంతములు. *—

డనేను॥ క॥ శ్రీరామనామమంత్రా। కారునకు నగ్గిసిర్వికారునకు మహా। కా
రునకు నిజానుతాపం। కారునకజ్ఞానభూమికాదూరునకున్॥ క॥ ధీరునకు భక్త
జనమం। దారునకు నిరంతరాత్మ్యుదారునకు నిరా। ధారునకు సకలజగదా। ధా
రునకు ననాద్యఖండితశరీరునకున్॥ క॥ వ్యాపకునకు ద్రిశరీరా। లేపకునకు నిజ
జానుతాప లేపకునకు ధీ। దీపకునకు సచ్చిత్సుఖ। రూపకునకనంతవిశ్వరూపాత్ము
నకున్॥ క॥ శ్రీమదత్రాత్రేయమ। హామునిసదృశునకు శ్రీమహాదేవగురు। స్వా
మికి దనసర్వాంత। ర్యామికి జ్ఞానభూమికారామునకున్॥ వ॥ సమర్పితంబు
గా నాయొనర్పంబూనిన శ్రీసీతారామాంజనేయసంవాదం బను వేదాంతగ్రం
థంబునకుఁ గథాప్రారంభంబు బెట్టిదనిన॥ క॥ శ్రీసుఖదర్శన శాంత। వాఙ్మయ [illegible]

సీతారామాంజనేయసంవాదము.

కైలాసపర్వతాభివర్ణనము.

పార్వతీనివాసము సుమహా। భాసమనాభాసమ్ము కై। లాసము వసిరారుఁ జిద్వి
లాసంబగుచుం గావ॥ అదిమరియు నాదిమధ్యాంత విహీనంబును స్వజాతీయ
విజాతీయస్వగతభేదశూన్యంబును నిత్యాపరోక్షస్వప్రకాశాపహసితానం
తకోటిసూర్యచంద్రానలాలోకంబును వేదశాస్త్రపురాణేతిహాసాగమా
గమ్యంబును బహువిధవర్ణధర్మకర్మగుణనామరూపవికారశక్తివిరహితం
బును బ్రహ్మేంద్రాద్యమరాసురోరగ గరుడగంధర్వకిన్నరకింపురుషసిద్ధసా
ధ్యవిద్యాధరచారణాప్సరోయక్షగుహ్యకభూతఖేచరదేవర్షి బ్రహ్మర్షీ
శ్వరయోగీశ్వరమునీశ్వరయతీశ్వరవిశ్వరాద్యుపాస్యంబును నిత్యనిర్గుణ
నిర్వికల్పనిర్వికారనిరాకారనిరంజననిర్విషయాతీంద్రియావాఙ్మానసగోచ
రాప్రమేయశుద్ధబుద్ధముక్తకేవలాఖండసచ్చిదానంద మయంబునై నతురీ
యాతీతపరతత్త్వకైలాసంబునన వ్యక్తమహదాదిసప్తావరణపరివేష్టితంబును
జలుదశలోకకందరసుందరందరంబును సార్వభౌమాదిహిరణ్యగర్భాంతా
నందగండశైలభాసురంబును భామసోమనక్షత్రతారాగ్రహ పావకసౌదా
మన్యాదివివిధతేజోరత్నశర్కరిలంబును బ్రవిమలవైరాగ్యోపరత్యేకాంతా
త్యంతముముక్షుతాధిత్యకాధ్యాత్మానందజీవాభిషిక్తనిర్మల నిశ్చలతాకలికాక
తఫలితనిష్కామకర్మోపాసనాయాగయోగజపతపస్సత్యశౌచ దయాశీల
వ్రతదానాదినానావిధానోక్తహైమోద్యానవిరాజితంబును బుషోపేత నిగ
మాగమాంకల్పలతావిలసితంబును షడ్విధసమాధిసౌధవిభ్రాజితంబును ఋ
రమాధ్యాత్మవిద్యానందజలాభిషిక్తనిర్మలచిత్తవృత్త్యంగణశమదమోపర
తితితిక్షాశ్రద్ధాసమాధానామానిత్వాదంభిత్వాదికల్యాణగుణమణిగణరంగవ
ల్లీప్రకాశితంబును నిరతిశయకైవల్యభాండాగార శోభితంబును ఫలకామ
నాభావస్వభావనియతకర్మాచరణచిత్తశుద్ధిసర్వకర్మపరిత్యాగగురుభక్తివే
దాంతశ్రవణమనననిదిధ్యాసనజ్ఞానాదిసోపానసమన్వితవిజ్ఞానరాజమార్గల
లితంబును పంచాక్షరీమహామంత్రమాణిక్యతోరణాలంకృతంబును బ్రణవనా
దమంగళవాద్యరవపూరితంబును నగు తురీయమహాస్థాన మంటపాంతరం
బున సర్వోపనిషత్సారభూతబ్రహ్మాత్మైకదర్శనరూపోంకారసింహాసనాసీనుం
డై శుద్ధసత్త్వప్రధానమాయామయుఁడవ్యాకృతనవిగ్రహుండును సర్వజ్ఞత్వస

శ్రీవిశ్వకర్తృత్వాంతర్యామిత్వసర్వస్రష్టృత్వ సర్వ రక్షకత్వసర్వ సంహారక
త్వాద్యగణ్యసమగ్రమగుణపరిగ్రహుండును సత్యజ్ఞానానందస్వరూపకుండును
సర్వవ్యాపకుండును దేవదేవుండునునగు శ్రీమహాదేవుండు మూర్తిమంతంబు
లై చతుర్వింశతితత్వంబులును నిచ్ఛాజ్ఞానక్రియాదిశక్తులును హృషీకేశ్వ
రవాణీశ్వరసురేశ్వర నందికేశ్వర భృంగీశ్వరవిఘ్నేశ్వర కుమారాది ప్రమ
థగణాధీశ్వరులును బ్రాహ్మీమాహేశ్వర్యాదిసప్తమాతృకలును స్వసాన్ని
ధ్యంబున నిజకరుణాకటాక్షవీక్షణంబు నపేక్షించి కొలువస్వస్వరూపావ
లోకనంబు జేయుచు నాత్మారాముండై యున్నసమయంబున దదీయ వా
మార్ధశరీరిణియు బరాపరప్రకృతిస్వరూపిణియు నిఖిలజగదుపాదాన కారణ
భూతయు నఖిలలోకైకమాతయు త్రిభువనగేహినియు విశ్వమోహినియు
ధీముఖ్యజ్ఞానవిజ్ఞానలోచనయు విషయవిరక్త్యధరయు విచారమందస్మితయు
నిర్మమతానిరహంతాస్తనియు యోగబోధస్తనియు సందేహమధ్యయు సంసా
రచక్రనాభియు రాగద్వేషజఘనయు గామలోభోరుయుగళియు గామలో
భోరుయుగళయు సంకల్పవికల్పచరణయు కాలానుగతకర్మయానయు వేదా
న్తవిద్యావ్యసనవసనోపరతికంచుకధారిణియు రజస్సత్వతమోగుణగ్రంథినీవీ
బంధకంచుకబంధవేణీబంధసురుచిరయు ఫలత్యాగపూర్వకవర్ణాశ్రమోచిత
ధర్మానుష్ఠానేశ్వరప్రణిధానాచార్యోపాసనేంద్రియాత్మవినిగ్రహస్థితప్రజ్ఞ
త్వాదిసాత్వికగుణభూషణాలంకారిణియు శుద్ధవాసనావాసితయు నిత్యాన
పాయినియు దేవీదేవియునగు శ్రీమహాదేవి యతిప్రీతిపూర్వకంబుగా జతుర్వి
ధశుశ్రూషలు గావించుచు సేవించుచు బూజించుచు భావించుచు నమస్క
రించుచు నారాధించిన బ్రసన్నుండయి మెచ్చితి నీకు నెయ్యదియభీష్టంబిచ్చెద
నడుగుమనిన సంతోషభరితచిత్తయై యమ్మత్తకాశిని చిరునవ్వు నవ్వుచు నిట్ల
నియె ॥గీ॥ ప్రాణనాథ తనదుపతిని గొల్చుటకంటె వేరెపనులు గలవె చారుమ
తికి। గాన నీదుసేవ గావించుటయకాని। యొండుకోర్కి లేదఖండమూర్తి ॥గీ॥ అ
యిన నీకభీష్టమడుగుమిచ్చెదమని। యానతిచ్చితిరి మహాత్మ యిప్పుడు। గాన నా
కునెల్లమానవులకు మేలు। గలుగ నొకటియడుగవలసెననఘ ॥క॥ నిఖిలకలుష
సంక్షయకర।మఖిలాభీష్టప్రదంబనంతావ్యయచి।త్సుఖదము జగదధిపత్యాభిమ

శివుఁడు పార్వతీదేవికి రామనామప్రభావంబు దెలుపుట.

ఖకరమగుమంత్రరాజముం గృప జెప్పుడా ॥గీ॥ అనిన విని నవ్వి గిరిజకిట్లనియెం

భేదముగ రానిరహస్యార్థము శివునకీవు వినదివ దయని శ్రేష్ఠముగ పదార్థమైన। నె
లిగింతునీకు నెయ్యంబుతోడ గీ॥ శివునో రామ శ్రీరామ రామ రామ రోయు। యనుచు
రమియిందు రాముని యందు రామనామము పఠానన సహస్రనామ తుల్యమట్లుగా
వునదీనినీవధరింపు॥ క॥ ఆదిపరబ్రహ్మ ప్రతిపాదకమత్యంత పరమపావనమును
మా।యాదివ్యమంత్రరాజము। మోదితధర్మార్థకామమోక్షప్రదముల్ ॥ సత్యజ్ఞా
నానంద ప్రత్యగభిన్నాత్మ నందు బ్రహ్మాదిబుధుల్ । నిత్యము రమింపుచుండగ।
న్యాత్మాయని రామపదముగలిగె బరుసనకున్ ॥ తే॥ గీ॥ రామపదవాచ్యుఁడాదినారా
యణుండె। యతనికిని నాకు భేదమింతైన గలుగ దద్వయబ్రహ్మమయులమట్లు
గుటవలన । నింతినాయందు సేనసుంతు నెపుడు ॥ తే-గీ. రామతారకపావన
రామనామ । మెంతపాపంబునడఁగించు నంతయఘము । శ్వపచుఁడైనను జే
యఁగాఁజాలఁడనఁగ । దత్ప్రభావంబు నెన్నంగఁదరమె నాకు క॥ ఈరేడుజ
గములందును । నారీమణి విమలరామనామము చేతం । జీరఁబడని ఘనదుర్భర।
ఘోరమహాఘుంబులేదు కోరి దివకిసన్ ॥ తే-గీ॥ బ్రహ్మహత్యాయుతము మద్య
పానదశశ। తమునుగుస్వంగనాకోటిగమనవగిత। మపరిమిత హేమచౌర్యం
బులనవరతము। రామనామాభిపఠితములో రాజవదన ॥ సీ॥ బ్రహ్మహత్యాఖ్య
పాపతమోర్కబింబంబు మధుపాన రోషభ్రమారుతంబు । దపనీయచౌర్య
పాతకశైలభిదురంబు గురువధూగమ నాఘుకుంభిహరియ । జననీపితృభ్రా
తృవనితార్భకాచార్యగోవధారణ్యోరుదావవహ్ని । పరసతీసంగమ పరధన
హరణాదిఘోర పంకోపగస్రూరబహీ । యనృతభాషణవలీమహాలవిత్ర।
మార్యదూషణపంకేరుహద్విపేంద్ర । మఖిలకలుషాంబునిధి బడబానలంబు।
రామనామంబు హిమశైలరాజతనయ ॥ తే-గీ॥ రమణియవశముచేనైన రామ
నామ । మమరఁగీర్తింపఁబడుచుండ నఖిలపాతకముల చేఁ విడ్వఁబడును మ్నసు
మతియపుడె। సింహమతిభీతిమృగముల చేతఁబోలె ॥ తే॥ గీ॥ అనవరతరామనామ
కీర్తనపరుండు। వెనుకటియఘంబులఁదలంచి వెఱువవలదు । ఘనతనేనుఁగు
నెక్కి కుక్కలను గాంచి। భయపడఁగ నేలమనుజుఁడో పంకజాక్షి ॥ క॥ ఇలలోన
రామనామము । సులభంబై వెలుఁగుచుండఁ జులుకగబలుకం । గలనాలుక గ
లుఁగఁగఁన। ల్బులుమిన్నకనరకములను జొందెదరకటా ॥ ఉ॥ ప్రాపుగరామ
నామము నిరంతరము న్భజియించువారికిం। బాపము లేదటంచుఁ బెనుపాముసు
బట్టఁగవచ్చునగ్నిసం। దీపితలోహఖండము నతిత్వరితంబు గ్రమింగవచ్చుబ।

లోకష్టముఁబెంచుపెద్దపులికోఁటిలుదియ్యగవచ్చునిద్ధరన్ ॥ క॥ ఏపాపమ్మునై
నఁదగం । బాపఁగలదురామనామభజనపరులకుం । బాపముగలదనిపలుకుమ
హాపాతకియఘమునడఁపనదియోపదిలన్ ॥ సీ॥ ద్విజవరేణ్యులకునువిప్రోత్త
ములకుయోగీశ్వరులకునుయతీశ్వరులకు । భక్తివైరాగ్యసంపద్విశిష్టులకునే
కాంతవాసులకు వేదాంతులకును । చండాలపుల్కసశ్వపచకంటకకిరాతశబరక
హూణాంగనాసంగతులకు । బ్రహ్మహత్యాసురాపానహేమస్తేయగురువ
ధూసంగమకరవరులకు । సుందరీశత్రియోరవ్యశూద్రులకును । మఱియునా
నావిధానేకమానవులకుఁ । బరమపాదనమైశుభప్రదమ్మునైన । రామనామంబు
శరణంబురాజవదన ॥ చ॥ కనదురురామనామమునకంటెఘనంబగుపాపనాశ
సాధనమునిరంతరేష్టఫలదాయకమైనవిశేషకారణం । బునుమరిలేదులోకము
లమూఁడులెఱుంగరుదానినాశ్రయిం । చినసకలార్థసంపదలుచేకుఱుసిద్ధ
ముశైలనందనా ॥ తే-గీ॥ అబలశ్రీరామరామరామాఖ్యమంత్ర । మీప్సితంబు
లనర్థులకిచ్చుచుండఁ । గాంచినేఁటిసిగ్గువడుచుండుఁగల్పతరువు । కామధే
నువునలఘుచింతామణియును ॥ సీ॥ ధర్మార్థులకుసర్వధర్మంబులొనగూర్చున
ర్థార్థులకుఁ జేయునర్థములను । కామార్థులకునెల్లకామంబులొసం
గునాత్మజ్ఞార్థుల కిచ్చునాత్మజులను । శ్రీధృతికీర్తిశ్రేయస్సుఖక్షమావి
ద్యార్థులకువాని వెలయనిచ్చు । ఛత్రచామరగజాశ్వప్రభుత్వార్థులకవియ
సంపాదించుననవరతముఁ । జంద్రసూర్యాలయములనుస్వర్గలోక । సత్యవై
కుంఠకైలాససదనములను । గోరువారలకవియుఁజేకూఱఁజేయు । రామనా
మంబువిలసిల్లిరాజవదన ॥ వ॥ అదియునుంగాక ॥ సీ॥ నిఖిలరోగంబులనిర్మూ
లముగఁ జేయుభవభయంబులనెల్లఁబాఱఁదోలు । బంధనంబులఁబటాపంచ
లుగావిరుచుసొలయునాపదలనునులిమివైచు । శాత్రవవిజయంబుసతతం
బుసమకూర్చుఁదూలించు బహువిధదుఃఖములను । దలఁజూపకుండదుర్దశ
లనుదోలఁగించుసకలశుభంబులసంగ్రహించుఁ । బరమపావనమంగళప్రద
ముగాన । గలితధర్మార్థకామమోక్షములలోన నెసగుభక్తులకొసగని దెద్దిలేదు
ఏమిచెప్పుదుశ్రీరామనామమహిమ ॥ క॥ అచ్చటనెసరస్వతియును । నచ్చటభాగీ
రథియునుయమునానదియు । నచ్చటసమస్తతీర్థము । లెచ్చటశ్రీరామనామమె
ప్పుడుదలతుర్ ॥ గీ॥ తవిలిశ్రీరామనామసుధారసంబు । నమృతత్వైలెగోలుభక్తుల
కమృతమేల । నమరనమృతార్థనసులచేతనదియెమిగుల ॥ గోరబడుచుండుగావున
వారిజాక్షి ॥ గీ॥ కోరిమునుగాననిమనుష్యబేరువాడి । చేరిననతండతనిచెన్నతేరినట్లు

తన్నెరుఙ్గకదనపేరుదడవినంతగరుణచేరాముడపుడెసాక్షాత్కరించు॥సువృ
త్తము॥ రామరామరామరామరామరామయంచు శ్రీ।రామరామరామరామ
రామరామయంచు శ్రీ। రామరామరామరామరామరామయంచుఁద। న్నా
మకీర్తనంబుఁజేసినంగలుంగుమోక్షముర్వి॥ క॥ నిరతంబురామనామ। స్మరణం
బునకంటెమోక్షసాధనమితరం। బరయంగలేదుధరలోఁ। బరమసులభమైన
లసదుపాయంబబలా॥ వ॥ అనియిట్లు శ్రీరామమంత్రంబునుద్ధృత్యప్రభావంబును
నుపదేశించిననాకర్ణించిపరమానందభరితస్వాంతనై యక్కాంతామణి
యత్యంతభక్తిపూర్వకంబుగానేక ప్రమాణంబులాచరించి వినుతించిస్వా
మీతన్మంత్రాధిష్ఠానదేవతాశ్రీరామతత్త్వస్వరూపంబెట్టిది యుతింగింపఁదగ
దినసూక్ష్మంబువిచారించి శ్రీరామహృదయంబనుపరమేతిహాసంబుగలదందు
శ్రీరామతత్త్వంబతివిస్పష్టంబుగావిలసిల్లునది యతిరహస్యంబుగావునసెవ్వరి
కిగోచరంబుగాకుండునదిఏనుదెలియంజెప్పెదవినుమని శ్రీమహాదేవుండప్పా

రామాయణకథాసూచన.

ర్వతీదేవికిట్లనియె॥ సీ॥ ఆదినారాయణుండార్తరక్షణపరాయణుఁడులోకోప
కారార్థమూగను। శ్రీరామచంద్రుఁడై క్షితిపై నవతరించి ప్రేమతోసీతను
బెండ్లియాఁడి। సాకేతపురమునసంభ్రమించుచునుండిజగములరక్షింపజనని
పరము। జనకునివాక్యంబుసమకూర్చి చెల్లింపఁదమ్ముఁడుభార్యయుఁదానుఁగూ
డి। తాపసులవేషములుదాల్చితాల్మిమీఱ। దండకారణ్యభూములఁదగఁజరిం
చి। సకలరాక్షసగణములసంహరించి। యరిగిసీతానిమిత్తమై యంతమీఁద॥
మ॥ రణభూమిందగరావణాసురునిపుత్రభ్రాతృబంధూరువా। రణగంధర్వశ
తాంగయుక్తముగశస్త్రశ్రేణిచేద్రుంచిల। క్ష్మణసుగ్రీవహనుమదాదియుతు
డైఁగాంచిసీతావధూ। మణితోవచ్చెనయోధ్యకార్యాలు సుతింపంబుష్ప
కారూఢుఁడై॥ తే-గీ॥ ఇట్లరుగుదెంచిరాముఁడుహితపురోహి। తార్యబాంధవ
సచివభృత్యప్రభృతులు। ననుజులునుగొల్వసక్తుఁడై జనకబాళి। యుక్తుఁడై
యంతఁబట్టాభిషిక్తుఁడయ్యె॥ సీ॥ శృంగారమేపారసీతాంగనామణిమునునిజ
వామాంకమునవసింపఁ। దనపాదుకలుశిరంబునమోచిముందరహనుమంతుఁ
డతిభక్తిననుసరింపధవళాతపత్రమాతతధనుర్బాణముల్దాల్చిలక్ష్మణుఁడుపైఁ
బండనలర। పరినిరుగడలవింజామరంబులుపూనిభరతశత్రుఘ్నులుపరిఢవిం
పననుపమోజ్జ్వలరత్నసింహాసనమున। నమరఁగూర్చుండికోటిసూర్యప్రకా
శుఁడై వసిష్ఠాదిమునిసమూహములచేతఁ। జెలగిరాముండుపట్టాభిషిక్తుఁడ

యె॥ వ॥ ఇట్లు పట్టాభిషిక్తుండై శ్రీరామచంద్రుండు హితపురోహితామాత్య
సుహృద్విద్వద్బ్రాహ్మణదాసదాసీజనంబులకును నానాదేశాధీశ్వరులకును
విభీషణసుగ్రీవజాంబవత్సుషేణనల నీలగజగవయగవాక్ష గంధమాదనాదు
లకునువందిమాగధపాఠకలోకంబునకునుదిక్కనవారలకందరకు మనోరథం
బులుదీరందగినరథతురగవారణగోభూహిరణ్యాగ్రహారరత్నదివ్యవస్త్రాభూ
షణగంధమాల్యాదులొసంగిసత్కరించియంతటఁదనపురోభాగవర్తియుబు
ణ్యకీర్తియునిటలతట ఘటితాంజలియునుగృతకార్యుండును నిద్రాకాంతుం
డునునిత్యానిత్యవస్తువివేకయుక్తుండును సకలవిధైహికాముష్మిక భోగవిర
క్తుండునుసమాదిషట్కసంపత్తియుతుండును ముముక్షుతాసమన్వితుండును
మహాబుద్ధిమంతుండునునైనహనుమంతుంగనుంగొని కరుణారసంబుపొం
గారజనకజాంగనామణినెమ్మొగంబుఁజూచిమనకు నిత్యభక్తుండునుబరమభా
గవతశిఖామణియునైనయితనికి మద్దివ్యతత్త్వస్వరూపంబుపదేశింపుమనిన
బంగారంబునకుఁ బరిమళంబుగలిగినతెరంగుననుప్పొంగి మందస్మితముఖార
విందయై విశ్వమోహినియైన సీతామహాదేవి యాంజనేయుని కభిము
ఖయైయిట్లనియె॥

సీతాంజనేయసంవాదము.

మ॥ సుమతీరాముఁడునిర్వికారము సదాశుద్ధంబుబుద్ధంబచిం। త్యవవా
చ్యంజతులంబతీంద్రియముసత్తామాత్రముఁ స్వప్రకా। శమునిర్ద్వంద్వ ముని
ర్వికల్పమజముఁ సత్సంవిదానందరూ। పమమూర్తంబజరంబు కేవలపరబ్ర
హ్మంబుచింతింపఁగఁ॥ క॥ అవికారుఁడయ్యుఁగనకము। వివిధాభరణంబులై సవి
ధముననితఁడీదివిజైభువిజైరవిజై। కవిజై సర్వాత్ముఁడై ప్రకాశించుఁద
గఁ॥ క॥ త్రిగుణాత్మికయైయనిశము। జగములుపుట్టింపఁబెంపసమయింపం
గాఁదగుమూలప్రకృతియనే। నగుదుఁజుమీసత్యముగమహాగుణశాలీ॥ క॥ అ
మలుఁడగునితనిసాన్ని। ధ్యమువలనసృజింతుజగమంత్రత్రితనై యి। ట్లమరబు
ధులచేఁదత్సృష్టముగల్పింపఁబడునీయసంగునియందుఁ॥ వ॥ అదియెట్లనిన
నాకర్ణింపుమయోధ్యానగరంబున నతినిర్మలంబై నరఘువంశంబునందిత
నిజన్మంబునువిశ్వామిత్రసహాయత్వంబునుదన్మఖరక్షణంబునుసహల్యాశాప
శమనంబునుహరధనుర్భంగంబును మత్పాణిగ్రహణంబును బరశురామపరా
క్రమభంజనంబునుబురప్రవేశంబును దండకారణ్యగమనంబునువిరాధవధనం
బునుశూర్పణఖాకర్ణనాసికాచ్ఛేదనంబును ఖరదూషణత్రిశిరఃప్రముఖరాక్ష

సఖండనంబునుమాయామారీచమరణంబునుమాయాసీతాపహరణంబునుజటాయుసంబంధ మోక్షప్రదానంబును శబరీపూజనంబునుసుగ్రీవసమాగమంబునువాలివధంబునుసీతాన్వేషణంబును సముద్రసేతుబంధనంబునులంకానిరోధంబును భీమ సంగ్రామంబునభ్రాతృపుత్రపౌత్రబాంధవ హితజనాదిసహితంబుగారావణహరణంబును విభీషణరాజ్యప్రదానంబునుపుష్పకారోహణంబునుమత్స్యమేతంబుగాసాకేతపురగమనంబునురాజ్యాభిషేకంబు మొదలుగాగలకార్యంబులన్నియునాచేత నాచరితంబులయ్యెనట్లగుచుండ నిర్వికారుండఖిలాత్మకుండై నయిరామునియందజ్ఞానులచేనారోపింపంబడుగావున॥

ఉ॥ రాముడునిర్వికారుడునిరామయుడవ్యయుడక్షరుండుని। ష్కాముడతీంద్రియుండజుడకర్తయభోక్తయసంగుడంతరా। రాముడునిర్వికల్పుడునిరంజనుడద్వయుడై నయాపరం। ధాముడుగానిచారుగుణధాముడుగాదుసమీరనందనా॥ క॥ మాయాగుణానుగతుడై। పాయకనానావిధప్రపంచంబితడే। సేయునని లోచునేమియుజేయడసంగుండకర్తసిద్ధమువత్సా॥

వ॥ అనినవినిహనుమంతుండుసీతాదేవికిట్లనియె.

గీ॥ రామచంద్రుండుతారకబ్రహ్మమగుట। సత్యమగుగానియిమ్మహాశ్వమయుని। సులభముగగాంచుపరమనుసూత్రమెద్ది। నాకెఱింగింపవమ్మలోకైకజనని॥

వ॥ అనినవినినవ్వుచుసీతాదేవిహనుమంతనకిట్లనియె.

గీ॥ ప్రత్యగాత్మస్వరూపుడై పరగుతనకు। రమణబరమాత్ముడైనశ్రీరాములకును। సమరసైక్యానుసంధానసరణియెద్ది। యదియయోగంబుసద్ధ పాయమాంజనేయ॥ వ॥ ఆయోగంబభ్యాసయోగంబు- జ్ఞానయోగంబన ద్వివిధంబై యొప్పు- నందభ్యాసయోగంబుప్రాణాయామంబనవిలసిల్లు-నదియుప్రాకృతంబును వైకృతంబును కేవలకుంభకంబునసంద్రివిధంబయ్యెనందుప్రాకృతమంత్రయోగంబువైకృతంబులయయోగంబు-కేవలకుంభకంబుహఠయోగంబు- నీత్రివిధప్రాణాయామయోగులకు-యమనియమాసన ప్రాణాయామంబులుపూర్వాంగంబులు-ప్రత్యాహారధ్యానధారణా సమాధులుత్తరాంగంబులగు నందహింసా సత్యాస్తేయబ్రహ్మచర్యాపరిగ్రహంబులు యమంబులు శౌచతపస్సంతోషస్వాధ్యాయేశ్వరప్రణిధానంబులునియమంబులు- వీరాసన- స్వస్తికాసన-పద్మాసన-యోగాసన-కూర్మాసన-భద్రాసన-సిద్ధాసన- సింహాసనాదికంబులగు- చతురుత్తరాశీత్యాసనంబుల-నీమూ

డింటనభ్యసించి-యనంతరంబ్రాణనిరోధంబుసేయందగు- నందుస్వభావని
యతి- రచకాపూరకకుంభక-క్రమంబులచేత-నేకవింశతిసహస్ర షట్ఛతా
ధిక సంఖ్యాజపమంత్రానుష్ఠానంబు మంత్రయోగంబు-ప్రతిదివసాభ్యస్తరే
చకాదిత్రివిధానిలసంయమనపూర్వకంబుగాంబ్రాణవృత్తియందపానంబు
ను-నపానవృత్తియందుబ్రాణంబును- లయంబుగావించుటలయయోగం
బు- మూలబంధోడ్యాణబంధ-జాలంధరబంధపూర్వకంబుగా-రేచకపూర
కంబులనుడిగించిప్రాణాపానంబుల రెంటిని రెండ్యుంబగలొక్క-చందంబు
నం గుంభించుటహఠయోగంబిది-త్రివిధప్రాణాయామంబువిషయంబులవ
లననింద్రియంబుల మరలించుట ప్రత్యాహారంబు సగుణనిర్గుణాత్మకవస్తు
చింతనంబుధ్యానంబు- మూలాధారాదిదేశంబులజిత్తంబునరికట్టుట ధార
ణాయోగంబు-నిర్మలనిశ్చలచిత్తవృత్తినిర్గుణబ్రహ్మత్వంబు నంపాదించుట
సవికల్పనిర్వికల్పాత్మకసమాధియోగం-బిట్లష్టాంగయోగంబుప్రకాశించుచు
నదియపరిపక్వచిత్తులకుయోగ్యంబిది-యణిమాద్యష్టైశ్వర్యముల నొసంగు
చు- నాత్మజ్ఞానంబుప్రకటంబుగాంజేయు-మఱియుబ్రవిమలచిత్తులకు- జీవ
బ్రహ్మైక్యజ్ఞానమాత్రంబునిచ్చు-నతిసులభంబయినవిజ్ఞానయోగంబు- రాజ
యోగంబనంబడు-నీరెంటికిశ్రీరామచరణకమలభక్తికారణంబు- దానికివై
రాగ్యంబుమూలంబు-వినుము॥ శా॥ ప్రత్యక్షావగమంబుభావనమునభ్యాసం
బుగావింపంగా। నత్యంతోరుసుఖంబుధర్మమతిగుహ్యంబు త్తమం బాద్యము
న్నిత్యంబాగమసిద్ధమాదిమునిరాట్సంసుత్యముస్వేద్యము;న్నిత్యానందమురా
జయోగముమహానిర్వాణమార్గంబగుక॥గీ॥ రాజగుహ్యమైన రాజయోగం
బును। శ్రద్ధదానులగుచుజనములెల్ల। సంశ్రయింపలేకసంసారవనధిలో। ము
నుంగుచుందురుదురువిమూఢులగుచు॥క॥ ఈరాజయోగమార్గం। బీరేడుజగం
బులందునెవ్వరెఱుంగరా। శ్రీరాములసదపాంగా। పారకృపాయుక్తులైన
భక్తులుదక్క॥గీ॥ రాజయోగంబుముక్తికిరాజపథము। రాజగుహ్యంబుప
రమంబురాజవిద్య। యదియుమూఁడువిధంబునలరుచుండు। సాంఖ్యతారక
సదమనస్కములనంగ॥ గీ॥ తారకంబుమనశ్శుద్ధికారకంబు। సాంఖ్యమాత్మ
స్వరూపవిచారకంబు। ననుభవజ్ఞానమనస్కమట్లుగాన। నాద్యమెఱింగింతు
మొదలనీవవధరింపు॥ ఉ॥ తారకమున్నవాంబునిధితారకమంబుజ సంభవాది
బృందా। దారకసన్నుతంబఖువిదారకమంచితరాగరోషసం; హారకమంబ్రబుధా
నపరిహారకమాత ముహూముహూలివి । సారకమాగమాంతసువిచెంరా నొతన

[illegible]॥ క॥ తారకయోగముఁ దెలియఁగ। సరళ వేదాంతవాక్యనిచ
[illegible] నూటిక వాదింపఁ దగదు। వారికి మోక్షంబు గలదె వాయుధా
రణా॥ గీ॥ రాజయోగంబు పూని నిరంతరంబు। పటుగ నభ్యసింపఁగ బ్రా
లుమాలి [illegible] కొన్ని వేదాంతయుక్తులు గూడఁ బెట్టి। పలుక నేర్చిన బ్రహ్మానుభవ
ముఁ గలదె॥ సీ॥ దారుణాగాధాంధకారంబడంగునే వసుధపైఁ గృతదీపవార్తవ
లన। నాకొన్న మనుజుని యాఁకలి దీఱునే ఘనసరసాన్నవర్ణనమువలన। నెఱిఁ
బేదవాని కైహికంబు ప్రాప్తనే ద్రవ్యప్రభావకీర్తనమువలన। రోగపీడితుని
బల్ రోగంబు దీరునే కలితౌషధప్రసంగంబువలన। జండిపడి బుద్ధిలో వెలినిం
డిమిగుల దట్టమైనట్టి యజ్ఞానతమము దెగునె। తర్కితవిచిత్రశబ్దబోధంబు
వలన। ఫలితయోగానుభవదృష్టివలనఁ గాక॥ క॥ యోగాభ్యాసమువలనను।
బాగలచిత్తేంద్రియముల దర్పములడఁగుఁ। రాగద్వేషాదులు చను। బాగు
గనాత్మకు సుఖానుభవముం గలుగుఁ॥

తారకభావము.

వ॥ అట్లుగావునఁ దారకయోగాభ్యాసంబు ముముక్షునకవశ్యకర్తవ్యంబ
ట్లగుటఁ దత్ప్రకారం బెఱిఁగించెద సావధానచిత్తుండవై వినుము॥ చ॥ వనరు
చునేమియుండిననివానికి మిక్కిలి వెక్కసంబుగాఁ। దినియెడఁ బోయువానికి
నిదురనినిద్దురయెల్లఁ బ్రొద్దుఁ గ్రైఁ కొనబడియుండువానికిని గొంకక రేవగ లొ
క్కరీతి మేల్కొని వసియించువానికి నగోచరముల్వర యోగలక్ష్యముల్॥ క॥
యుక్తాహారవిహారుఁడు। యుక్తస్వప్నావబోధుఁడు రుకర్మములఁ। యుక్తి
విశేషుండగు ఘన। యుక్తునకగుఁ బరమరాజయోగము సుఖమై॥ సీ॥ వితతమై
విజనమై విమలమై సుఖమైన పాంసుగు వివిక్తదేశంబునందు। సమభూమియం
దు నిశ్చలముగా మిట్టుపల్లములుగాకుండఁ జేలవముగాఁగ। వరుసఁ గుశాజినవ
స్త్రంబులనువుగాఁ బఱచి యొప్పఁగ వానిపైఁ దిరముగఁ। బూని పద్మాసనాసీ
నుఁడై యామీఁదఁ గాయమధ్యమమును గళము శిరముఁ జక్కఁగా నిక్కఁ దృ
ష్ట్యలు ముక్కు చక్కి। జిక్కఁ దక్కించి తక్కిన దిక్కుఁ గనక। మిక్కిలి దశేంద్రి
యంబులఁ ద్రుక్కఁ జేసి। ఫలితముగ యోగమభ్యసింపఁగవలయు॥ ము॥ యతధీ
చిత్తమరుద్ధశేంద్రియతనువ్యాపారుఁడై మానియై। హతకామాదివికారుఁడై
గతభయుండై బ్రహ్మచారివ్రత। స్థితుఁడై శాంతమనస్కుఁడై స్వగురుమూర్తి
ప్రోక్తలక్ష్యార్థజ్ఞానం। గతియా మద్వయమభ్యసింతఁ దగు యోగం బంచితో
ద్యోగుఁడై॥ క॥ ఏకాకియు ముని రాశియు। నేకాగ్రమనస్కుఁడు నుజితేంద్రియు-

దశేషం। తేకాంతవాసి నైగుణితే చేకొనివరయోగమభ్యసి[illegible]
క॥ ఖేచరిభూచరిముద్రలు। తారకసాంఖ్యామనస్కతత్వ[illegible]ధా
రణములగు[illegible]ంచెలయుం। దారకయోగులకతిప్రధానములందున్ ॥ [illegible]

పంచముద్రలు

సీ॥ ఖేచరియనభూ। చరియనమధ్యమయనంగషణ్ముఖియనఁగా। శాంభవియనఁగలవీ। ధరలోపలముద్రలైదుతారకమునకున్॥ గీ॥ సద్గురూపదేశ
సరణిచేసి యెదు। ముద్రలనువిశేషముగ నెఱింగి యభ్యసింపవలయు నట్టి
మోక్షదారకం। బొందు బ్రణవనాదబిందుకళల॥వ॥అవియెట్లంటేని॥గీ॥కనులు
మూసియైనఁగనువిచ్చియైనభ్రూ। మధ్యమమునఁజూపు మలచినిలిపి। యూ
ర్ధ్వముఖముగాఁగనొనరఁజూచినదది। ఖేచరియనుముద్రకేశవర్య॥ క॥ లో
చనములుగదలింపక। నాచారోక్తస్వనాసికాగ్రంబెపుడున్। గోచరముగ
జూచినదది। భూచరియనుముద్రయగునుజోధశరణ్యా॥ గీ॥ కనులుసగము
మూసిఘననాసికామధ్య। సీమయందుఁజూపుచెదరనీక। నిలిపిమీఁదనున్న ని
టలంబుగాంచిన। మధ్యలక్ష్యమగుఁగుమారతిలక॥ గీ॥ కర్ణలోచననాసా
యుగంబుమూసి। మలఁచిభ్రూమధ్యమునఁజూపులునుమనము। నిలిపివర
నాదబిందుచిత్కళలఁగనుట। షణ్ముఖీముద్రయంద్రుసజ్జనులువత్స॥ క॥ అం
తర్లక్ష్యముబహిర। త్యంతవినిశ్చలసుదృష్టియపగతపవన। స్వాంతవికాశ
ముగలయది॥ వింతయగుచునొప్పుశాంభవీముద్రయనన్। మ॥అమరేంద్రా
ర్చితపూర్వవర్ణితనితాంతాంతర్బహిర్మధ్యల। క్ష్యములుద్యద్వరమండ
లత్రయకళాసందర్శనాభ్యాసయో। గ్యములీరెండును నాదబిందురుచి సా
క్షాత్కారసద్ధేతుభూ। తములై యొప్పనిరంతరంబలఘుతన్ ధ్యానంబుగా
వించినన్॥ గీ॥ నాదబిందుకళలనయమొప్పఁజూచుచు। నింద్రియములవన
మునివ్రులఁజేసి। సత్కవీశ్వరుండు స్వప్రకాశాత్మ చి। త్సుఖముఁగాంచుఁబర
మసులభముగను॥ చ॥ లలితనినాదబిందుకళలన్ గురిచేసిన మానసేంద్రి
యం। బులు వెలిలోపలం దిరుగఁబోవకవానినఁజూచుచుండని। శ్చలమగు దే
హమయోదవిచారము చేఁబరమాత్మ తత్వమున్। సులభముగానెఱుంగఁబడు
సుమ్మి[illegible]వయారయన్॥ గీ॥ నాదబిందుకళలనాదరింపని యోగి
యింద్రియములు మనమునిట్టునట్టు। పరువులిడఁగవానిఁబట్టఁజాలకకుండు। ని
ట్టివాఁడుపరము నెట్టుగాంచు॥ సీ॥ గాలంబులేనిచో జాలకాగ్రణిచేతఁజాతిస
జాలముల్పట్టువఁడు నె। పరియురిలేనిచో శకునాంతకునిచేత[illegible]పట్టు

లుచిక్కువడునె। యోడంబులేనిచో నెగమోపటేసి చేఁగజరాజములనరిక
ట్టువడునె। తగువలలేనిచో మృగయావినోదిచేసి మృగంబులు కొట్టువ
డునె। రాజితానందతారక రాజయోగపావనసమాధి లేనిచో బరమసుష్క
తర్క వేదాంతనాదతత్పరుల చేత । నింద్రియమనంబులు వినిగ్రహింపఁబడు
నె॥ క॥ జనమంజనంబుగా గొని। ఘనమగుధనమును నెఱుంగుకైవడి నినిరం
జనతారకయోగముచే। గొనివగతత్త్వమును దెలియగుఁజీవడనంతర్॥ గీ॥ ప
ళ్లలముజూపి డేగను బట్టుగతిని సప్తస్వరనాదబిందుకళానుభూతి । సుఖము
నొందించి మఱగించి చిక్కఁజేసి యింద్రియమనంబులను నిగ్రహింపవచ్చు॥

నాదానుభవము.

గీ॥ వేదమట్లుగానసాధనంబుకళలను। భవముఁదెలిపి మొదలబండితుల
కుఁ దత్ప్రకారమెల్లఁదగ నెఱింగించెద। విస్తరించి తెలియ వినుము వత్స॥ గీ॥ స
ద్గురుప్రోక్తముద్రచే శ్రవణయుగము। మూసియాలింపఁబ్రణవంబు మోయు
మొదలఁ దిణిదిణియనుచు సంగట్టణిణిణియటంచు। మించి గండవమాలఘో
షించుననసు॥ శా॥ కంటిన్నేమ్మదిగంటి సద్గురుని నింకన్నే నిలోపువ్వులా। జెం
టంబూజలనాతులానంచుఁ గరమొగిర్ గేహాదామున్న గా । ఘంటానాదముఁ
జేసె నాయనఁగనోంకారంబుపస్పష్టధియ। న్మింటన్నాయయు। ఉదారవంబు
గతిమ్రోయించెదర్ విజృంభించుచున్॥ స్రగ్ధర॥ కావక్రోధాద్యసముద్రాత్మసగ
ణవిజయాకాంతి మైప్రత్యగాత్మ। శ్రీమన్నారాయణుండుచితవిమలమహాచి
త్తశంఖంబునిండ। స్సనుంబొదంగఁబూరించినగతి మోఱయుజిత్కళౌదర్యకరి
బై । భూమానందప్రదంబై స్ఫుటనిగమశిరోభూషణోంకారమంతర్॥ మ॥ న
లువొప్పందగు బ్రహ్మదండి నొక వీణాదండముం జేసిష । డ్జలజాతంబుల మెట్ల
గానిలిపి పంచప్రాణముల్ తంత్రులై । యలరంగాఁగొని ముక్తిగామినిసహ
స్రారంబునందుండి నిచ్ఛలువాయించెననంగనొప్పుఁ బ్రణవస్వానంబునా
నంతటన్॥ తోటకవృత్తము॥ అమృతాంగనబోధమయాత్మునిచే। ద్ధమనఃపవ
నంబులు తాళముగా। నమరంగొని పాడుచునాడియన। ట్లమలప్రణవారవమం
తేదగున్॥ సీ॥ సలలితేంద్రియగోపికలు వరప్రీతిచేఁజను దెంచితను బొందిసంత
సింప బ్రహ్మదండిలతావిభాస్వదాధారాదికపికావళి మహావికాసమొంద। బ్ర
స్ఫుటీకృతపటుస్ఫుటగుండలీంద్రుఁడత్యానందకరముగా నాడుచుండఁ। బొం
దుగాభ్రూమధ్యబృందావనమ్మునఁ బ్రత్యక్షబోధగోపాలమూర్తి । విమల
మానసపదసహస్రముల చేతఁ। దనసుషుమ్నా మురళిలీలఁదాల్చి మధుర। గాన

మొనతిం జేసెనఁగ నోంకారమలఘు। వేణునాదస్వరూపమై వెలయునంత॥
సుగంధివృత్తము॥ క్రూరరాగరోష వైరికోటి నెల్లఁద్రుంపఁగాఁ। గోరియాత్మ
రాముఁడుండఘోరసంగరార్థమై। భూరిభేరికారవంబు భోరుకొల్పినట్టు
లోం। కారనాద మొప్పవింతగాఁగుమారుయంతటన్॥ మ॥ అమరేంద్రాదులఁ
గెల్చుసొంపలరుమాయాకాంతనాడింపగా। నమలాత్ముండగునల్లమాప్రభు
వరుండాత్మీయవిద్యామృదం। గము వాయించెననంగ నొప్పలలితోంకారతా
న్వనంబంతట స్వా।ద్యమచింత్యంబతులంబవాచ్యమగునిత్యానందమై మారుతిన్॥
సీ॥ నిఖిలేంద్రియములను నీలకంఠంబులత్యంతసంతోషనృత్యములుసలుప। ధ
ర్మామృతార్ద్రీకృతను నోవనీస్థలిశమముఖసుగుణసస్యములిగుర్ప। సమర
సానందనిర్ఘరము చేఁ రాపదావానలం బెల్లఁజల్లార్పఁబడఁగ। భ్రూమధ్యదేశప
భావిధిఁ జిత్కళావిద్యుల్లతాతుల్యలయుచుండఁదత చిదాకాశమధ్యసంగతస
మగ్ర। రాజయోగసమాధిధారాధరంబు। మోదవర్షంబుగురియుచు మ్రో
సెననఁగఁ। ప్రణవదశమనినాదమొప్పారునంత॥ వ॥ ఇట్లు- చిణీనాదంబును జిణి
చిణీనాదంబును- ఘంటానాదంబును- శంఖనాదంబును- వీణానాదంబును- దా
శనాదంబును- వేణునాదంబును- భేరీనాదంబును- మృదంగనాదంబును- మే
ఘనాదంబును- ననంబరగు దశవిధప్రణవనాదంబులను. శ్రీగురూపదేశపూర్వ
కంబుగా శ్రుతియుక్త్యనుభవంబులచేత- నెఱుంగవలయు మఱియును॥ గీ॥
భూరినాదంబకారంబు పుణ్యపురుష। విమలబిందువులసదుకారముగపీంద్ర। కళ
మకారము మూఁడునుగలియఁగూర్ప। ఘనతరోంకారమగు సదాగతితనూ
గవనమయూరవృత్తము॥ గౌరవయకారమునుకారముమకారం। బారయఁగ
గ్రాఢి నొకయక్షరమనాద్యోం। కారమనఁగానిఖిలకారణమునై ఘంటారవ
మురీతిహృదయాబ్జమున మ్రోయున్॥ క॥ హృదయసదనమునఁబొదలెడి। సద
మలనాదామృతంబు చవిఁగొనకున్నన్। మదిఁగదలుచుగుదురదుగలు। గదు
మొదలిటిపదము ముదముగదుగదువయమె॥ క॥ నాదమునంచితపరమా। హ్లాద
ము చిత్ప్రసాదమపగతగురుసం। వాదనుగతభేదంబని। వేదంబులు పలుకు వే
ద వేదాంతజ్ఞా॥ గీ॥ ప్రణవనాదరసామృతపానరతుని। విమలనయనములనిమి
షత్వము వహింప। మనసు దేవాలయంబున మనికిమఱిఁగి। సలలితకళావిభూతి
చే వెలయుచుండు॥ సీ॥ అనిమిషుండజరుండునమృతుండు బిటుశక్తిధరుఁడుసి
ద్ధుండు విద్యాధరుండు। యోగీశ్వరుండు సాధ్యుండు శ్రీ।రుఁడును శుచిసమవర్తి
యును పుణ్యజనుఁడుభవన వతియును వరసదాగతియును సుస్వాకొండ

వృద్ధనగుచుండ నఖిలమిత్రుఁ । డతికళాశాలి వహించుచుండఁ గపీశ్వరుండను సు
మనోగుణుండ మఘనుఁడు । హంసవాహనుండ నచ్యుతుండు శివుండు । పరమపు
రుషుఁడగుచుఁ బరగుచుండు । పవనతనయ వినుము ప్రణవనాదామృత । పాన
తృప్తుఁడైనమానవుండు ॥ గీ॥ ఆంజనేయ యింక నంతర్బహిర్మధ్య । దృగ్వి
లోకితప్రదీప్తచిత్క । ళావిభూతియెల్ల భావించి చెప్పెద । నాదరించి చూడు
మాత్మయందు ॥ గీ॥ కనులు రెండు గురుని యనుమతిఁ గొలిమూసి । బొమలనడు
మద్విదళకమలమునను । విమలదృష్టి నిల్పి కమలలితాత్ముఁడై । చూడవలయు
లక్ష్యశోధనలును ॥

చిత్కళాసాక్షాత్కారము.

గీ॥ మునుపుగ హృదయాకాశము । గనుపట్టుం జూపులకును గన్నుల వెంట
న్ననునదిమనమదిగావుఁన । గనఁదగు నాకాశపంచకంబుం దుఁడగ ॥ వ॥ ఇట్లు తన
లోచనంబులకుఁ గనుచూపుమేర గోచరంబైన హృదయాకాశంబునందుఁ గే
వలనిరాకారంబైన గుణరహితాకాశంబును నిబిడనిష్ఠురనీరంధ్రగాఢాంధకా
రాకారంబైన పరాకాశంబును ప్రళయకాలప్రజ్వలజ్వాలా భీలదావానలా
కారంబైన మహాకాశంబును వివిధవిచిత్రవితతాపరిమితద్యుతిభరితంబైన త
త్త్వాకాశంబును ప్రచండ మార్తాండమండల శతకోటిప్రభాభాసురంబైన
సూర్యాకాశంబును ననుపంచాకాశంబుల నవలోకింపవలయు మఱియును ॥ గీ॥
ఆంజనేయ వినుతిదాకాశపంచక । మధ్యమమున వెలుఁగు మహితకళల । చంద
మెల్లనీకు ముందుగా వినుపింతు । సందియములు మాని పొందువాని ॥ సీ॥ మందా
కినీసుధాసందోహదుగ్ధాబ్ధిసౌందర్యలహరుల చందమునను । మందారమల్లికా
కుందారవిందోరుచంపకపుష్పరుక్ప్రయము పగిది । నిందిరాసుందరీమందిరాం
తామర్కకరంపనిర్ఝరరుచిప్రతతి రీతి । నింద్రనీలాంగశేషఫణీంద్రసంక్రందనకరి
సింహాదిదీప్తిబృందముల భాతి । హారనీహారడిండీరశారదాభ్ర । హీరకర్పూర
తారకాకార కాంతి । కరణి నాకాశపంచకాంతరమునందు । మండితములగుచి
త్కళామండలములు ॥ మరియును ॥ సీ॥ సద్యస్సముత్పన్నశంఖద్యోతమానసద్విద్యు
ల్లతాప్రభావీథిపగిది । హృద్యప్రత్యక్షవేద్యఖద్యోతసందోహవిద్యమానద్యు
తివితతికరణి । ఘోరాంధకారవృద్ధ్యాభినీలకవారివారివాహచ్ఛవివ్రజమురీ
తి నీలమై దూర్వప్రవాళాబ్జరాగముక్తాఫలగోమేధికముల భాతి । శుద్ధమాణి
క్యముకురకోటికళ్ల । తప్తతపయరుచుల చందమున హృదయ । మండితాకా
శపంచకాంతరమునఁ గానఁబడుచుండుఁ జిన్మయకళలు వత్స ॥ శా॥ చండాం

శుభ్రపక్షులుట్టిపడ్డగతిభాస్వచ్ఛిత్కళాకోటులు । ద్దండస్ఫూర్తుల ఖండఖండ
ములు నై తొడఁ బతింబులై । నిండారంగనుపట్టు వెండియునుపహ్నార్నీరేజమ
ధ్యాంచితాఖండాకాశపరంపరాంతరమునగమ్యంబులై యొంతట॥సీ॥ తరు
ణబోధారుణోదయదీప్తినజ్ఞానగురుతమమజ్జహృద్గుహాలనడఁగ । ఫుల్లషడ్ద
ళాతములమీఁద వికిక్కి హంసముద్రివేణీ సంగమమునమెలఁగు । విమలేక్షగి
యేందీవరములెల్లముకుళింపవ నమనుశశిసుఖవనధిజాలి । సలలితజ్ఞానవిజ్ఞా
నకోకంబుల కోన్నత్యంగతనములై యనఁగఁ పెనఁగ । నాతతాజాండపిండాండ
జాతములను । బూని వెలిగించుపట్టుత జస్ఫూర్తితోడ । ఘనతరాంతస్స్థ
దాకాశమున నెలుంగి మండితాఖండచిద్భానుమండలంబు॥ గీ॥ స్థూలకమల
ములకుసాక్షియై స్వప్రకాశ ప్రబోధ మోక్ష్మ దగు మఁజయు రాది । క్రప్రవర్తక
త్యగరిమభాసిలుసత్స్వ । భావుడగుచుఁజిద్విభావసుండు ॥ క॥ భూమనుధ్యేయది
య్యశైలము । పై మొదలంగోఁచియంతట్రవిమలహృదయ వ్యోమారూ
ఢుండింద్రియ। తామరసానందకరుఁడ ద్యాపై వెలుగుఁ॥సీ॥అంతకుమున్నెనీ
వపరోక్షవిజ్ఞానచక్షువుల్ । దెఱచియజ్ఞానమోహ । నాంగితాదాత్మ్యరూ
పాలింగనముమానిచయ్యాంతనువనుశయ్యడిగ్గి। చారువైరాగ్యవిజ్ఞానోప
రతులచేమాన సస్నానకర్మములుదీర్చి । యనిశంబుభద్దీంద్రియ ప్రేరకుఁ
డెవ్వఁడాదేవసవితృమహాప్రకాశ । మెలమిసేనంచులోచనాం జలులచేత।
ఘనతరానందబాష్పకార్ఘ్యలంబులిచ్చి । మొదలసందేహ మందేహముఖప
రప్రణాశమొనరించియంతనానందమఠ॥క॥మానసజపమునిర్వృత్తి । ధ్యాన
ముఁగావించియక్రియాతర్పణము । బూనియొనరించిచిదఖం । డానం
దంబనుభవింపుమయ్యమహాత్మా ॥ గీ॥అట్లఖండసుఖామృతావాప్తిఁజెంది। చి
త్తవిశ్రాంతితాంబూల సిద్ధిఁగాంచి । మురిసియసమానమూర్తివై ముక్తికాం
తతోవినోదింపవయ్యవాతూలతనయ॥ సీ॥ కామాదిఖగములగడిబిజులడఁగ
దేహాత్మాభిమానార్కుఁడస్తమింప । సలయవిక్షేపకహ యరసాస్వాదనేం
ద్రియాబ్జములునిద్రించుచుండ । విలసదాత్మాకారవృత్తికైరవజాతమింపొం
దివికసింప నెఱుకమఱపులను చక్రయుగమునకలి వియోగముల్గఖండవిజ్ఞానన
క్షత్రతతులు। తెలివివెల్లవఁబోవ నిర్మలమనశ్చకోరతృప్తాననలంబుచల్లఁ
రనంత । ననితరగముగహృదాకాశమున వెలుంగు । మండితాఖండచి
చ్ఛాంద్రమండలంబు ॥

స అమ్మహా . . . . తింపుము నపమేయతురియ యోఁ

[illegible] హంసయానయు దుర్నిరీక్ష్యకళాభాసమానయు- మూలాధార
మణిపూరకకింకిణీసమన్వితయు స్వాధిష్ఠానకాంచీకలాపయు- హృదయకీలి
తానాహతరత్నభూషితయు- కంఠవిభ్రాజితవిశుద్ధమంగళసూత్రాలంకృ
తయు- భ్రూమధ్యప్రకాశమానసదమలద్విదళలలాటికాశోభితయు- సూ
ర్యచంద్రమండలతాటంకయుగళవిరాజితయు - ధగద్ధగాయమానసౌదా
మనీలతాశరీరిణియు - శుద్ధసత్త్వదుకూలావృతయు- సచ్చిదానందస్వరూపి
ణియు నైనముక్తికాంతను - యోగజ్ఞానకరంబుల గాఢాలింగనంబు జేసి-
నానావిధప్రణవనాదంబులను [illegible] సుఖామందరశింజితగళరవమణితా
ద్యాపాదంబుల [illegible] విచారజనితజ్ఞానానందరసమధురాధరామృతంబును
[illegible]చుచు- [illegible] చెమట [illegible]- నిర్నిద్రాతంద్రము[illegible]ల
[illegible] నేకరూపంబులుగావించి- పతతాపరిమి
త[illegible]సుఖ[illegible]ండవును- సమాత్మరతుండవును- సంస్పృ
[illegible]స్థానుండవును- [illegible] లామండలుండవును బ్ర
[illegible]డవున్నావే యానందిషము। గీ॥ ఆత్మగతమజేగియంతంతకు పర
[illegible] సుఖములను జెలంగినుర చిరాత్మ। సమరతులచుబాంగి సంపూర్ణకామ
[illegible] రాజయోగినగుము రాజయోగి। గీ॥ [illegible] పైగుండలింద్రం
[illegible] మండలంబు। నమరనమృతమయతహాతధమ[illegible]కామా
[illegible] పరుండపగుము[illegible]హారుండవగుచు॥ చ॥ తొలుతననాదికాలకృతదు
[illegible]తపుణ్యనిమి[illegible] టులనుసమిచ్ఛయంబులఁగడున్నసితంబుగజే
[illegible] మయూఖలదివ్యవహ్నిమం। డ
[illegible] ॥ మ॥ ఉరు రాగాది
గుణ[illegible]ఘుమును [illegible] తరయంబార వధించియో
[illegible] చ్ఛైరసానాదినాసనాజ్య ములలో
[illegible]మధ్యం [illegible] నేలిచిసౌఖ్యసోమరసపానంబంతఁగావింప
[illegible] మార్గి మధ్య। సీమయందంతఁ గసుపట్టుశీ
[illegible] ఖండధామ। మండితాదిహిరణ్మయమండ
[illegible] నీయ నైశాఖమధ్యాహ్నకాండసంకలిత
[illegible] కాసముజ్జ్వ
[illegible] మాక్షిదీ [illegible]
[illegible] తారకపీఠ [illegible]

మనీలస్తోకభాతిఁ। బరగినీవారశూకంబుకరణిసూక్ష్మ । మైవిమలమైయణువర్ణమై యప్రమేయ। మైయచింత్యప్రకాశమైయులరుచుండుఁ । బండరుచులహిరణ్మయమండలంబు॥ క॥ ఆదియాపోజ్యోతియనం। గదలకద్వాదళమునఁదనరు కళయామీఁదఁ। మొదలిటివెలుఁగువెలుఁగునల్లదెయాత్మారామతత్త్వముగునిలుసుతా॥ మత్తకోకిల॥ కోటిసూర్యులుఁగోటిచంద్రులుఁ గోటికోటితటిల్లతల్ ల్స్వాటిగాఁబరిపాటిగానొకచోటనిల్చినరీతిన। మ్మేటివెల్గుదగంద్రికూటమునిందఁజూడుముద్యన్నిశ్చయంబు। దాఁటిమాయనుమాటిమాటికిఁదాల్చినటుమీఁటు దుః। వ॥ఇట్లుభ్రూమధ్యవీథియందు-హృదయాకాశంబునంగనించువియన్మండలతమోమణ్డలమేఘమణ్డలవిద్యున్మణ్డలతారామండలజ్యోతిర్మండల- సూర్యమండల-చంద్రమండల-వహ్నిమండల-హిరణ్మయమండలంబులను- దశవిధమండలంబులఁ బూర్వోక్తదశవిధనాదంబులను-వక్ష్యమాణబిందుకోశాత్మకహంసతత్త్వంబును మహాకాశమధ్యంబునఁగనుపించుజీమూతంబులచందంబున- నెవ్వనియందుదయించు - ననిలాదిభూతచతుష్టయంబును-దత్కార్యంబులను -నంటనిమింటిపగిదినిన్నింటినెవ్వండంటకుండు-నాదిత్యుండఖిలరూపంబులఁ బ్రకాశింపంజేయునట్లనెవ్వండు చిన్మాత్రుండై యిన్నింటినివేఱ్వేరవిభజించియుండుంగు-నతండే బిందునాశకళాతీతస్వప్రకాశనిత్యశుద్ధబుద్ధముక్తపరిపూర్ణసచ్చిదానందస్వరూపప్రత్యగభిన్నపరమాత్మారాముండగు-విశుద్ధసత్త్వప్రధానయుఁ- బరమవైరాగ్యబోధోపరతిస్వరూపిణియు-బిందునాదకళాత్మికయుఁ-గేవలబ్రహ్మైక్యవిద్యామయయునైన-నన్నాశ్రయించి-యద్వితీయాపరోక్షబ్రహ్మచైతన్య స్వరూపకుండైన-యీయాత్మారామునియందాత్మాకారాకారితప్రవృత్తిగతచిదాభాసకుండవై నసీవు-ప్రచండాతపమధ్యనిక్షిప్తదీపకళికవిధంబుసజ్ఞానకర్మేంద్రియపవనమనోవృత్తివిలయపూర్వకంబుగా-నేకీభూతుండవై -నివాతదీపంబుభంగి-నిస్తరంగసముద్రంబుపోలిక-విగలాశేషవర్ణపాదపంబుచాడ్పునసీలపీతాదివర్ణశూన్యగగనంబుకరణిస్వప్నజ్ఞానపునరుత్థానవిరహితసుషుప్తిరీతినిశ్చలుండవునునిశ్శేషుండవునునిశ్శబ్దుండవునునిశ్శబ్దుండవునునిర్వికల్పనిరాకారసుఖస్వరూపకుండవునునైబాహ్యాభ్యంతరంబులుమరచి-నిరుపమరాజయోగశుభసమాధిఁబొం... యుపదేశించి ... యునిట్లనిరి॥ శ్లో॥ అష్టాఙ్గ...

... ... కారనిర్ధారణముగాఁగ ... ...

బిందువుచాంచల్యమడఁగకున్న। నిశ్చలంబెటులగావునిసిశ్చితాత్మ॥నె-శ్రీఅట్టి బిందువుచాంచల్యమడఁగదెందు॥ హంసతత్త్వంబునెఱుఁగకయట్లుగాన దానివివరింతువిన్నమదిగానఁబడిన। గాలిబిందువుమనమునుగదలకుండు॥తే గీ॥ కంజపుంజానుగతిసౌఖ్యగతులమెఱసి। యాతతబ్రహ్మసంస్థానమగుచు లలితి। మానసానంతకరమైనసమత్వమమర। సత్యగతిమెప్పనీహంస చక్రము నకు॥ఆ-గీ॥ వినుముపాలునీళ్లువిభజింపనేర్చిన। పరమహంసపగిదిఁబవిదితా త్మ। పరమహంసుడైనపరమహంసుఁడసార। సారములనుబంపఁజాలునన ఘ॥తే-గీ॥ చటులసంసారదుఃఖనాశనకరంబు। హంసతత్త్వార్థవిజ్ఞానమతిర హస్య। మట్లుగావునజెప్పెదనవధరింపు। పరమభాగవతోత్తమభక్తవరద॥వ

హంసతత్త్వోపదేశము.

మాతృపితృ భుక్తాన్న సంభూతరక్తశుక్లబిందుజనితంబై త్వఙ్మాంసరుధిరమ జ్జాస్థిస్నాయువులనుషట్కౌశికంబులుగలిగియెప్పు-నీస్థూలశరీరంబునందు డెబ్బదిరెండువేలనాడులు గలవందు-గుదంబునకంటె రెండంగుళంబుల మీఁదట- లింగంబునకంటె రెండంగుళంబులక్రిందటఁ-గన్యకాయోనిసన్ని భంబై యధోముఖాగ్రంబై- మూఁడుకోణంబులుదనర- దేహమధ్యస్థానం బునమూలాధారచక్రంబలరు-నదిమొదలుకొనిసహస్రారంబుతుదగాఁ-బృ ష్ఠభాగంబున వీణాదండంబుభంగి-సమస్తనాడికామూలకందంబై-మూర్ధవి చ్ఛిన్నవంశాభంబై-షడాధారసమన్వితంబై యుండు-దీర్ఘాస్థిబ్రహ్మదండి యనంబరఁగు. నాబ్రహ్మదండిమూలాధారాగ్రకోణస్థయై-కుండలీనామప రాశక్తియుక్తయై-ప్రాణాగ్నిబిందునాదనిలయయై-సావిత్రీసరస్వతీనామిక యై-బ్రహ్మరంధ్రగతయై-సుషుమ్నానాడిప్రవర్తిల్లు-దద్వామదక్షిణపార్శ్వవి మ్ములయందాధారంబుమొదలుకొని-నాసికాగ్రపర్యంతంబువ్యాపించి-నాడీ చక్రసంస్యూతలై.పితృయాన-దేవయాన-సంజ్ఞికలై-చంద్రసూర్యమండలం బులంబొంది-యిడాపింగళిలనునాడులొప్పుచుండు-నాభీమండలంబు నా శ్రయించి- కుక్కుటాంసంబునిభంబున నాడీచక్రంబమరు-నానాడికలన్నా డీచక్రసముదితలట్లుగావున గాంధారియు-హస్తిజిహ్వ యనునునాడులు నే త్రాంతవ్యాపినులు- పూషా-లంపూషానాడులు-కర్ణద్వయానుగతలు- శు ంఖ్యనాడి-భ్రూమధ్యంబునొంది-ఘ్రాణరంధ్రయుగ్మంబులు -శ్రోత్రరం ధ్రయుగ్మంబును-భ్రూమధ్యమండలంబుదిగువంగలసియుండు-నచ్చోటుశ్రే టకంబు-చతుష్పథంబునన-పిలువబడు - గాయమునాసరస్వతులను వెల్లి

గలయిడాపింగళాసుషుమ్నలు గూడిన-భ్రూమధ్యస్థానంబు త్రికూటంబనఁ
ద్రివేణీసంగమంబనందగు-వాక్ప్రసారిణియైనసరస్వతీనాడి-జిహ్వాంతగామి
నియగు-విశ్వోదరీనాడి-చతుర్విధాన్నంబులభక్షించుఁ-గరతస్థయైన పయ
స్వినీనాడి-క్షుత్తృష్ణల నొదవించుచు-జలపానంబాచరించుచు-మరియునా
డీచక్రసముద్భూతలయిన- మూడునాడులధోముఖలై యుండు-నందురేతో
హ్వయనాడిశుక్లంబును- సినీవాలీనాడిమూత్రంబును గుహూనాడి మలం
బును-బహిర్గతంబుగఁజేయు.శంఖినీ-దామినీ- నాడులు- భక్షితాన్నరసం
బులుగ్రహించి కపాలకుహరంబునుబొంది-శిరంబుననమృతంబుగావించు.
నదియునుంగాక-హృదయంబున నేకోత్తరశతనాడులుదనర్చు-నందొక్క
నాడియూర్ధ్వగామినియగు- నన్నాడీమార్గంబు మోక్షమార్గంబని - వే
దాంతంబులు పలుకు - నిట్లు వివరించి చెప్పిన వెల ముఖ్యనాడులు -
వీనిలోనిడాపింగళా సుషుమ్నలు శ్రేష్ఠనాడులగు - నందు బ్రహ్మనాడిసకల
నాడికాశిరోమణియగు - నిత్తెఱంగునం - దిర్యగూర్ధ్వాధః ప్రసృతులై పర
వసుషిరప్రధానలయిన - ద్విసప్తతిసహస్రనాడులయందుఁ - జలన - ధావ
న - కంపనా - కుంచన - శోషణ - ధర్మకంబులయిన - దశవిధప్రాణంబులు
మెలంగు - నందుహృదయస్థానంబునవసియించి - ప్రాణుండిడాపింగళా
ఖ్యనాడికారంధ్రద్వయంబువలన -నుచ్ఛ్వాసరూపంబుచేతబాహ్యంబున
కునిర్గమించిద్వాదశాంగుళపర్యంతంబరుగుదెంచి యచ్చటనడంగు - గుద
స్థానంబునందుండియపానుండు - నిశ్వాసరూపంబుచేతఁ బ్రాణునకునధో
ముఖంబునన్నెదురుగానడుచుచునధోముఖనాడీత్రితయంబువలననమలమూ
త్రశుక్లంబుల వెడలించుచుండుఁ - గంఠదేశంబునవసియించి -యుదానుం
డు - మనంబునందలి సంకల్పవికల్పంబులజిహ్వాద్యష్టస్థానంబులవలన - శబ్ద
రూపంబుగాఁబలికించుచుసుషుప్త్యవసరంబున- సకలేంద్రియంబులసంగ్ర
హించి - యుపశమింపంజేయుచుఁ - బ్రబోధసమయంబున వానినెల్ల నెప్ప
టిచోట్లనుంచుచు - మఱియునులోకాంతరగమనాగమనంబులసమర్థుండై
యొప్పుచు- నగ్నిష్టోమమయుండై - సుషుమ్నారంధ్రంబునాశ్రయించి. బ్ర
హ్మరంధ్రంబునకుద్గమించుచుండు- సర్వశరీరంబునవ్యాపించి - వ్యానుండు-
బాహ్యశీతోష్ణంబులనభ్యంతరంబునకు - నాంతరశీతోష్ణంబులబాహ్యంబు
నకిచ్చుచు - భక్షితాన్నరసంబు - నంతటంబ్రసరింపంజేయుచుండు - నాభి
స్థానగుండై సమానుండు - జఠరానలంబునుబ్రజ్వరింపంజేసి - శ్రీ... ఖ్యా

వభుక్తచతుర్విధాన్నంబులం బచనంబుచేసి -యెల్లనాడులకుం బంచిపెట్టు-
నాగుండుద్గారంబును - గూర్ముండున్మీలనంబును - గృకరుండుక్షుతంబును.
దేవదత్తుండువిజృంభణంబును సర్వవ్యాపియైనధనంజయుండు -మృతశరీరై
ననువిడువక దేహస్థౌల్యంబుఁ బుట్టించుచుండు - నిటులదశవాయువులతోఁ
గూడి - దశేంద్రియాన్వితంబై - కామరాగద్వేషాది వికార సహితంబై విష
యసుఖగ్రహణంబుకొఱకు - నధోముఖంబై శ్రవణేంద్రియంబువలనద్వివి
ధశబ్దంబులను - త్వగింద్రియంబువలనఁ-బంచవిధస్పర్శంబును - నేత్రేంద్రి
యంబువలన.షడ్వర్ణంబులను- జిహ్వేంద్రియంబువలన-షడ్విధరసంబులను
ఘ్రాణేంద్రియంబువలనఁ-ద్రివిధగంధంబులననుభవించుచు. వెండియు వా
క్పాణిపాదపాయూపస్థలతోడంగూడి వచసాదానగమనవిసరానందాగ్రంబు
లనొనర్చుచు-మనంబుప్రవర్తించుచుండు-నమ్మనంబును గరణంబుగాఁగై
కొని-తత్పవనమనోగ్రంబునఁ-గర్తృత్వభోక్తృత్వాదిధర్మసమేతయైన బు
ద్ధివిలసిల్లు-నిదిస్వర్గింధువనంబరగు- నదిసర్వకార్యకారణాశ్రయయును-ని
ఖిలవాసనావాసితయు నగుంగావుని-నమ్మానసమారుతేంద్రియశరీరంబుల
తోఁగూడి-విషయాభిముఖయై-తచ్చాంచల్యంబువలనఁ - దానునుం జలిం
చుచు-బహిరంతర్విషయానుభవంబుచేయుచు-సుషుప్తియందజ్ఞానాకారం
బగుచు- జాగ్రత్స్వప్నంబులయందుబుద్ధ్యాద్యాకారంబై తోఁచుచు- ననాది
కాలంబుననుండి- ముక్తిపర్యంతంబనంతకర్మంబువాచరించుచు- తత్ఫలం
బులగుసుఖదుఃఖంబులుభుజించుచు'నవిచారరూపిణియై-నిరంతరపర్యటన
శీలయైయుండుమఱియును॥ క॥ ప్రతనుప్రాణమనోగ్ర। స్థితబుద్ధియెబిందువం
దుఁజెలగెడియాత్మ। ప్రతిబింబమెకళపవనో। న్నతఘోషమె సుమ్ము ప్రణవ
నాదమువత్సా॥ క॥ ఆనాదబిందుకళలం। గానంబడుచుండువానిఁ గనుపురుష
డె ప్రా। జ్ఞానఘనుడైనరాముఁడు। నానావిధతత్త్వములకునాథుఁడుపుత్త్రా॥ సీ॥
అట్టిశ్రీరామతత్త్వాభాసకళతోడ నెనసినయాబిందువెల్లప్రొద్దు। మార్తాండ
చంద్రాగ్నిమండలాన్వితసూక్ష్మ చక్షురగ్రములకుసరినధోము। ఖంబుగాను
న్నహృత్కమలంబుతో బహిర్ముఖమైస్వవిషయానుభూతిగలిగి। మానకపవ
మానసేంద్రియదేహసంగతినూరకసంచరించు। నట్లుగావునదశనాడికాం
తరస। దశవిధేంద్రియపవనచిత్తములనెల్ల। హంసతత్త్వానుభవమునఁనడచిని
లిపి। యచలముగఁజేయుమంతటనాంజనేయ॥ గీ॥ ఇంద్రియములనిగ్రహిం
చి ప్రాణములతో। మానసముననఁగూర్చి-వానితోడ। హంసయనఁగనొప్పు

నక్షరద్వయోమువెూ । [illegible]ంచి సంతతమభ్యసింపవలయు॥ వ॥ అది యెట్లంటేని॥ సీ॥
అనిశంబు పద్మాసనాసీనుఁడై చూపులమరంగ నాసికాగ్రమున నిలిపి । యింద్రి
యములనెల్ల నిట్టట్టు పోనీక మది చేతఁ దిరముగాఁ గుదియఁబట్టి । ప్రాణాదిదశ
విధపవనంబుల ను వికారములంటకుండఁ జొక్కముగ నునిచి । కామరాగాదిసం
కల్పవర్జనముగా స్వాంతంబు నరనిసిశ్చలము చేసి । యనిలమానసములతోడ
హంసమంత్రము మమతఁ గూర్చి జపించుచు నంతమీఁద । హృదయనభమున బిం
దువు గనలకుండఁ బెంపుగా నాదకళలవీక్షింపవలయు॥ గీ॥ నాదబిందుకళలకా
దిస్థానమై ప్రశస్తమై । సర్వదృశ్యమునకు సాక్షి యగుచుఁ । జిత్స్వరూపమైన శ్రీరా
మతత్త్వమా । నమలమగు హకారమాంజనేయ॥ గీ॥ మహిత దేహేంద్రియ
ప్రాణమానసాది । దృశ్యరూపిణియై జడాత్మికయు త్రిగుణ । కలితయు ననాది
యు మహావికారిణియైన । ప్రకృతియగు సకారంబు పరమపురుష॥ క॥ వినుమా
పురుషప్రకృతుల । ఘనతాదాత్మ్యంబు మధ్యగతబిందువుగా । వునహంసయ
నఁగ జీవుం । డ[illegible] మనోయుక్తుఁడగుచు నలఁడు వెలుంగున్ ॥ వ॥ ఇట్లు నిర్వికా
రుండయిన పురుషుడును - కేవల జడాత్మకయైన ప్రకృతిని - ప్రత్యేకంబుగాఁ - గ
ర్తృత్వభోక్తృత్వాదిరూప సర్వసంసారంబు ఘటింపదట్లు గావున హకార
స్వరూపకుండయిన యాత్మయు దాత్మశక్తియైన సకారంబుతో - నన్యోన్యతా
దాత్మ్యధ్యానరూపంబునం గూడి - హంసస్వరూపకుండై నజీవుఁడు - నవద్వా
రపురంబునం బ్రవేశించి - విషయేంద్రియప్రాణమనోయుక్తుండై - పంజరాం
తరంబున - మెలంగు పులుంగు - తెరంగున జిక్కి - వెడలనుపాయంబు గానకుం
డియు - నానావిధభోగంబుల ననుభవించుచుం - గ్రీడించు నట్టి హంసకు నగ్నిసో
ములు పక్షంబు - లోంకారంబు శిరంబు - త్రినేత్రంబు ముఖంబు - రుద్రరుద్రాణు
లు చరణంబులై యుప్పార - భానుకోటిప్రతీకాశంబై - కాష్ఠంబులయందు వ
హ్నియును - దిలలయందు దైలంబును - క్షీరంబునయందాజ్యంబును - వ్యా
పించియున్న చందంబున - బ్రహ్మాది స్తంబపర్యంత సర్వభూతంబులయందు -
హృదయకమలంబధిష్ఠించియుండు - నందుఁ బూర్వదళంబున బుణ్యమతియు
నాగ్నేయదళంబున నిద్రాలస్యాదులును - యామ్యదళంబునఁ గ్రౌర్యశేముషి
యు - నైరృతిదళంబునఁ బాపబుద్ధియుఁ - బశ్చిమదళంబునఁ గ్రీడయు - వాయ
వ్యదళంబున గమనాదిమనీషయు - సౌమ్యదళంబున రతిప్రీతియు నీశాన్య
దళంబున ద్రవ్యాదానంబును - మధ్యంబున వైరాగ్యంబును గేసరంబున జాగ్రద
వస్థయుఁ గర్ణికయందు స్వప్నంబును - లింగంబున సుషుప్తియుఁ - బొ[illegible]దుమం

డు॥ మఱియుద్వైతప్పుడుపద్మత్యాగియగు- నప్పుడునాదంబునఁ లీనంబగు- నది తుర్యమఁ- బన్నాదంబాధారాదిబ్రహ్మరంధ్రపర్యంతంబు- శుద్ధస్ఫటికసంకా శంబై నిండియుండునదియు- పరమార్థతత్త్వరహస్యంబని- యోగీశ్వరులచే తఁజెప్పంబడు- నట్లగుటం జేసి॥ క॥ దేశికనాథునిమహాదయాలేశమువలనన్వివే కదృష్టివలనద । న్నాశస్థలమునుషుమ్నా । దేశంబనిదానికీలుఁదెలియఁగవల యుఁ॥ గీ॥ సర్వభూతహృదయజలజాతములయందు । సమతఁబవనమానస ములతోడ । హంసయనుచుఁబలుకునతఁడనేననుకీలుఁ । దెలిసితలఁపనదియు బోవుచునంత॥ గీ॥ ఈరహస్యమెఱిఁగియేకాగ్రచిత్తుఁడై । సంతతమ్ముభజిం పఁజాలునేని । యనిలమానసములుహంసంబుతోఁగూడ । నిలయమొందు మొదలఁదెలుఁగునంతయు॥ సీ॥ హృదయగతప్రాణుఁడేతెంచునాసికావివరంబు వలననవెలికిఁబోవు । ద్వాదశాంగుళిపర్యంతమదిరేచకంబగునదిఁదెంచునంతలోన నగసమయ । మబ్బెటలయమగునదిబహిఃకుంభకంబారీతిలోపలికరుగునది యుపూరకంబనఁనొప్పుఁబాగిందునంతలోనస్థకాలంబుదానదగునచట । న ంతఃకుంభకంబనఁగఁదనర్చు । బాసఁగనిట్లగురేచకపూరకాది । గ తులచేవిహరింపనీగానివానిఁ । గలసినదితోడహంసయనోఁగునప్పు॥ గీ॥ పూరకమునహంసమ్ముపొందు [illegible] కుంభకంబునఁబొసఁగుసోహమ్మయం తి । రేచకమునసకారంబుఁజూపుచివారిఁ । గ్రిగ్గనుదెలివినానేనని తెలియవల యు॥ గీ॥ గాలిమానసములలోఁగనుసనంయమ । యుగాలుకొందుటలందునహా ర్నిశంబు । లీలచేనిరుపదియొక్కవేలయాఱునూఱుమారులునిహరించు మేరతోడ॥ వ॥ అట్లుగాఫనగుదస్థానంబున పరిశుద్ధవర్ణగంబై చతుర్దళయు క్తంబై - తప్తకాంచనపుష్పసన్నిభంబై - మహానిలయంబై ఘోరాకారణం బై మూలాధారచక్రంబులిలసిల్లు- నందువినాయకునికై తుమ్మెదలును- లిం గస్థానంబున- బభమయరలవర్ణగంబై - షడ్దళసమన్వితంబై రక్తవర్ణంబై - జ లాలయంబై - రసకారణంబై స్వాధిష్ఠానచక్రంబురంజిల్లు- నందుఁబ్రహ్మఖు నకాఱువేలును- నాభిస్థానంబున- డఢణతథదధనపఫవర్ణగంబై - దశదళో పేతంబై - తేజోనివాసంబై పీతవర్ణంబై నేత్రకారణంబై మణిపూరకచక్రంబు ప్రకాశించునందుశ్రీమహావిష్ణునకాఱువేలును హృదయస్థానంబునఁ- కఖగ ఘఙచఛజఝఞటఠవర్ణగంబై ద్వాదశదళోపేతంబై శ్వేతవర్ణంబై- మరున్మం దిరంబై త్వగింద్రియకారణంబై - యనాహతచక్రంబుదనరు - నందురుద్రున కాఱువేలును- కంఠస్థానంబునం అకారాదిషోడశస్వరగంబై - షోడశదళయు

తత్త్వాది [illegible] గగన[illegible]నస్థై - శ్రోత్రేంద్రియ కారణంబై [illegible] చక్రంబలరు-
సా[illegible] [illegible]త్మునకు సహస్రంబును - భ్రూమధ్యస్థానంబున - హంసమ్మను - వర్ణం
బులుగలిగి ద్విదళలలితంబై - మాణిక్యవర్ణంబై - యంతఃకరణ శుభవనంబై యా
జ్ఞాచక్రం బొప్పు - నందు బరమాత్మునకు సహస్రంబును - బ్రహ్మరంధ్రస్థానంబు
న మోంకారవర్ణగంబై సహస్రదళశోభితంబై - కోటిసూర్యప్రకాశమానంబై
నిఖిలయోగిజనాధారంబై - సహస్రారచక్రంబలరారు - నందు శ్రీగురుస్వామికి సహ
స్రంబును - శ్రీమ[illegible] [illegible] సముద్రాలక్ష్యమాత్ర ధ్యానక్రమపూర్వకంబుగా
సమర్పించు [illegible]డు - జీవన్ముక్తుండగు - నట్లొప్పించునప్పుడు ॥ క॥ కుడి
యెడమనాడుల [illegible]। నడుమన్నాయువులు వానినడుమవడి వెలిలోని బొడ
గ[illegible] నెప్పుడు చులగు। న్నడిమి నడవ [illegible] నెమ్మన బుకుమారా॥ క॥ ఆ రెంటి
కిని విలక్షణ। [illegible] [illegible]లను సుషమ్న యగుం గమలాక్షా। భోరుహమును హం
సుందా। త్మారామునకు [illegible]సాక్షియగుచు మహాత్మా॥ గీ॥ అవల హంసరూప
మెచట సంభవమగు। నెచట సంచ[illegible] మెచట నడగు నది [illegible] సుషుమ్న
యది [illegible]। [illegible] సరయుము నఘ॥ వ॥ అటియతిసూ
క్ష్మ[illegible] [illegible] [illegible]। [illegible]ప్రకాశము నసంగ
మునిర్విషయంబు గాన [illegible] మున హంసనాదముల [illegible]గూర్చెదనంత
రంబున। [illegible] [illegible] [illegible] నడచు నెంతయు॥
గీ॥ మారి హంసనాదపూర్వ [illegible] [illegible] [illegible]త మో[illegible]సి। స్వా
దివ [illegible] [illegible] [illegible]। [illegible] [illegible]నపుడు॥ క॥ అంగ
మునిక [illegible]। [illegible] [illegible] గాగనుప [illegible]। సంగమమంగళక
ళయని। లింగాంగులు [illegible] [illegible] పనియు [illegible]॥ గీ॥ అట్లుగానంగళ
యు హంసనా[illegible]బులు। రూపమడచి తనదు రూపు జేసి। [illegible] గాంచుత
త్త్వంబు [illegible]। [illegible] యలు [illegible] నుందినట్లు॥ మ॥ కలహంసాన్విత
నాదబిందుకళ [illegible] చెప్పుకౌనప్పుడు। జ్వలకర్పూరశిఖ ప్రణాశము గలన
ర్వేంద్రియోపేతకా। నిలచి [illegible]బులు [illegible] చన [illegible] దానిర్వాతదీపోప
మా। చలసచ్చిత్సుఖవిగ్రహాత్ము [illegible] పూర్ణ [illegible] యంతటన్॥ వ॥ ఇట్లు
హంసనాదబిందుకళలలో - సకలేంద్రియసమన్వితమన ప్రాణంబు లెప్పుడు-
విలయంబగునప్పుడు [illegible] [illegible] - [illegible]నియు - సహజా
మన[illegible] [illegible]నియును - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
యా [illegible] [illegible] ప్రకాశమా[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

రాముఁడై తన్మయమాత్రుండై - యుండుమనీయుపదేశించి- వెండియు నిట్లని
యె॥ సీ॥ పరమహంసమును రేపగలుఁ జింతింపంగ సిద్ధుఁ డిందుఁ దుఁగాంచఁ బంపకుం
డు। దశవిధప్రణవనాదములాలకింపంగ దుదను ఘంటానాద మొదవి బ్రమో
యు। బహులక్షలక్ష్యముల్పరికించి చూడంగ నురుచిరంబై స్వయంజ్యోతి యొ
ప్పు। యామద్వయంబు యోగారూఢుఁడై వాని ధ్యానింపఁ దన్మయత్వంబు గ
లుగు। నట్టి యున్మనియందు మనోనిలయములు। వివిధపవనేంద్రియములతో
విలయ మొందు। నిదియె మహాసర్వవేదాంతసిద్ధిపరమ। రాజయోగంబు సేవ
తా రాజవినుత॥ వ॥ ఇవ్విధంబునఁ బ్రతిదివసంబును - యామద్వయనియమం బు
దప్పక నభ్యసించిన - నిర్మలనిశ్చలచిత్తన్న త్రిగుణపురుషునకు - షణ్మాసంబులకు
ను - మందప్రజ్ఞునకు సంవత్సరంబునకు - కేవలమూఢాత్మునకు ద్వాదశవర్షంబు
లకును - బహుసూక్ష్మతారకయోగసిద్ధియగునని యోగశాస్త్రంబుల వినంబడు -
దివ్యజ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నుండైన యాచార్యుని సాన్నిధ్యంబున వసియించి సాష్టా
నాంగబావాత్మ శుశ్రూషలు గావించుచు - నిరంతరంబు సేవించు మహానుభా
వునకు - నిరంతరాయంబుగా - శీఘ్రకాలంబున - నిర్గుణబ్రహ్మసాక్షాత్కారం
బగు సందేహింపవలవదు॥ వ॥ అని బోధించిన నాంజనేయుండు తురీయానంద
ముం బొందెను। య్యనసీతాలలనాశిరోమణికి సాష్టాంగప్రణామంబు చే। సెన
టించు పరమేశ్వరుఁడు కృపచే శ్రీపార్వతీదేవికిఁ। విను పం పన్విని రాముఁడే
మని యె నావృత్తాంతము జెప్పవే। వ॥ అనియడుగుటయు॥ చ॥ పరమదయాస
ముద్రగుణషట్ప్రకరాంచితబోధముద్రభా। స్కరశతకోటిధామ జితకామబు
ధాంబుధిసోమవిస్ఫుర। న్నిరతిశయప్రభావసునిర్మలభావమహార్ద్రభావ్య
శం। కరహరిధాత్రిరూపచిదఖండకలాపజగత్పవిత్రదీపకా॥ క॥ జగదింద్రజాలక
ల్పక। సగుణాగుణరూపపరమసత్యకలాపా। నిగమాగమాంతవినుతా। త్రి
గుణాతీతస్వభావదీపితభావా॥ మాలిని॥ కలుషచయవిరామాఖండితాశేషకా
మా। సులభసుఖవిచారాసూరిచేతోవిహారా। విలయజననదూరావిశ్వరూ
పావికారా। సలలితశుభకీర్తిసచ్చిదానందమూర్తి॥

గద్య॥ ఇతిశ్రీమన్నారాయణమహాదేవగురుకరుణాకటాక్షవీక్షణవి
మలీకృతనిజహృదయకమలకర్ణికాంతస్సందర్శితాఖండసచ్చిదానందదర్శనైక
స్ఫూర్తివట్టపర్తి సీతారామమూర్తిపరమహంసాపరనామ పరయలలింగమూర్తిగురు
మూర్తి॥ ప్రణీతంబైన శ్రీసీతారామాంజనేయసంవాదంబను యోగశాస్త్రంబు
నందు [illegible] ప్రథమాశ్వాసము॥

సీతారామాంజనేయసంవాదము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీదత్తాత్రేయగురు । ప్రాదుర్భూతాపరోక్షపరమజ్ఞాన । శ్రీదయ్యుత మహాదేవమ। హాదేవాచార్యవినమితామరవర్యా॥

వ॥ అవధరింపుము శ్రీమహాదేవుం డమ్మహాదేవి కిట్లనియె॥

క॥ శ్రీరాముఁ డప్పుడు శ్రీసీ। తారామముఖంబుఁ జూచి తలయూఁచి మహా। కారుణ్యకటాక్షముచే। మారుతవరసుతునిఁ గాంచి మందస్మితుఁడై ॥ గీ॥ తెలిసెనయ్య సీతాదేవి తెలియఁ జెప్పఁ। గలితతారకయోగప్రకారమెల్ల। నింకనీవయిఁ గయాచే నేఁబుకపహౌతు। సాంఖ్యయోగంబు వినుమా ప్రసంగమనఘ॥ వ॥ సాంఖ్యామనస్కంబు-లుపనిషత్ప్రతిపాదకంబులందుఁ- గోలుత సాంఖ్యంబు తేటపడ వివరించెద-నిశ్చలచిత్తుండవై వినుమని-యిట్లనియె॥

— బ్రహ్మస్వరూపనిర్ణయము. —

సీ॥ ఏకమై పరమమై విశోకమై సత్యమై లోకమై వ్యాపకాలోకమగుచు । జ్ఞానమై జగదధిష్ఠానమై ముక్తినిధానమై మాయావిహీనమగుచు। నద్వయమై కేవలానందమై సంతతాస్పందమై శ్రుతిపద్మకందమగుచు। సాక్షియై చిదచిదాకారమై యతినిర్వికారమై విగళితసంసారమగుచు । వెలుఁగు మెలఁకువల* కలఁకలఁగుదికి కొనుచు। మెలఁగు ప్రకృతినిఁ దగులక మిగిలి వెలుఁగు। వెలుఁగుల వెలుంగఁ జేయుచుఁ గలయ వెలుఁగు। బరమపరిపూర్ణనిర్గుణబ్రహ్మమనఘ ॥ వ॥ అదిమఱియును॥ నిష్కారణము నిరీహము। నిష్కంపము నిష్క్రియంబు నిష్కల్మషము నిష్కళము నిష్కళంకము, నైష్కర్మ్యప్రాప్యనిర్గుణబ్రహ్మమగుఁ॥ క॥ దానాదానవిహీన। జ్ఞానాజ్ఞానాతిరిక్త సత్యానంద। జ్ఞానప్రధానతగని॥ ధానాధిష్ఠానమాని ధానమదీనా॥ ప్రస్థానత్రయ వేద్యుఁడు। వస్థాత్రయసాక్షి సర్వవస్తుస్తోమాంతస్స్థుండస్థిరవిశ్వభవస్థిత్యంతాద్యమూరి వాయుకుమారా। పంచచామరము॥ ఇలాజలానలానిలాంబరేందు భానుమండలో। జ్జ్వలాఖిలావిలామలాత్మజాలకాంతరస్థచం। చలాచలావిలాసదుస్సహసంతతాపరోక్షచిత్కళా కళాపలాలితప్రకాశకుండతండగుఁ॥ క॥ ఆద్యుండపరిచ్ఛేద్యుఁడు। విద్యావిద్యాంతద్యుమణి సువిద్యాగోచ్యఁ। వేద్యుఁడు తర్కశతరా । భేద్యుండనవద్యుఁడ

ఇచ్చట కలఁకలుగుకొనుచు - అని యొకపాఠముగలదు.

గుణభేదాత్పుడవా॥ ... తామసహ ... ... పంచభూ
తోత్థజగ। ... ... ఆయువులు
త్మా॥క॥భావాభావ ... భావరహితభావు డన్యాభావస్వ
భావుడతులు॥ భావసుహా ... భాగ్రపదుడయ్యె। క॥ ...
... ప్రాప్త ... ప్రా ...
... ...
గుబ్రహ్మముదా ... ... భో ... ...
లికజూచుటే॥ గీ॥ జాగ్రదాదివిస్రగ్రహను గ్రహ ... గ్రహసమగ్రజాగరూ
కాగ్రహిహాగ్ర। వి గ్రహ ... భాసవిశ్వహేతు। ప్రకాశకుడతడెనంద
మ ... ॥ గీ॥ ఇదియునటయును ... సం ... బ్రహ్మ
మొయి ... నటయునట్టి ... యు ... యు
నదియె॥ గీ॥ అట్టి పరిపూర్ణ ... సను ... వమునసీయపూ
ర్ణ ... జననమా ... నడగుచు ... వెలుంగు
చునాండు॥

— ... —

గీ॥ అట్టినాయ ... యులును ... జగదాదియు
గుచు ... నిపదా ... మొనసి
నట్లు॥ సీ॥ ... శక్తియు ... శ
క్తి। ... శక్తి ... దుగానిశ
క్తి। ... శక్తి। పారి
... శక్తిగుశరీరములగౌ తన్యశక్తి। దనరియు
వ్య ... నుగుచుడు ... స్తరమున ... తరంబు। న
గుపగిది సొప్పనాయం ... శక్తి। ... విశ్వహేతుపగుచు॥
సీ॥ సత్తుగా ... బుచే ... బాధింపబడుటవలను। వెలమిన
సత్తుగా ... తనేయ ... సదసత్తుగాదువిచా
రింపలేదట్టి ... గానా। ... నియమముగాదునిఖలజగత్స్వ
రూపముచేతమిగుల ... సావయవమునుగాదుదృశ్యమునుష ...
యు ... కముగాదయుక్త
మగుట। ... గీ॥ అదియనాయున్కి ...
... తెనుగానవ ... పుట్టియున్నానమని

పెల్లుగ నటివలనంగా సుమ్ము నిక్కము నదినాయనాదిమాయ ॥క॥ నిన్నా నిన్న
ఘుగాడ ౨౧ గొన్నంగా నెలప్రస్ఫురియిట్లగుటనుసం౹ పన్నులనిర్వాచ్యంబని
మున్ను [illegible]ంచిరిసమస్తముం దెలిసినుతా॥ గీ॥ అనుభవజ్ఞానదృష్టి చేనరయదు
చ్చ౹ మొగిననిర్వచనీయమహానుక్తిదృష్టి౹ చేతలౌకికమయదృష్టిచేననంత౹
మగుచలంపమదీయమాయాతపంబు॥సీ॥ త్రాడుభుజంగమై స్థాణువుపురుషు
డై రాబిల్లుశుక్తికరజతమగుచు । మరుమరీచికలునిర్మలసలిలంబులై తోడరి
మిన్నసితమైతోచుపగిది౹ నద్వయామలసచ్చిదానందమయుడనై తగు నే
నుమిగులనెన్నానివలన । దోలుతనసజ్జడ దుఃఖాత్మకమ్ములై సజగమ్ములై క
నుపింతుజనులకెల్ల౹ దృఢతరాత్మైకతత్త్వజ్ఞానదృష్టిచేతం౹ బండితులుపూర్ణ
స్వ[illegible]బ్రహ్మమయుడ౹ నై నననుంగాంచినంతనెయ్యదియభావ౹ మగునది
యనూమదీయమాయాతమంబు వ॥అదిమణియును-సర్వభూతసుషుప్తిసమ
ష్టిరూపంబును-సమస్తప్రపంచవాసనామయంబును- సత్త్వరజస్తమోగుణా
త్మకంబును.సర్వ[illegible]గుస్థానంతకోటిబీజసంఘాతంబును- [illegible]
మోహాత్మకంబును.సకలజగదుపాదానకారణంబును - నవిద్యావ్యక్తతమ
స్సుషుప్తప్రకృతిప్రళయప్రధానమాయాజ్ఞానాదిశబ్దవాచ్యంబునై యొప్పా
చుండుననివెండియు॥ గీ॥ ఆదిమధ్యాంతశూన్యనైసర్గికస్ఫూర్తి । యాదిమ
ధ్యాంతములులేనిదయ్యు[illegible]చి౹ యాదిమధ్యాంత[illegible] యాత్మనను
న్ను నాదిమధ్యాంతములు[illegible]చు॥క॥ [illegible] లప్రకాశియు౹ ద్వి
విధయగుమాయయనవిద్యయనంగనా౹ [illegible]యగు౹ న
విమలసత్త్వప్రధానయగునన్యంతగదా౹గీ౹ అమలసత్త్వప్రధానమైనట్టి మా
య౹ యందుదాని[illegible]నేను౹ ప్రతిఫలించిరి[illegible]జలములు౹
మించియాకాశమమర[illegible]నట్లు క౹ మాయాప్రతిబింబుడనుమాయా
ధిష్ఠానము మమాయయుంగాదు౹ మాయావిన్నైనయా[illegible] మాయికుం
డగునతండుబ్రహ్మ[illegible]యుండు॥క॥ ఆయీశ్వరుండనేనా౹ మాయ
యొసితావశమా[illegible] మాయుదనదు [illegible] మాయుడనై
యవతరింతుమహినిట్లనఘా౹వ॥ [illegible]ప్రధానమాయోపాధికుం
డను సర్వేశ్వరుండనునై [illegible] జగంబు
లుసృజియించి [illegible]మత్స్యకూర్మవరాహనారసిం
హవామనపరశురామరామ[illegible]చి దుష్టనిగ్రహశిష్ట

బునుంగావించి- సిప్పుడు శ్రీరామరూపంబునే నవతరించి రావణకుంభక ర్ణాదిరాక్షసులసంహరించిభూభారంబునివారించితి నింకనుముందట బల రామకృష్ణబుద్ధకల్కిరూపంబులనేనవతరింపంగలవాఁడ నాపవిత్రంబులులో కపవిత్రంబులు భవలతాలవిత్రంబులై యొప్పునని చెప్పి వెండియు॥

ఈశ్వరనిరూపణము.

చ॥ గురుఁడుహిరణ్యగర్భుఁడని కొందఱు గొందఱు లన్నిష్టోవిరాట్పురుషుఁడటంచు గొందఱు బుధులు బ్రహ్మఁడంచుముకుందుఁడంచుఁ గొందఱుశివుఁడంచుఁ గొందఱు వినాయకుఁడంచును గొందఱుంబరాపరవరనస్మారుం గకయుపాస్తియొనర్చుదు రజ్ఞులై ధరన్॥ గీ॥ వినుము నేనుఒశ్వమనకునుపాదాన। కారణమునిమిత్తకారణంబు। నగుచుసూరనాభిపగిది నొప్పుదునింకఁ గార్యములను నేన కలిపవల్తు॥ వ॥ ఇట్లు సర్వేశ్వరుఁడయిన నాకు - నవ్యాకృతంబై పరమహానందమయకోశంబైన - సుషుప్తిసాక్షి సమష్టి యజ్ఞానంబు కారణశరీరంబు - మహాసుషుప్తియవస్థ - బ్రహ్మాది స్తంబపర్యంతంబులయిన సకల భూతంబులవయవంబులు - జగదుత్పత్తిస్థితిలయంబులు వ్యాపారంబులు వేదశాస్త్రంబులు నిశ్వాసంబులై యొప్పునని చెప్పి వెండియు నిట్లనియె॥ గీ॥ మలినసత్వప్రధానయూనలయవిద్య। దానియందు నధిష్ఠానమైన నేను। ప్రతిఫలించితిఁగలశసంగతజలంబులు। నాప్రనక్షత్రబింబచ్ఛాయచందమునను॥ క॥ జీవుండగునాతఁడవి। ద్యాపరిచ్ఛిన్నుఁడై స్థూలసూక్ష్మతనువానలన్। భావించుచు సేవించుచుఁ। గేవలసూక్ష్మప్రవృత్తి క్రీడించుమెయిన్॥ గీ॥ అగుఁడ ప్రాజ్ఞుఁడనఁగనానందమయుఁడనఁ। బారమార్థికుఁడనఁగ నగుచుండు। వ్యష్టికారణాంగవశుఁడై సుషుప్తిను। ఖానుభూతిమరిగియనిలపనయ॥ వ॥ ఇట్లవిద్యయు-న విద్యాప్రతిబింబంబును - దదధిష్ఠానచైతన్యంబునుంగూడి-జీవుండనఁబరఁగు-నాజీవునకానందమయకోశసాక్షికంబయిన - వ్యష్ట్యజ్ఞానంబు కారణశరీరంబు. సుషుప్తియవస్థయగు - నారెంటియందునభిమానంబుగల యతండు - ప్రాజ్ఞుండన నొప్పు - నతనికింగల మాత్రంబుచేత వివర్తంబు - పర్యాప్తంబుగామింజేసి-తదీయాదృష్ట సహాయపూర్వకసూక్ష్మ శరీర సృష్టిప్రకారంబుచెప్పెద-వినుమనియిట్లనియె॥ గీ॥ అమలసత్వప్రధానమాయాసమన్వి। తేశ్వరుఁడనగు నేనుసృష్టిచ్ఛ చేతఁ। బూనివీక్షించితితమఃప్రధానమాయనఖిలచేతన కర్మసహాయముగను॥ వ॥ ఇట్లు చూచిననాతమఃప్రధానసమష్ట్యజ్ఞానావచ్ఛి

స్పర్శగుణకానిలంబును వలన - శబ్దగుణకాకాశంబును - నయ్యాకాశావచ్ఛిన్నచైతన్యం బువలన స్పర్శగుణకానిలంబును నయ్యనిలావచ్ఛిన్నచైతన్యంబువలన రూ పగుణకానలంబును నయ్యనలావచ్ఛిన్నచైతన్యంబువలన రసగుణకజలం బును - నజ్జలావచ్ఛిన్నచైతన్యంబువలన - గంధగుణకపృథివియునుం బు ట్టె - నివియపంచీకృతసూక్ష్మభూతంబులనియును - బంచతన్మాత్రలనియు ను జెప్పంబడు నీభూతపంచకప్రత్యేకసాత్వికాంశంబులవలనఁ - గ్రమం బున దిగ్వాతార్కప్రచేతోశ్వినీదేవతాసమన్వితశ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రా ణంబులు జనియించె - మిగిలినసాత్వికసమష్టివలనఁ - జంద్రవాచస్పతి రుద్రక్షేత్రజ్ఞదేవతాయుక్తమనోబుద్ధ్యహంకారచిత్తంబులు సంభవించె - స త్వాదిపంచకరజోగుణాంశంబువలన - వరుసం దోడన - వహ్నీంద్రో పేంద్రమృత్యుప్రజాపతిదేవతాసమేతవాక్పాణిపాదపాయూపస్థలు జన్మిం చెఁ బక్కినరజోగుణసమష్టివలన - విశిష్టవిశ్వకర్త్రై - విశ్వయోన్య జయదేవతాక - ప్రాణాపానవ్యానోదానసమానంబులుద్భవించె - నివ్వి ధంబున నుత్పన్నంబులైన - జ్ఞానేంద్రియపంచకంబును - నంతఃకరణచతు ష్టయంబును - గర్మేంద్రియపంచకంబును - బ్రాణాదిపంచకంబునుం గూడి పదునేడంశత్త్వవయవంబుల లింగశరీరంబు గలిగె - నీసూక్ష్మదేహంబు వ్యష్టిసంబంధంబగు - నొక్కటి వ్యష్టియనియును - సర్వంబును సమష్టి యనియును జెప్ప నొప్పు - నీసూక్ష్మవ్యష్టిసమష్టిస్వప్నంబులవస్థలగు - నీవ్యష్టి సూక్ష్మాంగస్వప్నంబులయందు ప్రాగ్జ్ఞుండభిమానియై - ప్రాతిభాసికుండును స్వప్నకల్పితుండును - తైజసుండనను బ్రవర్తిల్లు - నాసమష్టిసూక్ష్మకాయ స్వప్నాభిమానియై - యీశ్వరుండైననేను - హిరణ్యగర్భుండును - సూ త్రాత్ముండును - బ్రాణుండనునన - సర్వవ్యాపకుండనై యుండుదు - నీ సూక్ష్మసృష్టితెఱంగెఱింగి స్థూలప్రపంచప్రకారంబు వినుపించెద - వినుమని యిట్లనియె॥ సీ॥ తతతమోగుణకభూతములనైదింటిని గ్రమముచే రెండుభా గములుసేసి । తొలుతటం బంచార్ధాంశములఁ బూని వేఱ్వేఱఁ దునియలునా

ల్గుగా నమర్చి పంచకముల । నుఱ్ఱ్యాసములఁ జేసి । భూతఖండచతుష్టయముల నొం డొంటి నెయ్యమునఁ గూర్పఁ । బంచీకృతంబులై స్థూలతరస్థూలంబులై యఖిలవ్య క్తంబుల యొప్పెనట । వాయువునందనం గుమారకవానివలన । స్థూలజగములు నానాచరాచరములు । బహువిధాన్నంబులును ఘటపటగృహాదిసకలద్రవ్య పదార్థములు ... ంచె॥ వ॥ ఇట్లు గగనాదులగు - వాయుతేజోజలభూములు

బులను - సలిలాఘ్రాణంబుర-సాకాశనలస్థితైలాంశంబులను - పావకార్థం
బువలన-సఫస్పర్శాదశేయయాధరాస్ఫండంబులను - నీరార్ధంబున-వియన్మరు
త్ప్రకాశసుధాత్రీశకలంబులను - ధరార్ధంబున- వ్యోమపవనాగ్న్యుదకం
బులతునియలను - జీవాదృష్టసహాయంబుచేతంగూర్చినక్రమంబుచేత-శబ్ద
గుణకంబగునయ్యాకాశంబును - శబ్దస్పర్శగుణకంబైనపవమానంబును-శ
బ్దస్పర్శరూపగుణకంబైనయగ్నియు-శబ్దస్పర్శరూపరసగుణకంబయినయం
బువులును-శబ్దస్పర్శరూపరసగంధగుణసమేతంబైనధరణియును - పంచీకృతంబు
లై - మహాస్థూలంబులై - యభివ్యక్తంబులయ్యె - నిమ్మహాభూతంబులవల
న-అతల - వితల - సుతల - రసాతల - తలాతల - మహాతల - పాతాళ-
భూలోక- భువర్లోక-స్వర్లోక-మహర్లోక-జనలోక-తపోలోక-సత్యలోకం
బులను-చతుర్దశభువనంబులను - తల్లోకోచిత జరాయుజాండజస్వేదజో
ద్భిజరూపచతుర్విధభూతగ్రామంబులును - తత్తత్ప్రాణియోగ్యాన్నపానా
దికంబులును- ఘటపటాదిసర్వపదార్థంబులునుసంభవించె - నింతపట్టును
గూడిస్థూలప్రపంచంబగు - దీనికివ్యష్టిసమష్ట్యాత్మకంబైనజాగరంబవస్థయ
గు-నందోకపీశ-వ్యష్టిస్థూలశరీరజాగరంబులయందాలింగదేహాభిమా
నికుండయిన- తైజసుండభిమానంబుచేసి- చిదాభాసుండన- వ్యావహారి
కుండన- విశ్వుండనసొప్పు - హిరణ్యగర్భుండనైననేను! సమష్టిస్థూలవిగ్ర
హాజాగ్రద్విశిష్టుండనై - వైరాజసుండన - వైశ్వానరుండన - విరాట్పు
రుషుండన-సకలజగదాధారుండనై-ప్రకాశించుచుందును. మఱియును॥

విరాట్పురుషనిర్ణయము.

చ॥ ధరణిపదంబులున్ దివితలంబగుమస్తకమంతరిక్షమున్ । సురుచిరనా
భిచండకరసోములులోచనముల్దిశల్ శ్రుతు । ల్వరదహనుండు నెమ్మొగము
వాయువు ప్రాణములున్ స్మహావిరా । ట్పురుషుడనైననాకుగపిపుంగవ
విశ్వశరీరనాటకేన్॥ సుగంధవృత్తము॥ దారుణీసురుల్ముఖంబు ధాత్రిపుల్భుజం
బులో । నూరివైశ్యులూరువుల్సశూద్రులంఘ్రులుస్మహో । భూరుహౌష
ధీలతాళిభూరిరోమముల్విరా ట్పూరుషుండనైననాకుబోధశుద్ధమానసా॥
వనమయూరము॥ శైలములుశల్యములు న్నదులునాడీ । జాలములువా
ర్ధులుపిచండముత్రిసంధ్యా । కాలములువేలములుకాలజలదాళు ల్వాలము
లువిశ్వతనుచేనగునాకున్॥ శా॥ ఆధారంబిలగ్నాజలంబుమణిపూరాం
భోజమౌనహ్నియున్ । స్వాధిష్ఠానమనాహతంబునిలమై చంచద్విశుద్ధంబు

ద్వితీయాశ్వాసము.

ఖ॥ చైతన్యమానసరూపక ప్రకృతియోగ్యాజ్ఞాత్మన్ యొప్పన ! ర్వాధారోన్న
తవిశ్వమూర్తినగునాకాదిత్యసంపూజితా॥ క॥ మేరువగు బ్రహ్మదండియు
నారయఁగాదక్షిణోత్తరాయణములు సోం। పారనిడాపింగళలో। సూరిప
రమపదము పరనుషమ్నకుమారా॥ సీ॥ అతలంబు పదములు వితలంబు గుల్ఫము
ల్సుతలంబు జంఘలు కల్సు జనసనివహా। సుతరసాతలము జానువును దారుణమహా
తలమూరువులు తలాతలము కటియు। నాగలోకము మహోనాభ్యధోభాగంబు
భూః భువ స్వర్లోకములును నాభి। జఠరవక్షంబులు సరి మహర్లోకంబు కం
ఠంబును జనలోకంబు ముఖము। మఱి తపోలోకమరయ భ్రూమధ్యమంబు। స
త్యలోకంబు విపులమస్తకమును మ్మ్। విశ్వరూపధరుండవై వెలయుదోయి। జ
లధిప్రభీరవీరకేసరికుమార॥ వ॥ ఇట్లు సర్వాధిష్ఠానకంబును - సర్వపరిపూర్ణంబు
ను - నామరూపగుణధర్మకర్మవికారరహితాఖండసచ్చిదానందపరబ్రహ్మంబు
నైననేను - సమష్టి కారణసూక్ష్మస్థూలశరీరోపాధివిశిష్టత్వంబువలన - న
వ్యాకృతుండన - హిరణ్యగర్భుండన - విరాట్పురుషుండన - సకలజీవోపా
స్యుండనై ప్రకాశింతుఁ పుడు - మఱియును - వ్యష్టి కారణసూక్ష్మస్థూలదేహోపా
ధితాదాత్మ్యాభిమానంబువలనఁ - బ్రాజ్ఞుండనఁ - దైజసుండన - విశ్వుండనఁ - సు
షుప్తి స్వప్న జాగ్రదవస్థలనుభవించుచు - నజ్ఞానవశుండనై - జీవుండననీశ్వ
రోపాసకుండనై ప్రవర్తించిన చందంబునందెపుడు - నీ జీవేశ్వరతత్త్వం
బులవిద్యాకల్పితంబులయ్యవిద్య శశవిషాణ - వంధ్యాపుత్ర - గగనారవిందం
బులభంగి - నాయందు నస్పొరింగినసద్భావంబగు - నట్లుగావున - నింక జీవేశ్వ
రైక్యంబుపదేశించెద - సావధానచిత్తుండవై యాకర్ణింపుమని - యాత్మా
రాముండాంజనేయునకిట్లని చెప్పె॥

జీవేశ్వరైక్యోపదేశము.

క॥ కలశాంబుదములఁ ధ్వస్తత। జలములగడఁ బ్రోయి నాకసము ప్రతిబింబం
బులు లేమి నొకటి యైయి। ప్పుడునుండునఖండమై యమూర్తంబగుటన్॥
క॥ ఆవిధమునఁ దనువుల మా। యావిద్యలఁ బోలఁగఁ ద్రోయనంతటిలోనన్।
జీవేశ్వరులు వెలుంగమిఁ। గేవలతత్త్వంబు వెలుగుఁ గీశాధీశా॥ వ॥ అదియెట్లం
టేని॥ క॥ కలశజలప్రతిబింబం। బులకు విలక్షణమసంగమున మూర్తంబై। యు
లరుస్ఫుటాకాశముదక్షి। జ్ఞులకు మహాకాశమది యొసుమి వివరింపన్॥ గీ॥ శమ
ములో స్థూలసూక్ష్మకారణములకును। సుకరజాగరణస్వప్నసుప్తులకును॥ బు

అతఁడుకూటస్థుఁడన బ్రహ్మగాత్ముఁడనఁగ వఱలుచుండునఁ బురుషుండనఁగ సాక్షి।
యనఁగ విలసిల్లుఁ దాఁబరమాత్ముఁడగుచుఁ బ్రకృతిపురుషులం దెల్ల పరమపురు
ష॥గీ॥ జలరజల ప్రతిబింబం। బులకు విలక్షణమసంగమును నమూర్తియైన। యల
రుమహాకాశము క। వలనైన వలనైక పిప్రవరభావజ్ఞా।క॥ జీవసమష్టి తనుత్రిత।
య్యావస్థాత్రితయములకు నఖిలాత్మకము। యావిహాగ్యణవిరాట్పురు। షావలి
కిన్సాక్షియై పరమాత్ముండొప్పు॥గీ॥ అతఁడు పరమాత్ముఁడనఁగ। బహ్మాంబనంగ
నలఘుపరిపూర్ణచైతన్యమనఁగ నొప్పు। నిర్వికల్పుఁడసంగుండు నిర్వికారుఁ।
డద్వితీయుఁడనంతుఁడై యంజనేయ॥ వ॥ అట్లుగావున॥సీ॥ కలశమేఘములందు
గ్గతజలంబులందుఁ దదీయప్రతిబింబద్వయంబు నొకటఁ। గడకుఁద్రోచి నఘటాకా
శమహాకాశములకు నేకత్వంబు గలిగినట్లు। వ్యష్టిసమష్టి దేహములకు ధీమాయ
లను నీవపరమేశులను విచార। దృష్టి చేఁగనిని షేధించి తయెడఁ బ్రత్యగాత్మున
కప్పరమాత్మునకును। సమరసైక్యంబు ఘటియించు సిద్ధమనుచు। నిఖిల వేదాం
తశాస్త్రములు నిశ్చయించు। గురువు లిట్లుపదేశింపుదురు బుధులకు। ననఘ
యిదియుపదీయదివ్యాశయంబు। కావున॥సీ॥ పరఁగ శరావకుంభకనామరూప
ములోచిమన్నొకటిగాఁ జూచినగిది। ఘటతటాకముల నొక్కటని షేధించి।
శీతలమొకటిగాంగాంచు మారణి। దీపప్రదీపవర్తియుగమ్ముడించితత్తేజంబు
నొకటిగాఁ దెలియుభాతిఁ। గలశగృహంబులఁగడనుంచివానిలోఁ గలమింటి
నొకటిగాఁ దలచురీతి। బాహ్యకీవేశ్వరద్వయోపాధియుగము ప్రాకటవివేక
దృష్టి నిరాకరించి- తనరఁ బరిపూర్ణశుద్ధచైతన్యమొకటి - గావిలోకింపవల
యు మేధావియనఘ॥ వ॥ ఇట్లువ్యష్టి శరీరావస్థాత్రితయంబును- విశ్వతైజస
ప్రాజ్ఞనామకంబైన జీవచైతన్యంబును - గించిజ్ఞత్వకర్తృత్వభోక్తృత్వా
గుణంబులనుగూడి- త్వంపదవాచ్యార్థంబు- దేహత్రయవిలక్షణంబును-న
వస్థాత్రయసాక్షియుఁ బంచకోశవ్యతిరిక్తంబును- సచ్చిదానందస్వరూపం
బును నైన- కూటస్థచైతన్యమాత్రంబు త్వంపదలక్ష్యార్థంబు- సమష్టిశరీరావ
స్థాత్రయాత్మికమైనమాయయును - వైశ్వానరహిరణ్యగర్భావ్యాకృతనా
మకంబులైన - మాయప్రతిబింబేశ్వరచైతన్యంబులు- సర్వజ్ఞత్వ- సర్వేశ్వర
త్వ -సర్వాంతర్యామిత్వాది- గుణంబులనుగూడి- తత్పదవాచ్యార్థంబు- దేశ
కృత- కాలకృతవస్తుకృత- పరిచ్ఛేదశూన్యంబును- స్వజాతీయవిజాతీయ-
స్వగతభేద [illegible] -సర్వజ్ఞానాదివిస్తారం [illegible] బును- నయినపరిపూర్ణ
[illegible] తత్పదలక్ష్యార్థంబగు- ఇట్లు [illegible]

లైన-వాచ్యార్థంబులలో-లక్ష్యార్థంబులైక్యంబు భావింపదగునట్లుగావున నొ
క్క దేశంబున-నొక్క కాలంబున-నొక్క రూపంబుననున్న పురుషుని వేఱొ
క్క దేశంబున-మఱియొక్క కాలంబున నొండొక రూపంబు చేనుండంగను
గాని తద్దేశ-తత్కాల తదవస్థా విశేషంబులను-నేతద్దేశైతత్కాలై తదవస్థా
విశేషంబులను గణించి లక్షింపక లక్ష్యభూతుండయిన యతండితండని-యొ
క్కనింగా నెఱింగిన లెఱింగున-జహదజహల్లక్షణ చేత మాయికంబులయి-
మిథ్యాభూతంబులయిన-యుభయవాచ్యార్థంబుల విభేదించి-ద్వివిధలక్ష్య
చైతన్యంబుల-నైక్యంబు దెలియుమిదియు-యసిపదార్థంబిది జీవేశ్వరై
క్యజ్ఞానం-బిదియె మహావాక్యార్థంబింక జీవబ్రహ్మైక్యంబుపదేశించెద-నా
కర్ణింపుమని పలికెయున్నట్లనియె॥

జీవబ్రహ్మైక్యోపదేశము.

సీ॥ గగనరజ్జ్వస్థాణుమృగతృష్ణికాశుక్తిగతులందిమధ్యమాంతములయుం
డు-స్వస్వభావముల చేవసియించియున్నయువరుసలోనజ్ఞానవశతువలన-
నీలతాహిమనుష్యనీర రౌప్యంబులై నుపుట్టివివరించి కాంచు నెడల-గల్పిత
రూపములగుచుమిథ్యలయిపోవడగ్వంబులయినచందమున నాత్మం-డయ్యున
తడుసినాద్యవిద్యాశక్తి-వలనప్పుడైతోచికేవల నిజస్వరూపమునె
ఱుంగుచో బూర్వరూపముడిగి-యద్వయానందమూర్తిగా యలరుననన
ఘు॥వ॥ ద్వివిధంబు సరజ్జ్వజ్ఞానంబుపలసరి జపుసందు భుజంగంబారోపితంబ
యియాప్తవాక్యంబుచేతడుత్పన్నభ్రాంతిపిపినాశంబగుచుండ రజ్జువురజ్జువయి
నతెఱంగునసఖండసచ్చిదానందస్వరూపుండాత్మజ్ఞానంబపలనడనకుదాన
జీవుండై లోచియనంగరంబున శ్రీగురువాక్యంబు చేతనీవు జీవుండవుగావుప
రిపూర్ణచైతన్యమాత్రుండవని యెప్పుడు బోధితుండగు నప్పుడాతండు దే
హేంద్రియప్రాణమనోబుద్ధిచిత్తాహంకారాత్మభ్రాంతినివర్తించుచుండ బ్ర
త్యగభిన్నాద్వితీయబ్రహ్మచైతన్యమాత్రుండగునిది జీవబ్రహ్మైక్యంబింక
నోంకారస్వరూపంబెఱింగించెదవినుమనియిట్లనియె॥

ఓంకారస్వరూపనిర్ణయము

సీ॥ ఘనతరదేహజాగ్రద్విశ్వవైరాజసులకారమాత్ర మ్మానుగుణధుర్య-తైస
జ్ఞగసూక్ష్మస్వప్నతైజసహిరణ్యగర్భులను కారార్థమాలలితపరిపూర్ణులా
కారణసుషుప్తిప్రాజ్ఞఈశ్వరుల మకారాంతవెలుగుచున్నవంతలలపరిపూర్ణ

సీతారామాంజనేయసంవాదము.

దాసందోహతత్త్వమోంకార మోసత్తత్వమూర్తి। యట్లుగావున నన్నిత్రయా
త్మకంబునాత్మస్వరూపమనవాచ్యార్థమగును। గాన శ్రవణవస్వరూపుండనేనటం
చు తెలిసి భావింపవలయు నీవనిపలికి వారల॥ వ॥ ఇట్లు దేహత్రయావస్థాత్రయతాప
త్రయసుఖత్రయకర్మత్రయ [illegible] త్రయబుద్ధిత్రయశ్రద్ధా త్రయ స్మృతిత్రయ
గుణత్రయ శక్తిత్రయ కాలత్రయ లోకత్రయ దేవత్రయ మూర్తిత్రయ వ్యాప్తి
త్రయ స్థానత్రయ [illegible] త్రయ సిరశక్తిత్రయ ఫలశక్తిత్రయ దీక్షాత్రయ
నేత్రత్రయ లక్ష్యత్రయ జ్ఞానత్రయ మండలత్రయము క్తిత్రయాత్మకంబైన
వ్యాప్తిత్రయంబాగోచరంబగు [illegible] బగావున నేతత్స్వరూపంబును గ్రహింపు
ననకారంబు - వకారంబు నుకారంబు మకారంబునను మకారంబు నోం
కారంబునందును బ్రకాశించు [illegible] దింపి యంతట దత్స్వరూపంబును
విశ్వాధిష్ఠానంబును జగత్పూర్ణంబును - దురీయంబును - నక్షరంబును - లక్ష్య
స్థానంబును నైన - శుద్ధ [illegible] నవలోకించి నిరంతరంబును - నత్స్వ
రూపమాత్రుండ నై ప్రకాశింపుము॥ వ॥ అనిబోధించిననాంజనేయుండపుడా
త్మారామ [illegible] యగు [illegible] నొకటవాచ్యార్థంబుం
[illegible] తనలక్ష్యంబు చూడంగావలయునంచు బొప్పనాయుక్తి
[illegible] చ్చినను [illegible] శ్రీరామ సీతాపతీ॥ క॥ అనితనపదప
ద్మములకు। ఘనశక్తిని [illegible] చుమహాత్ముని హనుమంతునిగ
నిజుని [illegible] ॥

పంచకోశనిర్ణయము.

సీ॥ అన్నజం [illegible] తమన్న వర్ధిను [illegible] తినువన్నమయకోశమనంగనొ
ప్పు। ప్రాణకర్మేంద్రియపంచకంబులుగూడిన ప్రాణమయకోశమనంగదన
రు। జ్ఞానేంద్రియోపేతమానసచిత్తంబు మనోమయకోశమనంగజెల్లు
శ్రవణాదికరణపంచకసమన్వితబుద్ధి విజ్ఞానమయమన వెలయుచుండు॥ మో
హాజప్రియమోదప్రమోదవృత్తి। సంయుత [illegible] దృశ్యప్రపంచ। కా
రణానాద్యవిద్యాంధకారపటల। మంచితానందమయకోశ మనంగదనరు॥
సీ॥ మహానీయకలితాన్నమయకోశమగునాత్మ డనిపల్కుదురు కొందఱజ్ఞ
లగుచు। మహితేంద్రియప్రాణమయకోశమగునాత్మ డనిపల్కుదురుకొం
దఱజ్ఞులగుచు। మంజులతరమనోమయకోశమగునాత్మ డనిపల్కుదురుకొం
దఱజ్ఞులగుచు। మానితవిజ్ఞానమయకోశమగునాత్మ డనిపల్కుదురుకొం
దఱజ్ఞులగుచు। [illegible] ర్యంబేమి [illegible] మాత్మ డనిపల్కు

దుఁడుకొందఱజ్ఞులగుచు । సొంపైనానందమయకోశరూపుఁడగును । హాత్మ
డనిపల్కుచుఁదురుకొందఱజ్ఞులగుచు॥ మఱియును క॥ పరమాణువనుచు మధ్య
మ । పరిమాణుండనుచు విభుఁడు పరుఁడనుచు ముని । ధ్రువగొందఱు వాదింతురు
పరిపూర్ణాత్ముఁడని యెఱుఁగ ప్రాజ్ఞత లేమిన్ ॥ గీ॥ మఱియుఁ జిద్రూపుఁడనుచు
గొందఱు గణింతు । రలఘుచిదచిత్స్వరూపకుండ ప్రథగొంద । ఱరసి సద్రూ
పుఁడనుచు గొందఱు వచింతు । రాత్మ నెఱుఁగక నిజవిమోహాంధులగుచు॥ క॥
కావున సచ్చిత్సుఖమయ । భావాతీతాద్వయాత్మ సంతతమనుసం । భావించి తె
లియఁజెప్పెదఁ । గేవల తత్త్వగ్రహణాంగ కీశాగ్రశా॥

పంచకోశనిరాకరణవిచారము.

స్రగ్ధర॥ ఘటమున్ జూచువాఁడా ఘటము గాకవేఱైన
భంగిన్ । జటుదేహద్రష్టనై చెప్పఁ దనుకుమగుణముస్థూలునట్టినేనె । స్థూలాకృతి
దృశ్యంబు మాయానగరసమము సుస్వప్నయాపాత్మకంబై । గుటిలావిద్యాకల్పి
తంబై కులదమగుతనూకోశముం గానువత్సా॥ సీ॥ సమతన్ననే సెఱుంగుచుం
దమున నీసర్వేంద్రియప్రాణచి । త్తమునకు సాక్షిలంగమునం గాను దుఁజైత
న్యంబునై యొప్పనే । సుమరుత్ప్రాణాదింద్రియాదికము నెందుం గాను నాకిం
క । లక్ష్యములౌ వానినిజప్రకాశములు జాగ్రత్స్వప్నంబు దారయ ॥ వ॥ అది
యునుంగాక ॥ సీ॥ నామందిరంబిది నాసువర్ణంబిది నాతల్పమిదియని నరుఁడు
దాను । దన్మందిరసువర్ణతల్పంబులకు విలక్షణుఁడౌట నెఱుఁగఁబడగానిపరిది । నాశ
రీరంబిది నాయింద్రియము నిది నాప్రాణమిదియది నామనసు బు । ద్ధియహం
కృతియిది నాబుద్ధియిది యనిబహువిధదృశ్యరూపముల నెల్ల నాయది యటం
చుఁ దెలిసి నిర్ణయము సేయు । నేను డత్తచ్ఛరీరాది సకలవస్తు । సంఘమునకు
విలక్షణసాక్షియగుదుఁ । గాని యందైదియును గాను వాన రే ద్రు॥ గీ॥ బుద్ధ్య
హంకారములతోడి పొందు గలిగి । నేను నేనను వాఁడను నేను జుమ్ము । నేను నేన
నువాఁడను నేనటంచుఁ । దెలియఁబడువృత్తి నెఱిఁగెడి తెలివి నేను॥ సీ॥ శ్రవ
ణేంద్రియంబుచే వివిధశబ్దంబులు నేర్పరించి యెఱుంగు నెఱుక నేను । స్పర్శేం
ద్రియంబుచే స్పర్శగుణంబుల నేర్పరించి యెఱుంగు నెఱుక నేను । నేత్రేంద్రి
యంబుల నిఖిలరూపంబుల నేర్పరించి యెఱుంగు నెఱుక నేను । రసనేంద్రి
యంబుచే రసములన్నింటిని నేర్పరించి యెఱుంగు నెఱుక నేను । ఘ్రాణకరణం
బుచే సర్వగంధములను । నేర్పరించి యెఱింగెడి యెఱుక నేను । ఘనసమస్తంబుచే
నఖిలసంకల్పములను నేర్పరించి యెఱింగెడి యెఱుక నేను ॥ గీ॥ సకలస్థానా

దానంబులగమనాగమనములను మూత్రపురీషంబుల త్యాగము గడలను వెలి
యు వెలివి నేను సర్వదృక్కునగుటచేఁ॥ సర్వోపాధిస్థుఁడనై సర్వవ్యాపారము
లు వెసంజేయుచుఁడు। సర్వమునంటక వెలిగెదు। సరాత్ముఁడ నేనన న్మున్ గ్జనకేల
కా॥ అపరిచిన్నావ్యయనిత్యపరంజ్యోతిర్మయుండనై శశివహ్నితపనుల్ క్రొత్తపనాదు
ల వెలిగించుచు। నెపుడంతట నొక్కరితి నేను వెలుఁగుచుఁ॥ సా॥ ఔపాధికనా
మంబులు। రూపంబులు లేవు నాకు రూఢిగ సకల। వ్యాపారము గను సర్వ। వ్యాప
కుఁడిన యుండ నేను వాయుతనూజా॥ సీ॥ మనుమంగంబుగానిం ద్రియంబులుగా
ను ప్రాణమ్ములుగాను మానము। గానుసీ త్రిగుణను గాన హంకారంబుగాను శూ
న్యంబుగాను బుద్ధి। గాను దీర్ఘంబుగాను కుబ్జుబుసుగ స్థూలములను సూక్ష్మము
ను గాను। గాను తోస్మృతి క్షీణ్వాపీతవర్ణములను బంచభూతములుగాను। గాను
గానను వాఁడను గానుబి నుము। కాను గానను వానిని గాంచువాఁడ। గాంచువా
నిని సతతంబుగాంచువాఁడ నేను గానను న్యూనతలేనివాఁడ॥ చ॥ అచంచ
లేంద్రదీపముష్టమాది పదార్థములన్ వెలుంగఁజే। యుచును వెలుంగుచుంటిని స
మజ్వలమానసచక్షురాదులన్। స్వప్నయుముగ్ల సాత్మ పసంయంబులయం
దుఁ బలిఁ చునట్లు మా। చుచుమంయిరుసున సుస్వేలసిలఁ మతిర్వికర
తఁ॥ వ॥ తక॥ కే॥ భాను తేజమునాశ్రయించి న్విభావకర్తములఁడనీ। మానవు
ల్వ్యవహరించు కర్తపదిమట్లు కాశమునండి॥ మానసేంద్రియముల్ స్వకీయసమ
స్తకార్యములందొగిఁ। మానకంజరియించునెందభిమాన పూర్వకమ్ము
లఁ॥ వ॥ అట్లుగావున॥ గీ॥ ఎఱుకమఱపులనెఱుఁగుచునుండి నేను। విధనివేద
ములను గాంచువిధుఁడ నేను। తర్క్యములనెఱుఁదర్కించు తత్వవేను। నేను
నేననివివరించు నేత నేను॥ క॥ నేననిన నన్ను ముర్ఖుఁడు। నేననిపొంచుఁగాన
మెల్కనిసత్య। జ్ఞానానందమయునిఁగా। జ్ఞానము చే నెఱుఁగవలయు సద్గుణ
శాలీ। క॥ నేననిననుశుభునకుసభి। మానమునకు న్నమగ ద్రుమాదము పలనా।
గానని రెండర్థము। లౌ నేనన నేన లాత్ముఁడనసహా॥ క॥ నానానూ సని
నసున న్నే నేనననిన్ను నన్ను నేననగనిన। న్నే నను నేన న్నా నా। నేనును నన్నే
న్నినన్ను నిను నేనన నా॥ క॥ నే నుమనమ మానవమును। నేనసుమనసమ్ము మా
ని నేమన్మునన। న్నే నేనలినమ్ము నని। మానమునానాను మాన్యమైవను నె
మ్మిఁ॥ క॥ మనమ్ము పంచేసినది। మనసు చేసిన పటించు పదికోఁచు
సనా। అమ్మంగ్యైతన్యమై చే। తన్యమైతెగు నుకుఁగల్పితం బిదియు సహా॥
ఉ॥ నవతక మంచు ముల నునుదినను వెలుంగుచు దంర్ గాపవ। నమ్ము నిజమ్ము నె

సురభిళసౌరభప్రసూనజాలనున రూపవత్ స్వప్నములగు స్వప్నావస్థకలవిమ్ములుపర్ణగు
ణాప్రకాశసూర్యుఁడ। నమ్ములుమూకురేవనుఘునష్టగునాపచనమ్ము నెమ్మదిఁ॥చ॥
అనఁగ జనింపనింపగుమహానిషధేచ్ఛలుఘనిమాసిత। స్ఫురదభిమానమా
నసవచోఘునకాయనివాసవాసనం। బారయుకమేను నేన నెడిబుద్ధినిఁద్రోచు
టచేఁ జేత నే। తరమనుగానుగానఁబతె। త్వమివిశ్వమభావభావన॥౮౪॥
ఇనవుగనెన్న నెన్నఁగనాయించుకనేఁగయుఁయున్నయున్నతిం। బారలువికార
కారణవబోధముదవిలెంగెలంగ గా। నకరిగిశనిలిచిపుంచిపరమేశ్వరభా
సముఁబొందిబొందినా। వుఁడిచినరంధమచరనార్గుఁడు మోక్షముఁజేరుఁజేరు
వ॥౮౫॥అరియుపదేశించి వెండియు సాన్నిధ్యరూపంబతిస్పష్టంబుగా నెఱుం
గ్రకటితసుసంగనొకపదమరహస్యంబుఁ జెప్పెడిపావనధానచిత్తుండవై యాంత
ర్యంపుమునియుష్టిచెసె॥సీ॥ విశిష్టుశ్రోత్రఘునామనోరూపాంతర్ఘతుల్యప్రశ్వాసుల్వ
నికదృశ్యు నేను। స్పర్శనాగిం(ద్రియాంచనుగోపాంతర్ఘతుల్యప్రశ్వాసుల్వనికదృ
శ్యు నేను।సలలితరూపలోచనమనోరూపాంతర్ఘతుల్యప్రశ్వాసుల్వనికదృ శ్యు నేను।
గమనిమిరసరసజ్ఞామనోరూపాంతర్ఘతుల్యప్రశ్వాసుల్వనికదృశ్యు నేను॥ అతిసుర
భిఁగంసికామనోరూపాంతర్ఘతులను। దృశ్యముగాసనిసికదృశ్యు నేను। బహు
విధాంతర్వసిస్థప్రపంచముల్ల దృశ్యముల్గాటఁబరిపూర్ణదృశ్యు నేను॥వ॥అది
యెట్లంటేని॥సీ॥ శబ్దాదివిషయపంచకముదృశ్యంబుగుఁబ్రశవణాదికరణపంచక
మునకును। శ్రవణాదికరణపంచమమెద్రదృశ్యంబుగుఁగతె మనోబుద్ధ్యహంకృతు
లకియు। బుద్ధ్యహంకృతులుదృశ్యంబగుఁబరిపూర్ణదృశ్యుఁడయుబ్ర
హ్మమునకు। బరిపూర్ణదృశ్యయబ్రహ్మంబనగు నాకుదృశ్యత్వము దెంగిలేఁ
పరేడు। గానవిరహితయుప్రకాశసిద్ధి। కారసిద్ధిపుంయహ్వయహాకాశకల్పక
ల్పనాతీతనచ్చిత్సుఖస్వరూప। సురుచిరాఖండశుద్ధపస్వప్రసునేను॥వ॥అట్టిదృ
గ్రూప్తున్ననైననాకుదృశ్యత్వముగలుగఁదెట్టనినవినుముదృశ్యుండను - సంవిత్తు
సుజిత్తును జ్ఞప్తియుజ్ఞానంబునుబోధంబును చైతన్యంబును - సనునివిధుటకుం
దకలశబ్దంబులసంగఁబరంగయనామంబులట్లుగాటదృశ్యుఁనైననన్నవలో
కించునదిదృగన్యంబనినదిప భాస్యంబ కైజడంబులై నఘుడుండులు భానకంబు
యినదీపంబునుబ్రకాశింపఁజేయు- నరసపగిదినాచేతఁబ్రకాశ్యంబులై యచే
తనంబులయినయహంకారమనోనేత్రాదికంబులుప్రకాశకంబులయినమ
త్స్వరూపంబుఁదెలియనోపవుదృగంతరంబనిననాదృ గంతరంబులుప్ర
భారూపంబునుప్రదీపంబనల్పతేజోవంతుండగుభానుమంతుని వెలుఁగుం

పరిచ్ఛేదంబున నిష్కృష్టంబై యెఱుంగశక్యంబుగాని సమానంబై తేజరిల్లం
జేయువివిధతత్త్వంబులకు స్వస్వరత్వాంతరంబును భాసిల్లంజేయు విషయంబులే
నిర్మలికసత్త్వంబై విలసిల్లంజేయు సక్తంబుగానిదియునుంగాక వేదాంతం
బులయందుఁ జైతన్యద్వయంబు సూక్తంబుబడియె నెల్లండ నిమ్ము సముత్కృష్టంబై
కాంచువనిన నదియు మఱి యొకదృగంతరంబునకు దృశ్యంబుగా వలయునట్ల
యినదానిఁ గనుంగొను దృగంతరాంతరంబిక నొక్కటియనినని త్తైలంగు
ననసంఖ్యాతదృగంతరాంగీకారంబుదోషమనందువలన నవస్థాదోషంబు
ప్రాప్తంబగునట్లుగాక కొన్ని దృగంతరంబుల నూహించి యొక్కటినిలిపియి
టమీఁదదీనికి ద్రష్ట లేడనిన నన్నింటికిం గలుఁగనితని కెట్లు లేకుండుఁ గలడనిన
వానికి వ్యభిచారంబు వచ్చు నిష్ప్రయోజనంబుగాక మొదటిదృగంతరంబు నిరతిశయం
బనిన నెయ్యది సర్వకారణంబయి నిష్కారణంబయి తనకంటె నితరంబులు సస
ర్వంబును సాధనంబులేక తానవీక్షించునదియె నేనుగాను స్వయంప్రకాశపరి
పూర్ణదృగ్జ్యోతియ బ్రహ్మంబనగుసునని యుపదేశించి మఱియు నిట్లనియె॥ గీ॥ తె
లియఁబడుమన్న విశ్వంబు దృశ్యమగుచు దెలిపినై సర్వమును గాంచు దృక్కు నే
ను మిగుల నాకంటె నన్యమేమియును లేదు। సత్యమిది సర్వవేదాంతసంగ్రహం
బు॥ క॥ జీవత్రితయతనుత్రిత। యావస్థాత్రితయములకు నతిరిక్తుఁడఁ ద్భావా
భావగుఁడనగు। కేవలచిన్మయుఁడ నేను గీశాధీశా॥ సీ॥ భూతపంచకమును బు
ద్ధ్యహంకారంబు లవ్యక్తమును నింద్రియములు పదియు। నొక్కటి విషయపం
చకమును జేత నేచ్ఛాద్వేషసుఖదుఃఖసంఘధృతులు। క్షరము క్షేత్రంబనఁగను
నొప్పు నిగిడియు పరాప్రకృతియనఁగ బ్రకృతియనఁగ। నరులనీప్రకృతిలోఁ గల
సీవర్తించుచిద భాసుఁడ క్షరుండగునతండు। పరఁగు క్షేత్రజ్ఞుఁడనఁ బరాప్రకృ
తినాఁగ। బురుషుడనఁగ నీరెంటికిఁ బొందుగలుఁగ - నొనరఁగ నొగాను నేఁ బురు
షోత్తముఁడనఁ బరుఁడనఁగ వెల్గుచుందుఁ బవనతనయ॥

— క్షరాక్షరవిచారము —

క॥ నేననుచు నక్షరుండ. జ్ఞానముచే క్షరము నెఱుఁగు చందంబునని - జ్ఞా
నముచే నప్పురుషుని - నేననివీక్షింతు వేఱు నిజముగ లేమి॥ గీ॥ పరుఁడనగు నా
కు నక్షరపురుషునకును - భేదమేమియు లేదు కన్పట్టి చూడఁ - గలదె వేఱించుకై
న లోకమున ముఖ్యబింబమునకును దత్ప్రతిబింబమునకు॥ గీ॥ ఘటము పాలిసిన
దఘ్ఘటాకాశమాకసమ్మునఁ జెందినకరణి నిజ్ఞానదృష్టి క్షరము నెడఁ బాసి నిర్మ
రాక్షుఁడును నన్నుఁ బొందిక మఱఁ బారయదు మారసంజావ॥ ఇటు ప్రథివ వే

జోవాయ్వాకాశంబులును - మనోబుద్ధ్యహంకారంబులును వీనికిం గారణంబై
నయవ్యక్తంబును - శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణవాక్పాణిపాదపాయూపస్థ
లను దశేంద్రియంబులును శబ్దస్పర్శరూపరసగంధంబులను బంచవిషయం
బులునుం గూడి - యిరువదినాలుగు తత్త్వంబులగుం గొందఱు వాగాదికర్మేం
ద్రియపంచకంబును శ్రోత్రాదిజ్ఞానేంద్రియపంచకంబును - శబ్దాదివిషయపం
చకంబును బ్రాణాదివాయుపంచకంబును - మానసాద్యంతఃకరణచతుష్టయం
బునుం గూడి యిరువదినాలుగు తత్త్వంబులని చెప్పుదురీ చతుర్వింశతితత్త్వం
బులను - శరీరత్రయంబనియును - బంచకోశంబులనియును బండితులు గణిం
తురిది మదీయాపరాప్రకృతియిది క్షేత్రంబును - క్షరంబును బ్రకృతియు - ననా
త్మయు - దృశ్యంబును నసత్తును జడంబును - దుఃఖాత్మకంబును సంసారంబును న
న నొప్పుం దద్దేహపిండంబులో గూడి ప్రకాశించు కృశానుని చందంబున మి
థ్యాతాదాత్మ్యాధ్యాసంబు చేత దీనితో నెనసి ప్రవర్తించు మదంశభూతుండై
న జీవుండు పంచవింశకుండితండు మదీయ పరాప్రకృతి క్షేత్రజ్ఞుండును - నక్ష
రుండును - బురుషుండును - నాత్ముండును ద్రష్టయు నద్రూపకుండును - చేతనుం
డును - నానందమయుండును - సంసారియునునం దేజరిల్లుచుండు - నది యెట్లు
నినం బూర్వోక్త తత్త్వంబులలో బ్రధానావయవంబును - సర్వకార్యకారణా
శ్రయంబును - సకలవాసనామయంబును - ననాద్యనిర్వచనీయం జ్ఞానకల్పితం
బును నై నబుద్ధ్యహంకారాత్మకాంతఃకరణవృత్తివిశేషంబునందు జలఘటంబు
నందాదిత్యప్రతిబింబంబును దర్పణంబునందు ముఖాభాసంబునుం దోంచినవి
ధంబున సచ్చిచ్ఛాయ ప్రతిఫలించితడు పాసికుండై కరణభోక్తృజ్ఞానప్రమాతృ
శబ్దవాచ్యుండై నస్థూలగోళకోపహితజ్ఞానకర్మేంద్రియప్రాణపంచకసమన్వి
తమనశ్చిత్తాత్మకాంతఃకరణవృత్తివిశేషసాధనంబు చేత గార్యభోగజ్ఞేయప్ర
మేయశబ్దవాచ్యంబులై న శబ్దాదివిషయంబుల ననుభవించుచు గర్తయు - భో
క్తయు జ్ఞాతయు బ్రమాతయు శ్రోతయు స్ప్రష్టయు ద్రష్టయు రసయితయు ఘ్రా
తయు వక్తయు దాతయు గంతయు విసర్జయితయు నానందయితయు బ్రాణి
యు మంతయు దేహియు జీవుండును నం బ్రసిద్ధుండై సమధికశరీర - జాగ్రదవస్థా
భిమానియై విశ్వుండనసూక్ష్మదేహస్వప్నావస్థాభి - మానియై తైజసుండనం
గారణాంగసుషుప్త్యవస్థాభిమానియై ప్రాజ్ఞుండన నఖిలసిల్లి నిఖిలవాసనావాసమే
తుండై యయస్కాంతసాన్నిధ్యంబువలన యన్సు చలించెడు అతాయునసూ
ర్యాలోకంబు నాశ్రయించి స్వస్వవ్యాపారంబులం బ్రవర్తించు [illegible]

సర్వాధిష్ఠానభూతుండును - ప్రధానపురుషేశ్వరుండును - పురాణపురుషోత్త
మాఖ్యుండును - దనకుముఖ్యబింబభూతుండనుషడ్వింశకుండును - పరుండు
ను - పరమాత్ముండు నునైన నాసన్నిధానంబువలన నస్మదీయతేజంబు - సంశ్ర
యించియు నన్నెఱుంగక తన్ను నామరూపాత్మకునింగాఁ దలంచి సంసృతిచ
క్రంబున సంపరిభ్రమించుచుండు - నిట్లనాద్యనంత కాలంబు ప్రవర్తించుచుండి
యెట్టకేలకు ననేకజన్మార్జితపుణ్యపుంజపరిపాకవిశేషంబువలనను - మదనుగ్ర
హంబువలనను - బరిశుద్ధస్వాంతుండయి యుండును - సాధనచతుష్టయసంపద్విశిష్టుం
డునునై సద్గురుచరణకమలంబు నొంది తత్ప్రసాదలబ్ధాత్మానాత్మవివేకజ్ఞాన
సహితుండై యశుద్ధుండగు గాయాద్యహంకృత్యంతంబయి నక్షరంబంతయు
దానుగానని - నిరాకరించి యిట్టి జలనాశానంతరంబున నుప సూర్య[illegible]మా
త్రాంశునిం జెందిన స్వకీయ వడిసంకు రవియోగంబగుచుండ ప్రదనాభాసంబు ప్రభా
సానసంబునఁ గలసిన రీతి మఠఘటకుడ్యకనాల స్తంభపటాద్యఖిలమూర్త
ద్రవ్యరేఖలు వేఱ్వేఱ విధంబులఁ దోఁచిన సకల సద్వస్తువిసే ధావధిభూతంబును నమూర్తం
బును నగుతెట వచ్చి నాకాశంబు మహాకాశంబయిన పగిదిఁ దనత్రయావిలక్ష
ణుండును - సమస్తప్రత్యయసాక్షియుఁ బంచకోశవ్యతిరిక్తుండునునై యఖం
డాద్వితీయ సచ్చిదానందస్వరూపపరిపూర్ణ పరబ్రహ్మ తత్త్వమాత్రుండగు నా
ట్టి క్షరాక్షరాతీత పురుషోత్తమతత్త్వంబె నని చెప్పి మఱియు నిట్లని రెం॥గీ॥ పంచ
విషయములను బంచేంద్రియముల చేతఁ గాంచు తెలివి నేను కపివరేణ్య। పరిచ
కోశములను బంచభూతంబుల। నెంచి చూచు నట్టి యొకనేను లయవిభాతి॥
తెలిసినది నాకిప్పుడు తెలియదది యెన్నఁగను తెలియువి వరించుడును తెలిసెడిన
టుంచుము। బలికితెనిబుంపకనిర్గళి కడనటఁ బు పవిఁదలపనువెలుఁగు తెనిడిలఁచె
దినటంచుచుఁ। వెలుపలను లోపల నుండెలియుట వ్యాప్తియను తెలియుచు వెలుం
గానెను వెలుఁగుచుండం గలయు వెలిగించు తొలి వెలుఁగుసుమి నేను
నను దెలియుము వివేదశగంపనము చేతఁ ॥మ॥ నతదేవా వెలిలోఁబదార్థ
ము నానాచిత్రవిభాండోదర। స్థితదీపంబెఱిఁగించు చందమున సూర్యప్రాణ
దేహేంద్రియ। స్థితచేష్టం దనైన నేననిశమున్నిర్హేతుకాజ్ఞానక। ల్పిత
బాహ్యాంతరనామరూపతతులన్ లీలన్వెలింగింపుదుఁ॥ఉ॥ తమ్ము నెఱుంగ లే
వుధసిద్ధము గదేహము ప్రాణపజ్క్తి చి। త్తమ్ము దశేంద్రియమ్ములు చితము గ
నన్నమ్ము [illegible] తత్త్వవ్యసనాకలేంద్రస తత్తమ్ము నివారించదగియకార్యజా
తెల [illegible]

యాతకంబులగు నాత్మజ్ఞాన విజ్ఞేయములే। సూచించుచుండగఁ దల్లయోదయ
ములకు సుప్తిప్రబోధంబులే। నాచిత్రంబులవానిఁ జేయునిజమాయకు సాక్షినై
చూచుచుఁ। రోచిష్ణత్వము చేవసింతు సదసద్రూపాతిరిక్తంబుగా॥ క॥ మ
త్సాన్నిధ్యము వననిత్సాహంకారపవనచిత్తేంద్రియముల్। వత్సా చలించు
సుమిరం। గత్సదయ స్వాంతసూచికలచందమున॥ ....

క॥ తత్త్వాయుష్మండాంత। ర్వ్యాప్తానలమండలంబు వడువునమాయా। గుప్త
బ్రహ్మాండసము। ద్దీప్తచిదాత్మకుడ నేను ధీరవరేణ్యా॥ సీ॥ ధరణీజలానలమరుదం
బరాంతరావిష్టాఖిలాధారదృష్టి నేను। ఆదిత్యచంద్రగ్రహర్క్షతారాతటిత్సం
వ్యాప్తదివ్యతేజంబు నేను। అమరమానవతిర్యగాదిచేతనధీప్రకాశమానజ్ఞాన
ఘనుఁడ నేను। బ్రహ్మాదిదేవతాప్రార్థనీయానంతకల్యాణగుణకవిగ్రహుఁడ నే
న, కార్యరూపంబులయినజగంబులకును। స్ఫురదుపాదానకారణంబును నిమి
త్తకారణమునైన నిర్మలాకారసత్య। పరమమాయాసమన్వితేశ్వరుఁడ నేను॥
గీ॥ వేదశాస్త్రాగమములచే వేదితవ్యమైనవస్తువు నేను మహాత్ముఁడ నేను। జప
తపోదానయజ్ఞసంచయముచేత। వరసమారాధనీయదైవమును నేను॥ గీ॥ అ
నఘ సాకారుఁడనుఁగాను విను సమష్టి। ఘనతనుద్వయతాదాత్మ్యమునకుఁ జొరక
మి। నిరినిరాకారుఁడనుగాను సాక్షినగుచుఁ। గారణశరీర మేనసు కలకలేమి॥ గీ॥
అఖిలభూతములందు నేనఖిలభూత। ములు సునాయందుఁగలుగంగఁ బొరయ
రెండుఁ గానన వియున్నఁటుపు వాసరేంద్రసమత నొప్పారు గగనంబు చంద
మునను॥ క॥ మృగతృష్టికల నెఱంగినఁ దగజలములభావమగు విధమునఁ దెలివి
చేఁ నగుణుఁడ నన్నుఁ దెలిసిన। జగములనాయందు లేవు సత్యంబనఘా॥ చ॥ అ
న్నాతమ చేతనంబనుఖమైన జగంబు బుతంబు చేతనం। బును సుఖమైవిమూఢు
లకు యోగము గాఁగనుపట్టు దెల్లును। న్నై నయుటచేతఁ జుమ్మి దకపేంద్ర ఘృతా
న్వితపుగ్ధపూరముల్। ఘనమఘురంబులై వెలయు కేవడిభక్తజనానురంజనా॥
క॥ జ్ఞానులకఖండసత్యజ్ఞానానందస్వరూపసాక్షినగుచు। విజ్ఞానము చేఁ దెల్లి
యంబడి। నేనై సాక్షాత్కరింతు నిక్కంబనఘా॥ గీ॥ అట్లుగావున ననఘ మహాత్ము
లెల్ల। సచ్చిదానందమయునిఁగా సర్వకర్త। కరణకార్యములకు సాక్షిగాఁగ న
న్నుఁ। దెలిసి యనవరతంబు చింతింపవలయు॥ క॥ అనవిని హనుమంతుఁడు రా
ముని దివ్యపదారవిందములకుఁ ఘనవం। దనమాచరించి పలికె నిన్నయ్యనుభక్తి
యుసుప్రథవివేకము మెఱయన్॥ ఉ॥ ఏనియమంబు లంగలగ యామము యంబు
ననేకదంబులన్, మానము ప్రాసియోగ్యుడియుమాని యొముచెల్రిష్టతంత్ర

మదియో। నీవయరూపమారయఁగనిర్గుణమో సగుణంబో నెమ్మదిన్। ధ్యాన
ము సేయఁగావలయునన్న యుఁ(జేమ నెఱుంగఁ జెప్ప వే॥క॥ అనినఁబలునవ్వు
నవ్వుచు। మనమున దేహాత్మబుద్ధిమల్లడిగొన। నిట్లనియెదునాహనుమంతునిం
గనుఁగొని:రాముండువలికెఁ గౌతుకమలరన్॥ఉ॥వానరనాథ దేహ మనువా
యువులింద్రియప జ్జ్వలిచి త్తము స్వాంతసబుద్ధులేనసుచుమానముఘ్రాణినమా
నవాళికిన్।మానము దేశకాలనియమంబులుమంత్రముతంత్రమువ్విధుల్।వా
నినిజూచుసాక్షినసువానికి గల్గునె తద్వికారముల్॥ శా॥ ఆత్మానాత్మలు రెం
డువస్తుఘులులక్ష్యంబుల్ గదాయందనా। త్మాత్మభ్రాంతియనాదినుండిసహ
జంబై యుండఁగానిప్పుడీ।వాత్మజ్ఞప్తివటంచు జెప్పితిఁకనన్యంబేమియున్ లేదు
శుద్ధాత్మ ప్రత్యగభిన్నపూర్ణపరమాత్మా రాముఁడిందక్కఁగన్॥క॥అసమానసమ
గ్రసుతురీయసమాధినిబొంచుమింద్రియమనోబుద్ధిశ్వాసనగ్రసనాభ్యసనాభ్య
సనముడిగిస మరసాత్ముఁడవగుచున్॥ క॥ మాయామయజాయాసుత। కా
యేంద్రియమానసాదికపరిత్యాగో।పాయజ్ఞేయామేయ। ధ్యేయాత్ముఁడవవు
గురువిధేయాత్మవరా॥ సీ॥ ఏదేశమున నైన నేకాలమున నైన నేమి సేయుచు
నైన నెట్టులైన। నఖిలవికారంబులావిద్యకంబులు నేనవికారుండనిష్ప్రపంచ
నిర్వికల్పాఖండనిశ్చలనిర్మలావ్యయసచ్చిదానందమయనిరీహ। పరిపూర్ణని
ర్గుణప్రత్యగాత్మాభిన్నపరమాత్ముఁడనటంచుఁబరమనిష్ఠ । సంతతంబునుదను
గాంచుసజ్జనునకు మంత్రతంత్రంబులేల కర్మంబులేల।జపతపోవ్రతదానయజ్ఞం
బులేల-నామవర్ణాశ్రమాభిమానంబులేల॥గీ॥వాయుసుతుసర్వవాసనావాసిత
ంబు-సూక్ష్మదేహంబుజడమగునుము ద్దాని-నంటక వెలుంగుచుండుచిదాత్మ
ప్రచిత్తాత్ముఁడగువాని వికృతులెట్లంటుననఘ॥ఘటగతనానావికారముల్ తత్ప్ర
కాశకసూర్యునంటనిచందమునను దేహేంద్రియప్రాణధీమనోహంకార తద్ధ
ర్మతతులుతద్భాసకుండు-సాక్షియైయొప్పునుసచ్చిదానందమయాత్ముఁడగు
చు। వెలుఁగుపండితునకెవ్విధమునగల్గువర్ణాశ్రమాచారాదులరసిచూడఁ-గ
ర్తగాఁడుగానఁగరణకార్యములును-భోక్తగాఁడుగాసభోజ్యభోగ - ములు
మ లేవుసర్వమునుగల్గదతనికి।సర్వరూపుఁడగుటసాధువర్య॥క॥జ్ఞానియనఁగ వే
ఱొక్కఁడె-నేమసుమీ తెలియనాతనికినాకును- జ్ఞానము చేఁబరికించినఁ-గా
నఁబడను భేదమొందుఁ గవినుకచరితా.క॥జ్ఞానికి నేనుఁబరోక్షుఁడఁ-గానుబరో
క్షుండునాకుఁగాఁడతఁడిదిను జ్ఞానంబజ్ఞానులకిది-గానబడదుతానునన్నుఁగా
నమినహా॥క॥ లిగుణాత్మకయగుప్రకృతిఁ- దగిలినచోసగుణుఁడంద్రుదాని

విడుచుచో - నగుణుఁడనియఁ ద్రమనన్నతి - సుగుణులునీ రెండుగాననుమ విలేమిౕ॥వ॥ అట్లుగావున లయగ్రాహి॥ భృంగములయందును - బలంగముల యందును విహంగములయందును - గురంగములయందుఁౕ - సింగములయం దును - మతంగములయందును - దురంగములయందును - భుజంగములయం దే - కాంగులగు దేవముని పుంగవనరాదిఘనజంగమములందును - నజంగమ ములందు - స్సంగమునుభంగమునుగలుఁగకొకభంగిని వెలుంగుచును నానుక నుంగొనుమ్మనతా॥గీ॥ తనువుతాననుదృష్టి యెుధనువు కర్త। కళశమగుణత్రయ మ్ము తో నెనసియున్న - యమ్మనమెయమ్ము దాని కాయమ్ము లైతోఁచునతివిష యమ్ములనఘ॥క॥ మానసమఖిలంబునకు బ్రథానంబు ప్రధానమే ప్రధానము మ దికిౕ - దానివిడిచినను గనుమది - తానవముంబొందిఁయంతఁదానవసిచెడుౕ॥ గీ॥ ప్రకృతివికృతివాని ప్రకృతిగాఁజూచిరియో - సుకృతినన్నఁగనము ప్రకృత మునను - నాత్మనెఱుఁగునప్పుడా ప్రకృతియెయప్పృతిగనిర్చుచుండు। నెపు డుగదఁగీ॥క॥ ఖంబునుమిామదివిష[illegible]ము - ఖంబునుమిా త్రిజగదభిముఖంబును మిాదుః - ఖంబునుమిాయదితద్విము - ఖంబునుమిానిరతిశయసుఖంబుకపీంద్రా క॥ విను విను వీథితెలుంగున - ఘనఘనమై విభువుసర్వగతమ్మై తగు చేఁఁనుఁదనుఁ దనుతనుపుగఁగని - మనుమనుజుని బ్రతుకు బ్రతుకుమారుతతనయా క॥ సారా సారవిచారవి - శారదుఁడగుసుకృతివికృతిజనికృతితతికిౕ - శారదనీరదవారవి దూరవియత్తలముభంగిఁదొలఁగి వెలుంగుౕ॥క॥ పరమై సురుచిరమై సుఖ - క రమైతగుమానసాదికరణావళి - సత్పరమాపరమాదరమా - స్థిరమోఁదాకరపదా త్మదీరతిగలుఁగౕ॥క॥ తరమాపరమానందె - తరమాజగమనుచుఁజూడధరమా ధునకా - చరమార్థము దెలియుటదు - ష్కరమాగురుకరుణవడయుసర్వజ్ఞుౕ క్షుౕ॥ వ॥ అనియివ్విధంబునను ముపదేశించి హనుమంతునితో శ్రీరామచం ద్రుండు॥ మఱియును॥సీ॥ అస్తోకసద్గురూపాస్తిచేసతతవిధ్వస్తకాముండునిర స్తమోహుఁ। డస్తంగతాశుండపాస్తలోభుండుసన్న్యస్తరోషుండుః ప్రసన్త మదుఁడు। గ్రస్తనిస్తుత్యేంద్రియస్తోముఁడశ్రాంతవిస్తారితవిధిప్రశస్తుఁడగు చు। స్స్వస్తిసమస్తకన్యస్తనిజాచార్యహస్తాబ్జవిదితచిద్వస్తుతత్త్వుఁ। డమితశ మదమముఖగుణసముదయయుతు। సుముఖసమరసవిమలహృత్కమలుఁడఖి లవిషమవిషసమకలుషవిషయవిముఖుఁ। డైనమేధావితత్త్వబోధారుఁడనఘ॥ ఉ॥ మాయనుమిథ్యగాఁదెలియుమాయనుఁదత్కృతమెల్ల[illegible]। న్మాయసు మేను నేననకు మాయకు సాక్షివినీవుచూచుకొ। నమ్మాయ[illegible]డఁగాని

సీతారామాంజనేయసంవాదము.

తకమాయను నేననినిశ్చయించుకో। వ్యాయనఁగాకపోని నతమాయన మా
నముఘూనుమాయనుఁ॥ అని పెండియు పిల్లిగొనివిదియోరూఢచరిత్రుకొరఁబిం
కనారురుత్తునిమార్గంబు వివరించెద॥ మేధావి మొదలదాసాధూ కర్తౌస్త్రాంది
సాధనాసాదితబోధుఁడైన దాటీంద్రియములనిరోధించిమనములోనోధ్గించి
కామక్రోధముఖవిరోధియూధంబుల వేఁచిబాధించిబాధయోగ్యాఖిలో
పాధులనునిషేధించిసర్వనిషేధావధిభూతశాంతభూతాద్వైతాదియజ్ఞబోధ
మ్మయరుపాధికాగాధలసద్బోధకానందవిమలపాథోధియగుచువ్యాధుల మ
హోధులఁజయించుచనిష్ఠఘనసమాధిసుఖలోలుఁడగువాఁడెసాధకుండు॥ శ్రీమత్స
దాచార్యతాసనాశ్రిజుఁడబ్జాసనాసీనుఁడబ్జాగనాది। వాగనారాయణోపాస
నామ్నాయాంతవాసనావాసలోల్లాసశ్వాన్తయుఁడైసనాతననిరాకా
నాగ్రావభాసకానందసత్త్యాసమాన। ధీసాతిపచిదాభాస్త్రైక్యసంతతాభ్యా
సవినిర్జితాయాసుఁడగుచుఁ। గానువీపములపై సుదతినుత్తాగ్ర। దాసదాసీజన
ములపై ఖాసఁజేసి। మోసపోవకదోసముల్గోపికొనక। వాసుదేవాత్ముఁడై చి
ద్విలాసుఁడగుచు॥ సీ॥ శిష్టవరేణ్యనిర్దిష్టోపదిష్టార్థదిష్టవిశిష్టసంతుష్టుఁడగ చూ
గ్గష్టమై మూఢసంజుష్టమై త్రిగుణసంశ్లిష్టమై పరమనికృష్టమగుచు। దుష్టమై పర
గునీవ్యష్టిసమష్టిగూపాష్టప్రకృతియుద్రష్టఁగమ్య। భ్రష్టబుగాగ దుస్పష్టంబు
గానాత్మదృష్టిచేఁగనియవశిష్టుఁడగుచు। విష్టపప్రష్టమౌ తదస్ఫష్టుఁడగుచు
ద్రష్టయై నిత్యనిర్మలోత్కృష్టుఁడైవి। చేష్టుఁడగుతన్నుఁగాంచివిస్పష్టమగను
భీష్టఫలసిద్ధిబొందుసంతుష్టుఁడగుచు॥ సీ॥ నాంతుఁడైసకలవేదాంతతాత్పర్యం
పర్యాలోచనైకాళయంబుచేతఁ। జేతనాచేలినవ్రాతసంయుతపంచభూతాత్మ
త్మకద్వైతజాతమెల్ల। మెలన్నదనయందమిథ్యగాభావించినిరుపమానందాం
బునిధిమునింగి। నింగిభంగినెసంగివిరవయవాత్ముఁడై కారణాకార్యవిహార
రహితు। హితనిరీహనిరామయనిర్వికల్ప కల్పనాతీతసచ్చిత్సుఖస్వభావ। భా
వనాభావశూన్యచిర్బ్రహ్మమగుచు। సంతసించుచునుండుసజ్జన వరుండు॥
సీ॥ డెందంబునింద్రియబృందంబు నొకటనిష్పందంబుగావించిక్రిందుపఱిచి
యందంబుగమనోరవిందంబునకుమూలకందంబునౌచిదానందజలధి। యం
దంబు బిందువమందంబుగా నొందుచందంబునంబొందిమందులెల్ల। నందించి
ననునభినందించి టననుమేలుఁజెందించిననుఁగీడుఁజెందునప్పు। డెందుఁదగులక
విందుగా[illegible]కొనుచు। సందియంబులసందడిడిందఁజేసి। కందులేనిమనీష

నవనీ వాదివందనీయుండై సైన్యస్థాయుండగలయు॥ క॥ కావున నీవు నవిహీన
భావన చిన్మాత్రమయుమతిఁ ధంధించి సునీపావిలమడంచియని యను భావింపుము
నన్ను నిజనపదగుడవగుచున్॥గీ॥ ఆంజనేయ సచ్చిదానందమయుని గా। నన్ను
గాంచు తెలుగు విన్నవింతు। నమలమనము చేతనవధరింపుము నిదు। సకలసంశ
యములు సమసిపోవు॥ పంచచామరము॥ అనాదికాలమాదిగా ననంత దేహ వ
ర్ణ గోత్ర నామ రూప సౌఖ్య దుఃఖ ధర్మ పాపకోటులున్। వినాశమొందుచుండ
బూని వీనిఁ జూచుచుండు నే। ననాదినై సత్స్వరూపుడం డ్రునన్ను మారుతీ॥
ఖగంబులుం దురంగ పన్నగంబులున్ వనంబులున్ మృగంబులున్ నగంబులున్
మహీధరాదికంబులున్। ఇగంబులున్ లయంబునొందిసాక్షినై సమ సము।
వగంగఁజూచుచుండుదున్ సదా సదాత్మకుండనన్॥ సీ॥ దేహేంద్రియప్రాణధీ
మనోహంకారచిత్తము లుపరమచేష్టలుడిగి। యలఘుసుషుప్తియందజ్ఞాన
మునలయమొందిన వేళ నేనుంటఁజేసి। ఏమియు లేదని యెఱుంగుదువాని
యభావమంతయును స్వభావముగను। గాన నవినుతదభావానుభవము సంస్మ
రియింతు మేల్కొన్న సమయమునను। పరుసలో నిట్టి జాగరస్వప్నసుప్తు। ల
నుదినం బొగుడెంచుచు నను గుచుండ। నేకరూపుడనై వాని నెఱుంగుచు
సునికి వలననుసద్రూపుడను గపీంద్ర॥ గీ॥ జాగరంబునందు స్వప్నసుషుప్తులు
స్వప్నమున సుషుప్తి జాగరములు। సమసుషుప్తియందు స్వప్నజాగరములు। గ
లుగ నేను వీనిఁగాంతునెపుడు॥సీ॥ సవినవస్థాత్రయంబున నేకరూపత నొకదిశ
సంబునందున్న యట్లు సినుమతీశా గా మిదిన వారపక్షమాసాబ్దయుగ్గప్రగల్భం
తములను। నొక్క చందంబున నుండుదుంగావున సద్రూపుడను వినిశ్చయ
మునుమ్ము। యదిగాక బాధయోగ్యమ్మైన దేహేంద్రియప్రాణధీమనోహంకా
కృతులును। నేనుగాననిభావింపనిఖిలదృశ్య। చయనిషేధావధీభూతసర్వ
బాధ। వర్జితాశేషసాక్షినై వలయుచునికి। వలన సత్స్వరూపుడ సలఘుచ
రిత॥ వ॥ మఱియు లఘ్వక్షరోచ్చారణమాత్రకాలంబుని మేషంబట్టినిమేషంబు
లుపదునెనిమిదియైన కాష్ఠయగు నియ్యది ముప్పదియైనకళ యవియన్నియయిన
క్షణంబవి పండ్రెండు ముహూర్తంబమ్ముహూర్తంబులు ముప్పదియైన నహో
రాత్రంబుగడచు నయ్యహోరాత్రంబున శరీరేంద్రియప్రాణాంతఃకరణం
బులుస్వస్వవ్యాపారంబులు చాలించితమకుంగారణంబయిన సుషుప్తిరూపావి
ద్యాంధకారంబునం దులయంబునొందునప్పుడు జాగ్రత్స్వప్న ప్రపంచ కంబగున
ఖిలప్రపంచంబు వాసనారూపమాత్రంబయి పల్లవపత్రపుష్పశలాటుఫలమ్ము

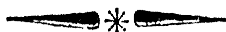
లశాఖోపశాఖాత్మకంబయినవటవృక్షంబుఁ బటబీజంబునందు నానావిధవ
ర్ణాఢ్యయుక్తంబయినమయూరంబు తదీయాండాంతర్జలంబునందునున్న
చందంబుననుండు నిది నిత్యప్రళయంబున నొప్పు. నయ్యహోరాత్రపంచద
శకంబు పక్షంబయ్యె శుక్లకృష్ణాఖ్యపక్షద్వయంబు మాసంబిది పితృదేవతల కొ
క్కదినంబగు నమ్మాసద్వయంబు ఋతువు ఋతుత్రయంబయనంబు దక్షిణో
త్తరసంజ్ఞకాయనద్వయంబు హాయనంబది దేవతలకొక్కదినంబగుఁ దద్దివస
వాసరపక్షమాసక్రమంబుచేత ద్వాదశసహస్రవత్సరంబులైనఁ గృతత్రేతా
ద్వాపరకలియుగంబులు నాలుగుం జను నయ్యుగచతుష్టయంబును మహాయు
గంబని చెప్పఁదురవి డెబ్బదియొకటియయిన మన్వంతరంబు చెల్లు నమ్మన్వం
తరంబులు పదునాల్గు చనిన నది నలువకు నొక్కపగలగు నది చతుర్యుగసహస్ర
పరిమితంబా పగటిలోఁ జతుర్దశమనుప్రళయంబులును ననేకయుగాంతప్రళ
యంబులును బ్రవర్తించు నవియు నైమిత్తికప్రళయంబు లవాంతరప్రళయం
బులనం బ్రసిద్ధంబులగు నందుచేత శతాబ్దంబులు చనిన శతుర్ముఖుండు నాకంబు
జెందున య్యెడ మృత్యువు సమస్తజీవుల నొక్కపెట్టం బరిమార్చు రుద్రుండు చి
చ్చుకన్ను దెఱచి చూచు నాదిత్యుండు పండ్రెండు మూర్తులు గైకొని ప్రకాశిం
చున వ్వేళ ప్రజ్వలజ్జ్వాలాభీలంబగు మహానలంబు జనియించి విశ్వంబు సంత
సీయు భస్మీభూతంబుగాఁ జేయు సప్తమారుతంబులు నొక్కపెట్టు విసరు నవమే
ఘంబులుప్పతిల్లి యమోఘంబులై నూఱుదివ్యవర్షంబులు మహావర్షంబు గురి
యునందువలన సమస్తసముద్రంబులుం గలసి యేకార్ణవంబయి మహామహీ
మండలంబు నాక్రమించు నంత ధరణీచక్రంబు మహాసలిలమధ్యంబున జలా
దకంబుల స్వల్పలోష్టపిండంబు విధంబున విరిసి చెడుఁ దప్తాయఃపిండంబొకతో
యకణంబునుం బీల్చినక్రైవడి బడబాగ్ని విజృంభించి యమ్మహాంభోరాశిని
పానంబు సేయు దీపంబును గాలియార్చినభంగి నమ్మహాతేజోమండలంబును
మహావాయువు దెగటార్చు నమ్మహాఝంఝూసమీరంబు నిరాధేయంబగుటం
జేసి యంతరిక్షంబునం గలయం దిరిగి యందునుషుప్తియందుఁ బ్రాణంబులపో
లికఁ దగ్గు శబ్దరూపంబయిన నింగిని శ్రోత్రరూపంబయిన సంకల్పంబు మ్రింగిన
తెఱంగున నయ్యాకాశంబును మహామనంబు గ్రసించుఁ బంచతన్మాత్రసహి
తంబయిన యమ్మహామానసంబును నిద్రాసమయంబుగ జ్వలించు చాడ్పునన
హంకారంబు బలించు నయ్యహంకృతిని మహాబుద్ధి మెసంగు నమ్మహాబుద్ధియె
మహత్తత్త్వంబని చెప్ప నొప్పు నమ్మహాతత్త్వంబును నవ్యక్తంబు తనయందు విలీ

నంబుగాభావించియుండంచు గొనునదిమాయాబిద క్తియనుస్సుషుప్తి ప్రకృ
త్యానందాదిశబ్దవాచ్యంబయినప్రధానంబదియె బ్రహ్మప్రళయంబగునయ్యు
నాద్యనిర్వచనీయాజ్ఞానంబుసద్గురూక్తజీవేశ్వరైక్యజ్ఞానానుభవసమయం
బుననభావంబగునదిగాను మహాప్రళయంబగు నిట్టినిత్యనైమిత్తికద్వైనందినక
ల్పాంతమహాప్రళయంబులయందే నొకటిచేతబాధింపఁబడకసాక్షినై వా
టినన్నింటినిం జూచుచు భూతభవిష్యద్వర్తమానకాలంబులయందేకరూ
పంబుగానుండుటం జేసిసద్రూపకుండనగుదునని యుపదేశించి వెండియుని
ట్లనియె॥ సీ॥ఇదిఘటంబిదిపటంబిదిగృహంబిది కుడ్యమిదియరణ్యమ్ము శైలమి
దియటంచు। నిదిభూమియిదిజలంబితేజమ్ము వైశ్వానరుండిదిగాలియాకసంబి
దిగుటంచు। నితఁడు దివాకరుండితడునిశాకరుండిని తారలుగ్రహంబులివి
యటంచు। నివియచేతనములౌనివిచేతనములంచుదితఁడాతఁడతడితఁడేన
టంచు। నరయనాకంటెభిన్నంబులై జడంబులైనబాహ్యపదార్థసంఘాతుల
నెల్ల। సాధనములేకయెఱిఁగెడిసాక్షినగుట। నేనుచిద్రూపకుడనుసుమ్మావాన
రేంద్ర॥ సీ॥ఇదిశరీరంబిదియింద్రియదశకంబులివిపంచ విషయంబులిదియ
ప్రాణ। మిదిమనంబిదిచిత్తమిదియహంకారంబునిదిబుద్ధియిదివిద్యయిదియవి
ద్య। యిది కామమిదిక్రోధమిది లోభమిది మోహమిది మహామత్సరమిదిమదం
బు। నిదిజాగ్రతస్వప్నమిదిసుషుప్తితురీయమిదియిది యనుచువాయెదురదోఁ
చు। నాంతరపదార్థములనెల్లననవరతము। సాధనంబేమియునులేకసాక్షినగు
చు। నే నెఱుంగుదుఁగావుననిత్యనిమల। చిత్స్వరూపుఁడనగుదుర్వాజితవిచా
ర॥ శా॥ వరుసంబ్రాప్తములైనదుఃఖములఁబోవంజూచుచుంఘోరిసు। స్థిర
సౌఖ్యోన్నతిఁజెందియుండుటకు నేఁజింతింపుదుంగాననేఁ। బరమప్రేమరసా
స్పదుండనగుదుం భావింపనెల్లాటచేఁ। బరమానందమయాత్ముఁడుంజుమిజగ
త్ప్రాణాత్మజానిత్యముం॥గీ॥వివిధదుఃఖాత్మకములైనవిషయతతులు। తా
డరియత్యంతసుఖములైతోఁచునెల్ల। నతులితానందమయుడనైనట్టినాకు।
సలలితాభాసమాత్రంబువలనజువ్వె॥గీ॥ దుఃఖమాగంతుకంబయితోఁచుచుం
డు। సుఖముస్వాభావికమునాకుసూరివర్య। యట్లుగావుననిరతిశయాప్రమే
య। నిరుపమానందమయుఁడను నేనుపుత్ర॥వ॥ఇట్లుకాలత్రయాబాధ్యత్వంబు
వలననుస్వారోపితాశేషపదార్థ భాసకత్వంబువలనను బరమప్రేమరసాస్ప
దత్వంబువలనను సచ్చిదానందస్వరూపకుండనయిననేనుమ[illegible]క రజతతా
మ్రలోహకాంస్యమృణ్మయఘటంబులలోపల వెలుపలనంటక నాకాశంబు

వ్యాపించినచందంబునవియత్పవనతేజోజలభూదేవమానవతిర్యక్స్థావరాది
చరాచరంబులయందుబాహ్యాభ్యంతరంబులనసంగుండనయినిండియుండు
టం జేసినాకు దేశకృతపరిచ్ఛేదంబులేదుననాద్యనిర్వచనీయ మాయాకల్పిత
భూతవర్తమాన భవిష్యత్సమయంబులయందేకరూపత్వంబు చేతసాక్షిన
యియుండియువానినెల్లనెల్లప్పుడు దృశ్యంబుగానెఱుంగుటవలనఁగాలకృ
తపరిచ్ఛేదంబుగలుగదుమఱియునువృక్షంబునకున్న కొంతరంబునజాతీయం
బుశిలాదికంబువిజాతీయంబు పత్రపుష్పఫలాదికంబులుస్వగతంబులైయుం
ప్పినట్లుకైవడినీయనాగ్రప్రపంచంబునద్రూపంబగుటవలననిరవయవంబునువ్యా
పకంబునసంగంబునైన గగనంబునకునభావరూపంబు స్వభావంబగుటవల
ననుశశవిషాణంబు వెదిరియుంగాని పగిడిసజాతీయవిజాతీయ స్వగతంబులుగా
నేవట్టిగుటవస్తుపరిచ్ఛేదంబులేనందునత్రివిధపరిచ్ఛే
దరహితత్వంబువలనఁనద్వితీయపరిపూర్ణప్రత్యగభిన్నపరబ్రహ్మనైతన్యంబు
నగుదునని వెంటియునిర్గుని యు॥ గీ॥ వినఖండసచ్చిదానందమయుండనై । యి
ట్లు వెలుగుచునికినెఱుగనన్న । నేనటంచు దెలియు నిపుణులుమత్స్వరూ
పాత్ములగుచుముక్తులగుదురనఘ ॥ సీ॥ అని యిట్లుబోధించియానందమూర్తి
నైన శ్రీరాఘవుఁడునిజశ్రీపదార । విందంబులకుభక్తివందనంబులు సేయుహ
నుమంతుఁగనుఁగొనియప్పుడితని । కీ మనుపూర్వాద్రిశిఖరంబుపై స్వకరా
ర్కమండలముదయంగి జెర్చి । తనరునీహస్తమస్తకయోగమిప్పుడే తెలిశి
యెఱుంగునాతెలిపినీవు । తెలియనీవనిదెలుపగాఁదెలియునెద్ది । యదివెలుఁ
నివెలుగు చేననిలసుతుని । ధీగతానాద్యవిద్యాంధతిమిరమెల్లఁబాపికేవలా
త్మస్వరూపంబుఁజూపె ॥ వ॥ ఆసమయంబున ॥ చ॥ అటఁబోడగాంచెమారుతిపూ
దంబురుహాంతరవింగితస్ఫుర । చ్చటులపునఃపునశ్చలదసద్విషయస్ప్రశోదిం
ద్రియమాన్విలోక । త్కటపటుధీప్రవృత్తినిహతజ్ఞశిలాగ్రనివేశముస్వాశం । కట
నిజభాప్రకాశితజగద్వ్రజకోశముస్వప్రకాశముం ॥ గీ॥ అట్టితన్నుఁగాంచియా
నందమూర్తినైన । చిత్రరూపమట్లుచేష్టలుడిగి । తనువుమరచికొంతదడవూర
కుండెనా । యాంజనేయుఁడోహిమాద్రితనయ ॥ గీ॥ లిప్తమాత్రంబవిద్యావి
లిప్తమాత్ర । మైనను నెన్న లేక బ్రహ్మాదులనఁగ । క్షణముసర్వజగద్వ్యాప్తి
కణముఁబొందు । వానునెంచుంపఁదరమెవ్వరికైన ॥ గీ॥ అట్టివిజ్ఞానయోగస
మాధినొందె । యానుపమానందమూర్తియైనాంజనేయుఁ । డెట్టులేకున్న

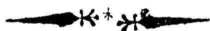
ముడిగియోగా। రూఢుండై భక్తిబొదల మ్రొక్కిననపుడా। నవ్వి ప్రథమతిఁ
జూచి రాముఁడు। గాఢాలింగనము చేసె గారవమలరన్॥ వ॥ ఇట్లు గారవంబు జేసి
ననయ్యాంజనేయుండు పరమేశ్వరునకనేకవిధపూజానమస్కారస్తోత్రంబు
లిగావించెననినవిని పార్వతీదేవి యటమీఁద శ్రీరామస్వామి యేమియుపదే
శించెనని శ్రీమహాదేవునడుగుటయును॥ చ॥ కలుషవిదూర నిర్గతవికారసురాం
బుజసూరసహారిహర్తా। జలజవిహారచారుసుఖసాగరవిశ్వశరీరభూరిని। ర్మల
గుణవారవారిధి సమానగభీరసుమేరుధీరస। న్నతినఘవాఘవార్చితమనస్కలి
తాత్మవిచారకారణా॥ క॥ సర్వేశ్వర సర్వోత్తమ। సర్వవ్యాపారసాక్షి సర్వాధా
రా। సర్వజ్ఞ సర్వతోముఖ సర్వాధిష్ఠానభూత సర్వాకారా॥ మాలిని॥ ప్రణమిత
మునిజాలా భాసురానంతలీలా। ప్రణతనిఖిలదేవాభీప్స్యదివ్యప్రభావా। ప్రణ
వజపనిధానా బ్రహ్మవిద్యానిధానా। గుణనిధి జగదీశా కోటిసూర్యప్రకాశా॥

గద్య॥ ఇతి శ్రీమన్నారాయణమహాదేవగురు కరుణాకటాక్షవీక్షణవి
మలీకృతనిజహృదయకమలకర్ణికాంతస్సందర్శితాఖండసచ్చిదానందరససైక
స్ఫూర్తిషట్ప్రకసీతారామమూర్తిపరశురామపంతులలింగమూర్తిగురు
మూర్తిప్రణీతంబైన శ్రీసీతారామాంజనేయసంవాదంబను యోగశాస్త్రం
బునందు సాంఖ్యయోగానుభవవిచారంబను ద్వితీయాశ్వాసము॥

సీతారామాంజనేయసంవాదము.

తృతీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీయోగీశ్వరపత్రాత్రేయపదాంబుజవిధేయధీరనికాయ। ధ్యేయా
ఘనసచ్చిత్సుఖ। కాయమహాదేవదేశికప్రభురాయా॥ వ॥ అవధరింపుము॥ శ్రీ
మహాదేవుండమ్మహాదేవికిట్లనియె నట్లాంజనేయుండు పరమసాంఖ్యరాజ
యోగసమాధివలనమేల్కని బ్రహ్మానందభరితాంతఃకరణుండై తనముందర
నున్న శ్రీసీతారామగురునింగనుంగొని యనేక సాష్టాంగదండప్రణామంబు
లాచరించి నిటలతటఘటితాంజలిపుటుండై యిట్లని స్తుతించె॥

దండకము.

। శ్రీరామ రామా। త్రిలోకాభిరామా పరంధామ నిష్కామ సంస్ఫూర కామా

కాశస్వరూపంబు వాచ్యంబు చిత్యంబనంతంబసంగంబు ఖండంబు బోధ్యంబు బో
ధ్యంబు భేద్యంబు విచ్ఛేద్యమాద్యంతశూన్యంబజంబు ప్రమేయంబు విజ్ఞేయము ధ్యే
యమద్వంద్వమవ్యక్తమగ్రాహ్యమధ్యాత్మమేకంబు రూపంబు నాఖ్యంబు రక్తం
బు శుక్లంబు కృష్ణంబు పీతంబు పీనంబు సూక్ష్మంబు దీర్ఘంబు హ్రస్వంబు బాహ్యంబు జని
బు క్షరంబవ్యయం బింద్రియాగోచరంబు ప్రతర్క్యంబనిర్దేశ్య మాద్యంబదృ
శ్యంబకంపంబు లక్ష్యంబు లిప్తంబు శబ్దంబు సంస్పర్శ భూతంబు రూపంబు సుస్వాదు
గంధంబు వాఙ్మానసప్రాప్యమై పూర్ణమై నిత్యమై సత్యమై సిద్ధమై బుద్ధమై ముక్త
మై శాంతమై కేవలంబై నిరాకారమై సచ్చిదానంద రూపాత్మమై తన్మయమై స
ర్వభూతోదరస్థేంద్రియప్రాణహృద్బుద్ధ్యహంకారచిత్తాది దృశ్యప్రపం
చంబున్నాదిత్యుఁడీవిశ్వమెల్లన్వెలింగింపఁగాఁ జేయు రీతిం బ్రకాశింపఁగాఁ జేయు
గాఁ సాక్షివై యేక సంబేకమై సర్వభాండంబులందంతటన్ లోపలన్వెల్పల
న్నిండియున్నట్టులాకాశవాయ్వగ్ని వార్భూమి నానావిధాశేషభూతంబులం
దంతటన్నిర్విలిప్తుండవై యుండి కర్తృత్వభోక్తృత్వ మంతృత్వభర్తృత్వ
హర్తృత్వముల్ నామగోత్రక్రియోపాధివర్ణాశ్రమంబుల్ గుణంబుల్ వివేకా
వివేకంబులున్ శోకమోహంబులున్ లేక నీస్థూలసూక్ష్మాదులున్ జాగరస్వ
ప్న సుప్త్యాదులుం బంచభూతంబులుం బంచకోశంబులుం జూచుచున్నిర్వికా
రుండవై నిర్వికల్పుండవై నిర్గుణబ్రహ్మమాత్రుండవై యొప్పునీదివ్యతత్త్వం
బునీ సంభృతాం చక్షుటంత్షంబు చేతం గనుంగొంటి దేవా నమస్తే నమ
స్తే నమస్తే నమః॥

అనిమఱియు నిట్లనియె.

ఇంద్రవజ్రము। విశ్వాంతరాదాసకవిశ్వమూర్తీ। విశ్వజ్ఞవిశ్వోదరవిశ్వ
వంద్యా। విశ్వాక్షవిశ్వాతిగవిశ్వసాక్షీ। విశ్వాదివిశ్వేశ్వరవిశ్వరూపా॥ ఉ
పేంద్రవజ్రము। నిరీశనిష్కారణనిర్వికల్పా। నిరీహనిర్వాణదనిర్వికారా। ని
రామయానిర్గుణనిర్విశేషా। నిరంతరానందవినిశ్చితాత్మా॥ పృథ్వీవృత్తము॥
చరాచరాకృతప్రపంచ మయసర్వసంసారభృ। త్త్రాక్షరవిలక్షణా గతవి
కారవిలక్షణా। పరాపరసనాతనా పరమపావనోద్యోతనా। పురాణపురుషోత్త
మా పురుషపూర్ణవిద్వత్తమా॥ భుజంగప్రయాతము॥ పరంధామదివ్యప్రభా
పాభిరామా। పరాకాశసంపూర్ణభవ్యప్రకాశా। పరానందదేవాధిపా విశ్వ
తుందా। స[illegible]నంద సచ్చిత్స్వభావాత్మరూపా॥ క॥ మాయాప్రతిబిం
బితాంగ। మాయామయిదివ్యదేహ మాయాతీతా। మాయా విమాయ

రూపా। ఛాయారహితాత్మతత్త్వమయజయరామా॥ ....

క॥ భూతకరీ భూతభావన। భూతధరణభూతహరణభూతావాసా। భూతేశ్వ
రభూతాశ్రయ। భూతాత్మకభూతసాక్షిపూతాత్మహరీ॥ స్రగ్విణీవృత్తము॥
యోగయోగాంగసంయుక్తయోగప్రియా। యోగముద్రాన్వితాయోగనిం
ద్రాంచితా।యోగలభ్యావహాయోగసిద్ధిప్రదా। యోగమాయాశ్రయాయో
గీశ్వరా॥ వసంతతిలకము। వేదాగమావిషయవిగ్రహ వేదవేద్యా వేదాంగ
వేదనుత వేదవివేకశీలా। వేదాది వేదమయ వేదగ వేదజిహ్వా। వేదాంతతత్త్వ
మునివేచన వేదితవ్యా॥ క॥ శాస్త్రాగమపరికల్పక। శాస్త్రావిచారోపదేశసా
రార్థజ్ఞా। శాస్త్రాగమార్థతత్పర। శాస్త్రార్థవిచారగమ్యశాస్త్రప్రవరా॥ క॥ విద్యా
ధివిద్యాప్రద। విద్యావిద్యాతిరిక్తవిద్యావేద్య। విద్యాపతివిద్యామయ
విద్యాసందానితాత్మవిద్యాసారా॥ మాలిని॥ యజ్ఞవిధాయకయజ్ఞనియామక
యజ్ఞఫలాశ్రయయజ్ఞకరా। యజ్ఞఫలావనయజ్ఞఫలాశన యజ్ఞఫలప్రదయజ్ఞధ
రా। యజ్ఞవిధిప్రియయజ్ఞసమర్చితయజ్ఞసుసాధనయజ్ఞపతీ। యజ్ఞశరీరకయ
జ్ఞరహస్యగయజ్ఞపరాయణయజ్ఞమయా॥ క॥ మంత్రప్రభావదర్శక। మంత్రప్రి
యసకలమంత్రమంత్రార్థజ్ఞా। మంత్రార్థగమ్యమంత్రీ। మంత్రాధిష్ఠావదేవమ
యమంత్రాత్మా॥ క॥ జపకల్పకజపతల్పక। జపకోట్యారాధనీయజపతత్త్వజ్ఞా
జపజప్యజాపకాత్మక। జపయజ్ఞఫలస్వరూపజపలభ్యాత్మా॥ క॥ ధ్యానప్రియ
సంతతహృద్ధ్యానధ్యేయాత్మరూపతత్త్వధ్యాత్రా। ధ్యానధ్యేయాధ్యాత।
ధ్యానపరాయణసమస్తతత్త్వాతీతా॥ క॥ పూజావిధానదర్శక। పూజాతద్వస్తు
పూజ్యపూజకరూపా। పూజాఫలప్రదాయక। పూజాప్రియపూజనీయ
పూజావిషయా॥ క॥ నామప్రియనారాయణ। నామకవిశ్వాద్యనందనామా
ర్థజ్ఞా।నామప్రభావదర్శక। నామాదివికారరహితనతవిబుధహితా॥ క॥ గురుశి
ష్యభావకల్పక। గురుశిష్యాచారధర్మగుణపరిపాలా।గురుశిష్యరూపధారీ।గు
రుశిష్యైక్యావబోధగుణ గురుమూర్తీ॥ విద్యున్మాలావృత్తము॥ ధర్మారా
ధ్యాధర్మాధ్యక్షా। ధర్మీధర్మాత్మాధర్మజ్ఞాధర్మాధారాధర్మాకారా। ధర్మా
ధర్మాత్యంతాభావా॥సుకాంతివృత్తము॥ ధనార్జనాధనప్రియా। ధనాధిపాధ
నంజయా॥ఉపజాతివృత్తము॥ కామాదికామాదివికారశూన్యా। సమస్తకా
మప్రదసత్యకామా। కామఘ్నకామప్రియకామకామీ। క్షమాగమాకాముక
కామరూపీ॥ విభూతివృత్తము। మోక్షలక్షణేక్షణా। మోక్షధర్మరక్షణా। మో

క్షసౌఖ్యదయకా। మోక్షరాజ్యనాయకా॥౮॥ లక్ష్మీకరలక్ష్మీధరా। లక్ష్మీము
ఖకుముదచంద్రలక్ష్మీనాథా లక్ష్మీనివాసవిద్యా। లక్ష్మీప్రదసత్కటాక్షలవల
క్ష్మీశా॥మందాక్రాంతవృత్తము॥సర్వాధారాసగుణవిగుణాసర్వభూతాధివా
సా। సర్వాధ్యక్షాసకలపదాసర్వవాగీశ్వరేశా। సర్వవ్యాపీసదయహృద
యాశుద్ధసర్వాంతరాత్మా। సర్వాగీతాసమసమయాసచ్చిదానందరూపా॥
౯॥అని వెండియునిట్లనిరి సీ॥దశో॥ము॥ ప్రకటపరాపరప్రకృతియుండుడవు
నుతయుపశీకృతమాయుండవు। సర్వజ్ఞుడవుసర్వశక్తియుక్తుండవుసర్వక
ర్తవుసర్వజనకుండవును। సర్వరక్షకుడవుసర్వసంహర్తవు సర్వేశ్వరుండవుస
ర్వగుండవు। సర్వగురుండవుసర్వలోకముల(?)వు సర్వసాక్షివిసర్వసముండవ
గుచు। నిర్వికల్పనిరంజననిర్వికారనిర్గుణబ్రహ్మమైయొప్పనినుభజింతుసం
తతబ్రహ్మమయతాపసోత్కారిపురామరాఘవ శ్రీరామరామరామ॥౧॥ప
శ్వంబునందెనువెలుగుచునుండుదువిశ్వంబునీయందువెలయునసుచు। న
రసియట్లోట యువ్యతిరేకముగజూపుచు కిసే భపటీయ యోగమాయ
యీయోగదృష్టిచే నెప్పుడునినుసీత కనుంగొంచుసంతతాఖండసచ్చి। దా
నందమయుండవైయుండ రారుసీయున్కి గంటిఫన స్కటాక్షంబుచేత। నైన
నికనొక్కవరమిప్పుడడుగవలనె। గరిమనీసన్నిధిఁగాంచు। సలలితా
భేదదృష్టినొసంగుమయ్య। రామరాఘవశ్రీరామరామరామ॥౨॥ నారా
యణియువైష్ణవియునుదేవియుత్రిగుణాత్మియుబ్రహ్మలియునసంగ। సల
రుభవచ్ఛక్తియుపరాప్రకృతిపరాప్రకృతినాద్వయిధనైపరగునందు। దశచ
తుర్వింశతితత్వరూపిణినైనయమర యోద్దైవియునాసురియును। నన రెండు
దెఱంగులనమరునాదైవియవిద్యయుమాయయునావినులగాన। నాసురియవి
ద్యయారెంటినంటిమఱియు। నీశజీవాత్మసంజ్ఞలనెనగుసంత। గలిగియువికా
రుండవువీనింగాంచుకతన। రామరాఘవశ్రీరామరామరామ॥౩॥అపరాప్రకృ
త్యవిద్యాక్షరక్షేత్రపదాదికజైకవాచ్యాత్మశక్తి। సన్నిధానజపరస్పరపరచ్ఛా
యాప్రసక్తినేమిథ్యాభియుక్తిచేత। నదిపరాప్రకృతివిద్యాక్షరక్షేత్రజ్ఞసత్పు
రుషాదికసంజ్ఞ నొప్పు। నేనతద్ద్రష్టనై నిర్వికారాసంగసాక్షినైవిలసిల్లుచుం
దమెఱింగి। రనుద్రష్టృత్వనిర్వికారత్వసాక్షి। తాదివిద్యోక్తధర్మజ్ఞాతము
నుదొంటి। గదింగడద్రోచినీస్వరూపముభజింతు। రామరాఘవ। శ్రీరామ
రామరామ॥౪॥ పరమవైరాగ్యంబుభాసురాత్మజ్ఞానమనుతులితైశ్వర్యమనంబ

వీర్య । మమితయశంబునమగ్రలక్ష్మి యుగల్గిసంపూర్ణ కారుణ్యాశమదమములు,
మహనీయతేజంబుమహితతపస్త్యాగ చధైర్యక్షమార్జవగుణంబు । లొప్పా
రనిజదివ్య యోగమాయామహాశక్తిసర్వప్రపంచంబుదీర్ప। సచ్చిదానందల
క్షణసగుణనిర్గుణాత్మకబ్రహ్మమై ననీవాత్మ మయత । సంతతమతిస్ఫుటముగ
సాక్షాత్కరింపు। రామరాఘవశ్రీరామరామరామ||౫|| ఘనఘటాకాశమా
కాంశాంశమగుచునా కాశంబునకు వేఱుగానిపగిది । క్షరములోఁగూడియ
క్షరుఁడనై విలసిల్లునేనునీయంశంబునిశ్చయంబు । నైననానాద్యవిద్యాశక్తి
గుణరాశినాయందునారోపణముగఁజేసి। జీవుడనంచుసంస్మృతిజెందియుం
డితినిందాఁకనదియిపుడెఱిఁగికొంటి। గానవివరింపభేదనిర్గతై నగ్గలుగ। ది
వ్యవిజ్ఞానసంపదనెల్లప్రొద్దు । చిత్తమునఁబ్రకాశింపఁజేయుమయ్య । రామ
రాఘవశ్రీరామరామరామ||౬|| నీకంటెనన్యంబునే నెన్నఁడెఱుఁగ నెట్లనిన
నాయనుభవమవధరింపు। వివిధేంద్రియములకువిషయమ్మీవిశ్వమావిశ్వరూ
పుఁడవీవు వెదుకనేల। గావుననిన్నుసాక్షాత్కరించితివిది విశ్వంబునీకగు వేఱు
టంచు। దలచునజ్ఞానమంతయుఁబోయెనీదయామయసృష్టినాసఁశివయుఁ
డనైతి। సంశయములేదుగానయీశసర్వరూప। సమరసజ్ఞానభావనసంతతం
బుగలుగవరముప్రసాదింపవలయుదేవ। రామరాఘవశ్రీరామరామరామ||
||తతచతుర్వింశతితత్త్వనాయకుఁడవుపంచవింశకుఁడవుప్రకృతికంటెఁ। బురు
డవుగురుఁడవుపరమేశ్వరుఁడవుపురుషోత్తముఁడవునెప్పుడుఁబ్రధాన। పురు
షేశ్వరుండవుపూరుండవనుచునిన్నెఱిఁగితిగానియీయెఱుకదృఢము। గా
నిల్వదజ్ఞానకార్యదేహాదికాత్మధ్యాససంతతాభ్యాసవశత। నట్లుగావునఁగేవ
లాత్మాత్మయోగ । దృష్టిమనమునన్ప్రొద్దుఁదేజరిల్ల । భూరికృపచేననుగ్ర
హింపుమురాసంగ। రామరాఘవశ్రీరామరామరామ||౭||అజుఁడవవ్యయుఁడ
వీవాదినారాయణస్వామివిసాక్షివిసర్వమయుఁడ। వైయొప్పనిన్నుమాయా
మానుషశరీరధరుఁడుగించిజ్జుండునరుఁడటంచు। నజ్ఞానవశతమోహంబుచే
దలచితినిందాఁకనదిక్షమియించుకొఱకు। సర్వజ్ఞసర్వేశసర్వభూతావాసస
ర్వభూతాత్మకసర్వమూర్తి। సర్వకర్మఫలద్యక్షసర్వరూప। యనినుతింపుచు
మ్రొక్కెదననవరతము। నెరయనామదినీయందునిల్పఁజేయు। రామరాఘ
వశ్రీరామరామరామ||౮|| తతచతుర్వింశతితత్త్వాత్మకంబగు క్షరమునేఁగా
నునిక్కముగనరయఁ। ఉత్కృతంబులుమత్కృతంబులుగావునావునసర్వ
ధర్మములనుద్యజించి   యక్షరపురుషుండనైక్షరాక్షరతత్త్వములన్నిటిపు

దృష్టోత్తముండునాత్మ । దనరొప్పునొకనిరిస్త్రాశ్రయించెదశకుముగనే
నియనన్యత్వమలర । నట్లగుటనింకనేసంశయములున్న౯ । బోరయుకుండం
గఁజేసియీవ్రాణబోధ । మతిదృఢంబుగవరమిమ్ము సతతమాత్మ । రామరా
ఘవశ్రీరామరామరామ ॥ ౧౦ ॥ వ ॥ అనియిట్లఖండపాండిత్యంబుచేతఁజెన్ను
గంగులకనుతించుహనుమంతునిసాదరంబుగాఁగరుణాకటాక్షవీక్షణంబుచే
తఁగనుంగొని భూరిప్రేమధాముండును బరంధాముండునునై వయాత్మారా
ముండిట్లనియె ॥ గీ ॥ సంతసంబుమీఱజిత్తవిశ్రాంతికొఱకు । సాత్మమాత్మసమా
ధిఁగోరితివిగాన । గడఁగియమనస్కరాజయోగంబునీకుఁ । దెలియఁజెప్పెద
వినుముకపిదేహమునఁ గి ॥ చ ॥ అలయకసప్తవారిధులనావలికీవలికొక్కరీతిగా ।
గలయఁగనీద పచ్చునగంబులుసచ్చసగంధ్లగాగరం । బలగొనియీడవ
చ్చునభముగబలింపఁగవచ్చుగానియీ । య్యలనమనస్కయోగముగ్రహిం
పరాదుతలంపనేరికి౯ ॥ భగాలిలవృత్తము ॥ కావుననయ్యమనస్కయోగ
ముగాఁసుర్లభమారయు౯ । గేవలతత్త్వవిచారముం బరికింపనేరనివారికి౯ ।
భాగమునందునవాత్మనాత్మనిబాగుగావిభజించుమే । థావికినిత్యసుఖంబు
గానిందంబుగాసులభంబగు౯ ॥ తోటకవృత్తము ॥ చెలువుగఁబువ్వులుచీరుట
కంటె౯ । బాలుపుగఁగ౯గవమూయుటకంటె౯ । నలువగునీయమనస్కప
థంబు౯ । సులభముసౌఖ్యముసూక్ష్మమువత్సా ॥ తోటకవృత్తము ॥ అమృతంబు
సుఖంబుగనానినయ । ట్లమనస్కముఁబూనియహర్నిశము౯ । సమతండనుఁ
గన్గొనుసజ్జనున । య్యమృతాంగనచేకొనునందముగా ॥ సీ ॥ పాలుచాలను
గ్రోలఁజాలునేతగనాలబొదుగులబిణుదులుపొదలుచున్న । లోపలిరసమా
సనొప్పునేయిలఁగోలినారికేళఫలంబుఁజేరికన్న । సొంపారరతుల చేసుఖియిం
పఁపేర్చునేషండుండు మఱిరంభఁసరసనున్న । దనమోముసొగసుగన్గొనెపు
ట్టంధుండమించుటద్దంబుచేనుంచుకొన్న । గలుగునేనిత్యనిర్మలాఖండసుఖ
ము । నలఘుతారకసాంఖ్యయోగాశ్రితులకుఁ । దత్తరుచితోరుధమ౯లబ్ధితల
వగిది । బిలసదమనస్కయోగాప్తివలనఁగాక ॥ తరల ॥ స్ఫురితతారకసాంఖ్యము
ల్వినుపూర్వపక్షములుత్తమం । బరయుగానమనస్కయోగమునాద్యముంగడు
హృద్యముం । బరమగుహ్యమురాజయోగముబ్రహ్మవిద్యసుహన్ననో । హృద
ముకేవలనిర్వికల్పసమాధినుమ్మిదిమారుతీ ॥ క్రౌంచపదవృత్తము ॥ సారపదార్థం
బారయుటుం... సకలనిగమములుచదివిననైనం । జారువిశిష్టాచారణనుం
...లుతపములుసలిపిననైనం । గూరినయీశౌపాశము తెల్లెఁగాఁడవ

యిటులనిశితశిక్షితనైనం। గారవముం జేకూఱఁగనియోగ్యజపతపస్సుఖముగలు
గదువత్సా॥గ॥అట్లుగావునఁబరమహంసవైన। విలసదతుసన్యాసయోగంబువిస్త
రించి। నీకింకఁ గింతుపనుమువివేకయుక్త। సూక్ష్మదృష్టిలిగనుమతిసూక్ష్మ
ముగను॥పంచచామరము॥ మనంబెస్థూలసూక్ష్మముల్ప్రమాతృమానమేయ
ముల్।మనంబె కామరోషలోభమత్సరాదివృత్తులు। న్మనంబెసర్వధర్మముల్
మనంబెబంధమోక్షముల్। మనంబెదృశ్యమందయుంగ్రమంబుచే నెఱింగి
నన్॥గీ॥ సర్వసంసారముసుమానసమున నుదయ। సర్వసంసారముసుమానస
మునన్నుండు। సర్వసంసారముసుమానసమునఁదనడఁగు। సర్వసంసారముసుమా
నసంబెయగును॥వ॥అదియెట్లంటేని చిరమనసుసుషుప్తియందెనస్తమించిన నే
మియుఁదోపకుండున। స్వప్నమందుమేలుకొన్నసుసమష్టిజగంబులుగల్గిరాము
నీ। ఘనితరబంధమోక్షమయ కారణకార్యముల్లెల్లదానన్నై। యనిశములో
వెలిందిరుగునారయనెన్నన్నమట్లుగావునన్॥వ॥ మఱియునన్నునంబు కార్యా
కారంబై సంకల్పంబునం బరంబు సర్వవాసనామయంబు బంధమోక్షకంబు
ననసొప్పఁగారణాకారంబై ... గుణివిద్యయుఁబ్రకృతియునజ్ఞానంబును మాయ
యుననంతసుసనర్తిమానసంబు నేమియుఁయుమనస్కంబట్లగుటంజేసి॥సీ॥అలో
పితమఘంగము మరగన్నట్లునేస్థూలదేహాధిష్ఠానరజ్జువన గనిన। నాలోపితమగు
షడ్జడలరఁజూపట్టునేకువిశ్వస్థానసురభుసుగసిన। నాలోపితోపకంబర
యంగదోచనేకనడధిష్ఠానార్కకరముగనిన। నాలోపితాచ్ఛరౌష్యముల
క్ష్యమగునెయధిష్ఠానస్వప్నవతముక్తికసుగనినఁ। దలపనాలోపితాసితత్త్వం
బమరలఁగానవగునెయధిష్ఠానమంబుగనినఁ। దెలియునాలోపితమనంబు
దృశ్యమగునె। తగనధిష్ఠానస్వప్రకాశత్త్వముసుగనిన॥వ॥అదియెట్లనినపిసము
సాధనచతుష్టయసంపత్తిపూర్వకంబుగాఁ బ్రాగాధికారివై యున్నసమయం
బునస్వాధిష్ఠానచిదాభాసుండవై సరికునావరణంబులైనచతుర్వింశతితత్త్వా
త్మకపంచకోశంబులను వేఱ్వేఱవిభజించి నతినేతియను మహావాక్యంబుచె
ప్పినవిధంబున నేనుగానను వేధించిపేపలకూటస్థుఁడనైననన్యముల్లుండనైతిన
నితెలిసియంతటనీప్రకారంబున దేవతిర్యఙ్మనుష్యాదిసర్వభూతంబులఁబంచ
కోశంబులబంచమహాభూతంబులనొక్కట్టనిరాకరించి యచ్చోటఁబరబ్ర
హ్మంబై తస్యాంబుండభావింపియామిఁదటఁద్వంపదార్థంబుదాతపదప్రజ్ఞాన
పదలక్ష్యార్థభూతప్రత్యగాత్ముండనైననేనుదత్పదబ్రహ్మపదలక్ష్యార్థభూతప
రమాత్ముఁడనియునుదిత్త్వతత్త్వజ్ఞానంబునందు స్వరూపపరమాత్ముండనుచిదానం

చలత్కణప్రత్యగాత్ముండనయిన నేననియుచునిట్లు ప్రత్యగఖండశివరసైక్యం
బనుభవించి నిరావరణాధిష్ఠాన పరిపూర్ణాద్వితీయశుద్ధచైతన్యప్రకాశమా
త్రుండవై ప్రకాశించునీకుప్రచండ మార్తాండునకంధకారంబుగను పట్టనితె
ఱంగునసర్వకారణకార్యాత్మకంబై సమనంబుగలుగదు రజ్జ్వారోపితసర్పం
బునుగనియిది సర్పంబుగాదనితన్నిరసనంబుగావించి మఱియిదిరజ్జువనినిర్ధిం
చియయ్యధిష్ఠానంబునెఱింగినపిమ్మట గల్పితభుజంగంబ భావంబై రజ్జుమా
త్రంబు శేషించుతెఱంగున శరీరత్రయంబునునాత్మ గాదని కడగ్రోచియా
త్మమాత్రుండవై ననీకుమనంబులేదు మఱియును॥ క॥ లోభితస్వాధిష్ఠానచి।
ద్భానుడవై ననీకునఖిలముదోచుఁగ। శోభితకేవలనిత్యని। రాభానుడవై
నదృశ్యమంతయునడఁగుఁగ॥ క॥ కనుమూయుటఁగను దెఱచుట। ఘనసచ్చిత్సు
ఖమయాత్ముఁగనుగొనకున్నఁ। గనుమూసినఁగను దెఱచిన। గనఁబడు వెళ్ళిలో
మనోవికారమెవత్సా॥ మ॥ ఘనతందారకసాంఖ్యయోగముల చేఁగష్టింపగా
నేలనె। య్యనుంబట్టగనేల నింద్రియములన్ ఖండింపఁగానేలచ। క్కనగా
ముందటఁగానుపించుఘటముంగన్నట్లు ప్రబ్రహ్మంబుగా। డనుచాఁగాంచినయుం
తోనిఖిలముంచాన్నై వెలుంగుఁదుదిఁగ॥ క॥ తనుచాఁగాననిమనుజుని। మన
మునిరోధింపఁబడకమఱలుచుఁదిరుగుఁగ। దనుఁదాగనుసత్పురుషుని। మనమా
నందాబ్ధియందుమగ్నతనొందుఁగ॥ మ॥ వనితానందనచందనాదివిషయప్రా
తంబులంబొందిచ। య్యననంతంతకుజొక్కనెమ్మనము బ్రహ్మానందవారా
శివా। కనయెక్కించుకసోకనేనియువినాశంబొందునాద్రువు। ష్పనట
ద్భృంగముచంపకప్రసవసంస్పర్శాప్తిఁగూలుంగతిఁగ॥ క॥ చక్కెరయునుల
వణంబును। దక్కనసుదకములయందుఁగఱఁగినరీతిఁగ। మిక్కిలితనుగను
ఘనుమది। చొక్కుచునానందజలధినుడిసి నశించుఁగ॥ గీ॥ ఇతరసంకల్పము
లులేక యెప్పుడుదాన। సచ్చిదాత్ముడననిసుప్రసన్న వృత్తి। దన్నుగనువా
నిచిత్తంబుదనకుఁదాన। పొలియుఁదనయందునింధనానలముపగిది॥ క॥ ఇనుఁ
డస్తమించుతఱినా। శశికిరణములతనితోఁడడగఁజనురీతిం। బెనుమానసం
బుపొలిసిన। మనుకొనిచిద్ధతవికారములుపొలియుఁగడుఁగ॥ శా॥ నానాకర్మ
జవాసనానితమనో నాశంబుగాకున్న। బ్రహ్మానందానుభవంబుగల్గునెయ
నాయాసంబు గానిప్పటి। య్యానందాంబుధినోల లాడకనుబాహ్యాన్యం
[illegible] తాపంబుచల్లారునే।

అని మెఱియునిట్లనియెను పరమభాగవతోత్తమా నీవు దేహవ్యతిరిక్తుండవ
టం జేసి జన్మాస్తిత్వవృద్ధిపరిణామాపక్షయవినాశంబులును బాల్యకౌమార
యౌవనజరావస్థలును వర్ణాశ్రమకులగోత్రనామరూపదేశకాలాదికంబులును
గలత్వకృశత్వదీర్ఘత్వహ్రస్వత్వనీలత్వరక్తత్వాదికంబులును నిరింద్రియుం
డగుటం జేసి వచనాదానగమనవిసర్గానందకర్మంబులును శబ్దస్పర్శరూపరస
గంధవిషయసంగంబులు నప్రాణుండవగుటం జేసి చలనధావనకంపనాకుం
చనప్రసారణాదికంబులును క్షుత్పిపాసాదికంబులును నమనస్కుండవగుటం
జేసి సంకల్పవికల్పంబులును రాగద్వేష కామక్రోధలోభమోహమదమాత్సర్యే
ర్ష్యాసూయాదంభాదర్పాహంకారేచ్ఛాతృష్ణావిచికిత్సాశ్రద్ధాలజ్జాదయా
యశోకధైర్యాధైర్యాదైన్యాదికంబులును నిత్యానిత్యవస్తువివేకవైరా
గ్యశమదమోపరతితితిక్షాశ్రద్ధాసమాధానముముక్షుత్వశ్రవణమనననిధి
ధ్యాసనజ్ఞానాదికంబులును ధీవిలక్షణుండవు నిరహంకారవగుటం జేసి కర్తృ
త్వగంతృత్వదాతృత్వవిసర్జనానందయితృత్వంబులును శ్రోతృత్వస్రష్టృత్వ
సయితృత్వఘ్రాతృత్వంబులును గర్తృత్వజ్ఞాతృత్వమంతృత్వాహంతృత్వ
ప్రమాతృత్వధ్యాతృత్వాదికంబులును నీకు లేవు నీవు కేవల శుద్ధబ్రహ్మస్వ
రూపాభిన్న బ్రహ్మచైతన్యప్రకాశమాత్రుండవు గావున నేను శరీరేంద్రియ
ప్రాణమనోబుద్ధిచిత్తాహంకారంబులుగాను స్వయంప్రకాశ సచ్చిదానంద
స్వరూపమాత్రుండనని నిన్ను నీవు విలోకించు సమాధిసమయంబున సకలవి
కారసమన్వితమనోరహితుండవుగా వే భూతభవిష్యద్వర్తమానకాలంబుల ని
ర్వ్యాధంబున ప్రకాశించుటవలన నిరంతరంబున నిర్వికల్పుండవై యేకరూపుం
డవై యుండుట కాదె యిది నిర్వికార శూన్యసహజామనస్క రాజయోగస
మాధిగాదె యని తెలిసినం దెలియని తెలిసినం దెలిసి హనుమంతుండు సీతా
కాంతుని కిట్లనియె॥ క॥ ఇది యిది యనాత్మ నేగాని దిబ్రహ్మము నే నటంచు నె
ఱుగునపుడు నెమ్మది కలదో లేదో యిది। విదితంబుగఁ దెలియఁజెప్పవే శ్రీరా
మా॥ వ॥ సమాధియందు మనంబు గలదం చేని॥ సీ॥ మనసు గల్గిన బుద్ధియును ద
శేంద్రియములు ప్రాణాదులును జతపడి వసించు। నవియు నీ స్థూలదేహంబు
సువిడియుండవు గాన నదియు నుండంగవలసె।। సకారణము లేని కార్యంబు
లిల లేవు గావున దాని నిల్కడయు నెన్న। మూఁడు మేనులునంటి మొదలును
దుది లేని సంసారమంతయు చ్చుముగ నుండు నట్లులుండిన చో సహజామనస్క
రాజయోగసమాధి నిరంతరంబు నెక్కొంబున సిద్ధించు నెంచి చూడ। జా

శ్రీరామ దేవతాసార్వభౌమ॥వ॥ అట్లగుటం జేసియానందంబు లేదం జేసి॥మ॥ తనరన్నె
మ్మదిమంతయుం బాలియఁగాఁదత్త్వాత్ముఁడై యుండినం। బునరుత్థానముగ
ల్గదాతనికినీపొందొప్పిశంధాత్రిపై। గనఁడాత్మా సుభవంబుగాంచియమన
స్కంబెంచిబోధించుచున। జ్ఞానులాచార్యులుగల్గరంచుమదిలో శంకింతు శ్రీ
తాపతీ॥క॥ బోధాచార్యులు లేరని। సాధించినరాజయోగసంతతికిఁబ్రదిద్బోధం
బునకుఁబదియన మాధికిబాధకముపచ్చునదికడు లేమిన్॥ వ॥ ఇవ్విధంబుగాక
జ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నులయిన మహానుభావులుసమాధియందుఁ గొంతదడ
వుమనోరహితులై యుండి కొండొకసేపునకుమేల్కాంచి మెలంగుదురన్నిఁబర
మపదంబునుం బొందినవారికిఁబునరావృత్తిప్రాప్తించునట్లు పునమోక్షంబున
కనిశ్చత్వంబువచ్చునిట్లుబహువికల్పసమన్వింతంబయిన యీసంశయంబుని
శ్శేషంబుగానివర్తించునట్లు పరమరహస్యార్థంబుపదేశించి నిరతిశయకరు
ణాకటాక్షవీక్షణంబుచేత ననుగ్రహింపవే యనిప్రార్థించిన నయ్యాంజనే
యునికుశలతీవ్రసూక్ష్మప్రజ్ఞావిశేషంబునకు మెచ్చిసచ్చిదానందస్వరూపాభి
రాముండయ్యునయోధ్యారాముండు పరమానందభరితాంతఃకరణుండును వి
కసితముఖారవిందుండును నై సాదరంబుగానిట్లనియె॥ క॥ ఇదియిదియునా
త్మా యోగానిద్రింహాము నైనటంచు నెఱుఁగు నెజస్థైర్యవలనివదియిటులా
మదిగదిసితెలియునతండె స్వప్రకాశాత్ముఁడగున్॥ చ॥ మననునడంబుదృశ్యమ
ణుమాత్రమసన్నియతాపితర్క్యమున్। జననవినాశయుక్తమునుసంశయరూ
పమునీనియున్కిచే। తనుసుఖచిత్ప్రకాశమయతందగునీకు గళంకమేమిచే
క్కనిశశ్వాంగదోషములుగల్గునెసూర్యునికెన్నఁడేనియున్॥ గీ॥ శశవిషా
ణంబుసకునాకసంబుచకును గలుగునెపాసంగసంగంబుదలఁచిచూడమనము
నసుసచ్చిదానందమయుఁడవైన। నీకుబొందిశయెన్నఁడేనియునులేదే॥ గీ॥
స్వప్రకాశుండవగునిన్నుసన్నపోవి। క[illegible]నులుఁబొందు నేపటికంపుకొండ।
నెన్నఁడేనియుఁగలలోనఁగన్నయట్ట। [illegible]కెంజాయలంటునేయాంజనే
య॥ వ॥ కపీంద్రా జలఘటపటాదియుక్తంబులయినఛిద్రత్వాచ్ఛిద్రత్వభగ్న
త్వాశ్లిష్టత్వసృష్టిమత్త్వాసృష్టిమత్త్వాదివికారంబులు విశ్వప్రకాశకుండయిన
యాదిత్యునింబొరయనోపని తెఱంగున నహంకారాధీనమానసేంద్రియశధీ
రాదివిషగుణదోషంబులు స్వయంప్రకాశాత్మకుండవైననిన్నుఁబొందవువా
యుతేజోజలభూములును దత్కార్యంబులునుదనయందుఁ గలిగియుఁ దాన
వి[illegible]యందు వ్యాపించియునేమిటినంటనిమింటివగిదిఁ బుత్త్రాదిసర్వంబులు ని

న్నాత్రిగుణాతీతునీయందునిలిచియుండు దనర్వవ్యాపకుండవయ్యును సంగుండవై
ననీ వేమియుం జందవన్నగుటం జేసి॥ గీ॥ ఇంద్రియమనంబులఁ దుచలియింపవేని
నేఁజలించితినంచునీ వెఱుఁగఁబోకు నిశ్చలుఁడనంచుఁ దెలియుము నిన్ను నెగాం
చి యనియునటినిశ్చలములగునంతమీఁద॥ గీ॥ ఆత్మతేజంబు వీక్షించు నతని
మానస సేంద్రియంబులు చేష్టలనెడలవిడిచి యొదికి చెదరకకదలకనూరకుం
డు సింగములఁగన్న గజములభంగి నన ఘ॥ చ॥ అవియచలంబులైనయెడనా
రయ నేనచలుఁడ నంచునీ ప్రవిమలదృష్టిఁ జూడకుము పావని వానిచలాచల
త్వముల్ దవులఘునిన్ను నీపుస తతంబ నవాని నెఱుంగుచుండు సాక్షివిహా
ర దయేంద్రియమనోవిషయ సేవలనిగుణంబులు తా వెప్పుడున్॥ సీ॥ మున్నుదండకా
రణ్యమున నొక్కపుణ్యాశ్రమమునఁ దాపస వేషము మెరిదాల్చి బ్రహ్మర్షిలో
కసభామధ్యమంబున సురు నుభాసీనత నొప్పుచున్న ననుఁ జూడఁగాఁ గోరిముని
కన్యకలు సీతముండఁటని మిక నేనుఁ దితయిరాఁగ యిట్టులేఁడు నీపతియనియడ
టివమానుఁ బ్రీతివిభవించియడుగ నవ్వాలఁ దిసిగ్గు కలిమి వారలనందఱుఁ గాఁ
డు గాంచి టంచుదలయూఁచుచుండి [illegible] నప్పుడో కటని [illegible] నకనూ
రకుండెనత్తె యంగఁ గనిసంగసించి రాఘవుఁడు నొల్ల వ॥ స్థిరవైరాగ్యవి
వేకయుక్తయగు [illegible] గలిగిన స్వరమాభాసు సకాత్మ చిత్సుఖిరేస్త
ప్రత్యక్షవర్గముఁ [illegible] గరిమం దేపంగ నే ద్రియానుగ్రాదనాంకారంబులం
ద్రోచునా [illegible] సదికాను [illegible] సంతోన్నిల్చు [illegible] తిన్॥ గీ॥ ఆచి
దాభాసుఁడును బుద్ధి నగిగబుంచి [illegible] తన్యతేజంబునందుఁ దనదు వెలుఁ
గునైక్యంబు నొందఁడిప్ప [illegible] డబోడిపమున్న యట్లుండునన ఘ॥ వ॥
ఇట్లు శరీరేంద్రియప్రాణమనోబుద్ధినపస్వతంబయిన యుపసంహారంబులోన
హజతాదాత్మ్యంబుగల స్వాభిస్థానపడు [illegible] సుందాని ద్రావస్థంబున సర్వవ్యా
పారంబులును జాలించి యొక్క [illegible] దేహంబు నుడించి యింద్రియం
బులవిడనాడి ప్రాణంబుఁ డిగ్గపిడిచి [illegible] నశ్చిత్తంబుల సహంకారంబునందడంచి
యయ్యహంకృతిని యందు [illegible] గింపియుఁ దగ్గుఖుండయి యవిద్యాధిష్ఠాన
సాన్నిధ్యంబున సుఖంబుగానరిగి ప్రియమోదప్రమోదాదివృత్త్యాత్మకానం
దమయ శోకంబునందనకు సుషుప్తిభూతంబయి నానావిధవాసనావాసితంబ
గుధీవృత్తి దిగనాడి యనాద్యనిర్వచనీయజ్ఞానత [illegible] భూతుండై యంత
టనిత్యనిరుపాధికనిరతిశయబ్రహ్మానుభవసు [illegible] గరమగ్నుండై [illegible]
న [illegible] ధికారియై [illegible] సమయంబున మొదలను [illegible]

ననియును ద్రష్టను గాను ద్రష్టననుప్రవృత్తియును దృశ్యంబుగావున దనుక్తద్రష్టన
నియును నిర్విధంబున విజాతీయప్రత్యయతిరస్కారసజాతీయప్రత్యయప్ర
వాహాంగీకారపూర్వకంబుగాఁ గేవలనిజానందానుభవపర్యంతంబశేషదృ
శ్యవృత్తినిషేధంబొనరింపుచు ధీవృత్తిసాక్షికూటస్థచైతన్యసామీప్యంబుఁ
గాంచుచుండ నెవ్వండఖండసచ్చిదానందస్వరూపాత్మసాక్షాత్కారంబగు నప్పు
డు ప్రచండాతపమధ్యనిక్షిప్తకర్పూరదీపంబు భంగిఁ బరిపూర్ణప్రత్యగభిన్నపర
బ్రహ్మచైతన్యంబులో నేకీభూతుండై యానందింపుచు నిట్లుండు నతండుత
న్నుఁ గాఁగనుంగొనుచుండునకు నభిముఖుండై యుండమిం జేసియమ్మనంబు జ
డంబుగావునని వాతదీపంబు భంగిగదలకయుండియు సంకల్పరూపంబుగాఁ
బరిణమింజేసి లేనియట్లుండునిది యొ సహజామనస్కరాజయోగసమాధియి
దియె జీవన్ముక్తియని యుపదేశించు నెడ నిజముఖారవిందంబు విలోకింపుచు
ముసిముసినగవులునగు సీతాదేవి నెమ్మొగంబు వీక్షించి వికసితవదనకమలుం
డై యవ్విశుద్ధసత్త్వబ్రహ్మైక్యజ్ఞానాకారవృత్తియే యిప్పరమపతివ్రతా
శిరోమణియగు జానకీనిత్యానపాయనియు సర్వాభీష్టఫలప్రదాయిని
యగు వశవర్తినియునయియుండు నీ ధీవృత్త్యధిష్ఠానశుద్ధచైతన్యంబు మత్స్వ
రూపానుభవంబు సేయునని జ్ఞానముద్ర చేనభినయించి చూపి కమ్మటనిట్లనియె॥
గీ॥ ప్రేమతోడను శ్రీరామ రామరామ। యనుచు సతతంబు మత్స్వరూపాను
భవము। సేయువారలఁ దక్కనీసీతమిగుల। నెట్టివారలఁ జిక్కులఁ బెట్టుననఘ॥
సీ॥ ఉన్నది లేదనియూహింపఁగా నేర్చు లేనిది కద్దనలెస్స నేర్చు। నజడంబు
జడమనియూహింపఁగ నేర్చు జడమజడంబని చాట నేర్చు। సుఖము దుఃఖంబు
గా చూపి చెప్పఁగ నేర్చు దుఃఖంబు సుఖమనఁ గొలుత నేర్చుఁ। నిదియదిగాదని
యింపుగా ననఁ నేర్చు నదియిదిగాదనియనగ నేర్చుఁ। బిదపకలదియొకలదు లేని
దియొ లేమి। కడఁగియజడంబె యజడము జడమజడము। సుఖమె సుఖము తలం
పఁ నసుఖమసుఖము। యదియదియె యిదియిదియని యాడ నేర్చు॥ చ॥ అటు
గావున నతిదుర్ఘటకారిణియు బ్రహ్మైకత్వవిద్యాస్వరూపిణియు మదీయ
యోగమాయాశక్తియు నిత్యానపాయినియు బరమపావనియునైన యీసీ
తాభగవతిం బ్రసన్నముఖిని భిముఖింగావించుకొనుము నీకతిశీఘ్రంబుగాని
పాధికనిరతిశయసమాల నిజానందానుభవంబుగలుగు నయ్యుపా
కర్ణింపుమని యిట్లనియె॥ క॥ గౌరీశివాదులాత్మా। కారాకా
ముంధుఁ జేకమిందుచునుండుట। కారణముగ రామప

వములవిశ్వాన్వయులగు॥ గీ॥ జగతినిట్లు రామశబ్దవాచ్యుండనయ్యును గనుటయెంతయు
విరూపస్థితి... యోగముల నాత్మ యునికడ బ్రోచెయుం గ। ...
చిద్రూపానగు చున్నవుడు॥ క॥ సాక్షాద్బ్రహ్మశ్శాశ్వతాతిశయాత్తినానాదులకు
లకు। శ్రీరామునాము సామ్యము। శ్రీరమణీయబ్రహ్మవిద్యాశ్రీయున దగుల॥
గీ॥ తల్లి వధీయ్య త్రినేత్రప్రాప్తులక్ష్య మగుచు। ఆత్మగాత్ముడనైన నవా...
తెలియుటకు నొప్పునట్టి యద్వితీయ రాము। నామము సమస్త వేదాంతధామ
మగుచు॥ గీ॥ ఆతతతత్త్వ గాత్ముండనైన నేను। బ్రహ్మరూపుడనని వాక్యా
వమరసి తెలియుటకు నొప్పు మతి యంత్యతీయ రామ। నామము ...
లక్షణంబునగుచు॥ గీ॥ ప్రేమ చేసి నిట్టు శ్రీరామ గాథారు। యను చు ... భ
జించు మహాత్ములకును। మిగుల నిత్యానపాయి నియోగించుచుండగ। సిద్ధిగా
వింపుచుండు సిరి శ్రీవధూటి। వ॥ అట్లుగావున॥ మ॥ తలపంబూర్ణమునిర్వికార
మను తత్త్వంబిట్లు భాసిల్లగా। దెలియుస్నేకమూర్థుర్తి నసరలిదే హేంద్రి
య ప్రాణబుద్ధుల నెల్లప్పుడు ... గ్రహించుటకు నెంతో కర్తై యాత్మ్యం। దెలి
యం జాతురు వానికింగలుగునే। ధీసాక్షిసిద్ధింపగ॥ క॥ సర్వేంద్రియ
ములచేత। త్సర్వవిషయముల నెఱుంగుచుండంబునదుత్స్వరజ్ఞు సర్వగతుని
సర్వమయుం దెలియవచ్చు సమరసదృష్టిన్॥ వ॥ అట్లుగావున॥ సీ॥ ఘటశరా
వాదిమృత్కార్యజాతంబు నెంచి మృత్తికయని కాంచుపగిది। సమలతి
కిరీటాది భూషణములు స్వర్ణంబని తెలియుగు చందమునను। నసికుంతశూలచ
క్రాదికంబుల నెల్లనినుమని యరసికళ్లనిన భంగి। బొలుపారు ఫేనబుద్బుదత
రంగములనమ్మంచి నీరని విలోకించురీతి। దనరు బహువిధపటములు తంతువు
సు ము। దెలియుకైవడి మొదలిసందియము విడిచి। భ్రాంతివిదళింగి సర్వం
బు బ్రహ్మమనుచు। సుఖముగా సంతతంబును చూడుచున్నతు॥ సీ॥ స్థూలశరీరం
బుసుస్థిరంబుగనుండు సకలేంద్రియములుపశాంతి నొందు। సన్నసఃపవనముల్
దంచలింపకయుండు గామాదిశత్రుసంఘము నశించు। స్ఫురదమానిత్వాదిను
గుణములుప్పతూరడుచు నగుణాతీతలక్షణము నొదవు। బాలుపార వైరాగ్య
బోధోపరతులు సంపూర్ణంబులై మదిం బొదలుచుండు। బరమసుఖవార్ధియు
ప్పొంగుచుండును। మహిందటవసించు మోహాంధకారతతులు। సంశయా
ములేదు దృఢముగా సంతతంబు। సర్వము బ్రహ్మమనుచూచు శాంతమతికి॥
క॥ రాజత్వమమరినంతనె। భూజనములువానికరిపు...ంబుగలా రాజి
త సర్వము...గా। యోజించిన యపుడు ... శమగుణములో॥ గీ॥ తరు

విశేషంబుగైకొన్న పురుషుఁడతఁడయుఁ బురుషుఁడగుఁగాక పరికింపఁ బ్రకృతియె
యగునె। జీవభావంబు చేకొన్న కేవలాత్ముఁ డాత్ముఁడగుఁగాక మఱి జీవుఁడగునే
వెలియు॥ గీ॥ దంతిరూపంబు చేనున్న దారువరయ। దారువగుఁగాక పరికింపఁ
దంతియగునె భిక్షురూపంబు చేఁదోఁచు విష్ణుమూర్తి - విష్ణుఁడగుఁగాక పరికింప
భిక్షువగునె॥ క॥ వారణమరచుభ్రాంతుఁడగు వానికి దారువుదోఁచుదాక్రియఁ
దారువటుండుగాం దుహితజ్ఞనకుం బరింపఁగల్గునే - వారణమట్లు సర్వమనువా
సికి బ్రహ్మముగానుపింపద - ట్లూనిక బ్రంహముం చుఁగను యోగికి సర్వముగ
ల్గితోఁచునే॥ వ॥ అనిన విని హనుమంతుండు సీతారామునకిట్లనియె॥ శా॥ మీర
లుసెప్పినవిధమున - నారసి సర్వంబు బ్రంహమని కనుఁగొనుఁడె - ప్రారబ్ధవ్యవహా
రం - బెరీతిం జేయుదీని నెఱిగింపుతగన్॥

వ॥ అనిన శ్రీరామచంద్రుండవ్వానరేంద్రునకిట్లనియె॥ చ॥ ఘటిఘటకో
టికాపటనికాయములన్ సువివేకదృష్టిచేఁ - దటుకున మృత్సువర్ణ జలతంతు
వులంచు నెఱింగినంతనే - స్ఫుటతరనామరూపములు పోవమినన్నియుఁ గార్య
కోటికి - వ్పటిపలెవచ్చువచ్చినను బాధకమున్నె విహేతుదృష్టికిన్॥ శా॥ ఆరీ
తిం సకలంబు తత్త్వమని దివ్యాధ్యాత్మయోగంబుచే - నారూఢింగను యోగి
కి తద్విద్వద్దీయుఁడింద్రియాత్మాళికిం - బ్రారబ్ధానుభవంబుగల్గునటులో
వ్వారంగఁదాఁ ద్రష్టయై - సారోదారవిచారదృష్టి నరయున్ సర్వంబు బ్రంహం
బుగాన్॥ శా॥ గానంబున్నటనంబుతాళగతులం గావించుచుం జారువి- ద్యా
నైపుణ్యము సల్పుచున్ శిరముమీఁదన్ గల్గుపై స్థుంతిరన్ - బూనంగైకొను నా
ట్యాళిలునిగతింబుం ఖానుపుంఖంబుగా - నానార్థానుభవజ్ఞుఁడయ్యు బుధుఁడా
నందాత్ముఁ గాంచున్ మదిన్॥ చ॥ స్వకృతవిచిత్రపట్టణమసన్నయమంచు నెఱిఁ
గి భ్రాంతిఁ బొందకనిల నింద్రజాలకుఁడు దానిసృజించువిధంబునన్ని జ - ప్రకృ
తిక్రియ ప్రపంచము నభావముగా వివరించి కాంచి తద్ - వికృతులు చెందకన్ ఘన
వివేకి యొనర్చు సమస్తకార్యముల్॥ మ॥ శివజీవైక్యసమాధియందు విలసచ్చి
న్మాత్ర తత్త్వంబుదా - నవలీలం గనిపూర్ణుఁడై పిదపమాయాసంస్థితిం జెంది
నం దవులన్నెర్పు నెయోగి పాలు పెరుఁగై ద్రవ్యం గవేత్తు సరయా - నవనీతంబ
కట్లుల్లఁ గలయు నేన్నానా ప్రకారంబులన్॥ గీ॥ ప్రజ్వలత్పావకావృతమర్వతం
బున్నాశ్రయించు వెమ్మృగవిహంగాదికములు - బ్రంహమయ్యెదౌ ప్రకాశించు
బ్రహ్మవిదుని - నం... పుణ్యపాపంబులంటఁజనేయ॥ కవిరాజవిరాజితము॥ త
రణిగవ నీరసంబులు గోలుచుఁ ద్రదసవిషవికారముల - బోరయనిందదము

నగావిళయూరిబులఁబొందుచుఁదొడ్గెదదోషములు । స్థిరతమునరంటక తూగిన
రుండలినిర్మలనిశ్చలమానసుఁడై । పరమసుఖామృతవార్ధినిగ్రుంకుచుఁదాన
నుఁడై విలసిల్లెఁదగఁగా॥ లోకకృత్యము॥ దారువిశేషయోగరమహాసం। సా
రమగుఁజెందిరయుసంగత నుండుగా వీరజమూర్తయుతీరమునేత్రపాంగ ద్వారయుతం,
టియునరంటఁబొంగిరా॥ గీ॥ పాతకుంతుసర్వభద్రయుతుండయ్యెను ద్రోహమొక్కని
గికారాధర్మి। విషయరాగియయ్యు వీతరాగియునై తా। ఉంచుంతుము క్తనత
గుఁడగుచు గీ॥ తినరుసాత్త్వికరాజసతామసములఁబొందిపొందఁడునిర్గుణా
నందపరుఁడు। మంటినంటయునంటక నుంటిమెలఁగు। విమలమ్మాత్మ టకం
బుదండముననఘ॥ చ॥ పరపురుషానురక్తిగలభా[illegible]నియల్లపనుల్ గృహాంబు
నం। బొరిఁబొరిఁజేయుచుం బ్రియునిపొందుసుఖంబుగఁజూచురీతిభా। స్వత
పరతత్త్వవేదినిజవర్గనిజాశ్రమయోగ్యధర్మముల్ । నిరతముసల్పుచుం బర
మనిర్మలసౌఖ్యముగాంచు నెమ్మదిన్॥ వ॥ అట్టిమహానుభావుండు ప్రారబ్ధవశం
బుచేస్వవర్ణాశ్రమోచితధర్మంబులయందుఁ బ్రవర్తించుసమయంబున్న రగడ॥
మొదలుసరిగాఁగనమోదమునుఖేదమును। వదలుకొనియుండుఁ బరవాదము
నుభేదమును। గలకపడిసల్పఁడువికర్మమునుగర్మమును। దలఁపఁడొకయించుక
యధర్మమునుధర్మమును। మరలుకొనిచెయ్యఁడభిమానమునమానమును। వ
హించియునుమానడతిఁమానమునుజ్ఞానమును। గ్రందుకొనిపొందఁడునుకాం
తలనువింతలను। జెందడతిదుర్విషయచింతలనువంతలను। సోలయకజయిం
చునతిసుస్తుతియునసుస్తుతియును। దెలిసిగనునాత్మసుఖతృప్తియునుజ్ఞప్తియు
ను। లౌల్యమతిదాల్పఁడభిలాషమునువేషమున। దుల్యముగఁగాంచుఘనతో
షమునురోషమును। జెలులపైనుంచఁడిలస్నేహమునుమోహమును। దెలి
యుడిదినత్యజునిదేహమునుగేహమును। విరసముగనెంచునలవిత్తములమొ
త్తములు। సరసముగనెంచుమదిసత్తములజిత్తములు। భ్రమగొనిభజింపడిలబా
త్రులనుబుత్రులను। సమముగఁదలంచునరుశత్రులనుమిత్రులను। గర్జమ్మభిల
ప్పింపడొకకలియునుబలియును। సిర్రియనుకొమగాబునుల చెల్మియునుదా
ల్మియును। సడలకొకయింతయునుశాంతియునుదాంతియును। గడకరుగ
నీధువుల్లకాంతియునుతొంతియును। బ్రాపనుచుఁజూచుగ్రుదుభక్తియువిర
క్తియును। తోపికనెలుంగుశ్రుతియుక్తియునుముక్తియును॥ వ॥ అనిమహి
యునిద్ధశాస్త్రోక్తప్రకారంబుకననుభవంబునునుభవితలవాగాథవిభక్తి
యుగస్ఫురితరాద్వైతాత్మవిజ్ఞానము। జ్వలసర్వేంద్రియ మానసోపశతి

యుఁడా సంపూర్ణస్వనిత్యముఁడై వెలయుం గోదినుఁగాంచు కేవలునకు సాక్షాత్కారం
బుచూపట్టునే కలలోగన్న గజరిబు మేలుకొనినం గఁపట్టునే మారుతీ ॥ వ॥
ఇాక సూక్ష్మవిశేషతాత్పర్యంబు వివరించెదనాకర్ణింపుము బ్రహ్మవిదుండును
బ్రహ్మవిద్వరుండును బ్రహ్మవిద్వరీయుండును బ్రహ్మవిద్వరిష్ఠుండును నను
త్స్వరూపలక్షణములు నలువురుగలరందు దేహేంద్రియాదికర్తృత్వంబును
గర్మఫలకాంక్షయు లేకనిత్యనైమిత్తికంబులైనయజ్ఞదానతపంబులును మొ
దలగువైదికకర్మంబులు యథావిధిగా నాచరించుచుఁగామ్యకర్మంబులు
విడిచిశాస్త్రనిషిద్ధంబులుగాని లౌకికకర్మంబులు యథోచితంబుగా నొ
నర్చుచుఁబుత్రమిత్రకళత్రధనధాన్యక్షేత్రాదులయందున్వైరాగ్యంబుగలిగి యదృ
చ్ఛాలాభసంతుష్టుండునుగాను రాగద్వేషభయలోభమోహమదమత్సరా
దినానావిధచిత్తవికారరహితుండును సతతవిజితశరీరేంద్రియప్రాణాంతః
కరణుండును నిరహంకారుండును నిత్యప్రసన్నచిత్తుండును బరమకారుణి
కుండును బరమశాంతుండును జ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్నుండును వినయసంపన్నుండు
ను సంగరహితుండును సంతతప్రకాశుండును నాత్మరతుండును నాత్మతృప్తుం
డును నాత్మసంతుష్టుండును నైకచరించునతండు బ్రహ్మవిదుండుమఱియు
నవిహితవైదికలౌకికకర్మంబులు విడిచి పూర్వకంబుగా సన్యసించి పూర్వోక్తలక్
షణంబులవిలసిల్లి సంప్రాప్తదుఃఖంబులను ద్వేషింపక నివృత్తసుఖంబులుగో
రి ప్రసాదశక్తి మోహంబులను దాసీనువిధంబునఁ జూచుచు సుఖదుఃఖ
మోహాదికార్యాకార్యగుణంబులందుఁ జిత్తేంద్రియాదికారణకార్యగుణంబు
లు ప్రవర్తించుచుండ వానిచేతం జలింపంజేయఁబడక నిశ్చలుండును సమ
దుఃఖసుఖుండును స్వస్థుండును సమలోష్టాశ్మకాంచనుండును దుల్యప్రియా
ప్రియుండును దుల్యనిందాస్తోత్రుండును దుల్యమానావమానుండును దుల్య
శత్రుమిత్రపక్షుండును సంపరిత్యక్తసర్వారంభుండునునగు గుణాతీతుండు
బ్రహ్మవిద్వరుండనంబడు మున్నువివరించినగుణంబులన్నియుఁ బ్రకాశించు
చుండ సంతతసహజానందస్వారాజ్యయోగనిష్ఠాగరిష్ఠుండై యెడనెడఁ బరుల
వలన మేలుకొలుపఁబడి కించిద్వ్యవహారంబు గొనుచు నుత్తముండయిన [illegible]
ను పనివ్యవహారంబు [illegible] వాఁడు బ్రహ్మవిద్వరీయుండు [illegible] నవలను నొ
[illegible] బాహ్యవ్యవహారంబులు మఱచి నిరంతరనిర్వి
కల్ప [illegible] తన్మయప్రకాశమాత్రుం
[illegible] సంధునేపలియుఁ

పూర్ణు॥ శ్రీగురుండు బోధించియు మిథ్యాభూతంబయియుండు పునర్జన్మనకుఁగ
లిగి లేశంబు వరిష్ఠ నాశమాత్రంబు లేదుగావున నిష్కామ స్వభావుల యనుభవం
బు నీవడిగినప్పుడు మంచి తేర్పడ జెప్పితిగా దేయని శంకించి యానతిచ్చెను॥
గీ॥ అతుల వైరాగ్యబోధోపరతులు మూఁడు – గలపు తారతమ్యంబులు గలుగు
రకను – సుఖములారీతి నిరందుకుంచుటలు గనుండు – గాని కేవల మోక్ష మొక్క
టి యగుచు వత్స॥ గీ॥ అతుల వైరాగ్యబోధోపరతులు యుతుల – మతుల నెఱబాయ
వన్యోన్యగతుల నెనసి – నూటికొక్కఁడగునొకా నొకోట నుండు – రెండు ప్రతి
బంధవశమున నుండు ననఘ ॥ గీ॥ వీనిలో బోధ మొక్కండాజ్ఞానమునకుఁ – గడమ
రెండును దగ సహకారులయి – వరుసమూఁడు గలిగిన వారలకును – గరతలా
మలకంబు మోక్షంబు వత్స॥ క॥ అక్షరతత్త్వజ్ఞానము – సాక్షాన్మోక్షప్రదంబు
సంసారికి దుః – ఖక్షయకరమగుఁ దక్కిన – లక్షణములు సుఖకరములు లలితా
త్మ నకుఁ॥ క॥ కారణము దోషదృష్టి యగు – వైరాగ్యమ్మునకు సహజ వరరూప
ముసం – సారికి సుఖములు మరలం – గోరక యుండుటయె సుమ్ము గుణ కార్యమ
గుఁ॥ మ॥ శ్రవణాది త్రితయంబు కారణమనస్సత్సంవిధానంబు సి – ద్ధవిబోధం
బునకుం స్వరూపము ననాత్మ స్వాత్మతాదాత్మ్య గ్రాసం – భవరాహిత్యము కార్య
మాయమముఖాభ్యాసాత్మధీనిగ్రహ – వ్యవహారతయముల్ తలంపనుపర
త్యాది స్వరూపార్థముల్ ॥ శా॥ వైరాగ్యంబు దృఢంబు జేసి పరతత్త్వజ్ఞాన
మార్జించి సద్వారం భోపరమంబు గైకొని దురీయంబందియీ రీతి యోగా
రూఢుండగువానికిం గలుగు నేయాగామియుం సంచిత ప్రారబ్ధంబులు సం
తంబును బరబ్రహ్మతు జ్జైయుండగాఁ ॥ క॥ వైరాగ్యం బింతటిదని – గారణ
మానంద కరము గావున నదిచే – కూడినమమ స్తమునుసము – ద్ధారుండను దానప
రమగు కార్యమిదిసుతా॥ వ॥ అది యెట్లనినఁ సుముహూర్త ప్రశ్నలియాలవాలంబు
సుదుఃఖంబులు ఫలంబులు త్రిగుణంబులు మూలంబులు ధర్మార్థ కామమోక్షం
బులు రసంబులు పంచేంద్రియంబు లూడలు షడూర్మ్యులు స్వభావంబులు సప్త
తువులు బోరలు సప్తప్రకృతులు విటపంబులు సంరంధ్రంబులు కోటరంబులు ద
శవిధప్రాణంబులు పత్రంబులు శబ్దాది విషయంబులు పల్లవంబులు రాగద్వే
షాదులు విశాఖలు నానావిధకర్మంబులు పుష్పంబులు జీవేశ్వరులు పక్షులు గాఁ
గలిగి మందిరారామ క్షేత్ర పుత్రమిత్ర కళత్ర బంధు మనుష్య ద్రవ్య జన తీక్ష్ణ దు
ష్కంటక తరు గుల్మ లతా సంకీర్ణంబును గామాది చోర దుస్సంచారంబును రో
గవ్యాఘ్ర భయంకరంబును దుఃఖ దావానల [illegible]

యుగ్రగ్రస్తంబును జరాపిశాచ సమన్వితంబును దైన్యపర్వతసంకటస్థలమును [illegible] సఘోరంబును దృష్ణాక్షీరకాకోదరసమాకులంబును [illegible] [illegible] మోహితంబును స్వర్గనరకదుర్మార్గతిరోహితాపవర్గసన్మార్గంబును నై [illegible] రణ్యంబును గాదుపడి పుణ్యపాపవిధేయుండయి జీవుండంత [illegible] లింగిదికాకపడియచ్చోట విశ్రాంతిగానకకలసిరియుండరగాంచియు [illegible] వెనుకజూచిన నవాదియనియును గలయంగనుగ్గొనియు [illegible] నియ్యును దెలిసిమహాగాధదుఃఖభయశోకవ్యాకులితచిత్తుండు [illegible] ధ్యాత్మికాధిదైవికాధిభౌతిక తాపత్రయాదిత్య ప్రదీప్తాతపసంతప్తుండును నైయ [illegible] [illegible] గమ [illegible] ఆశ్రయించి ప్రకటితనవనితా ధనధాన్యపశుసంతానశయ్యాసని కేతనాందోళికాప్రముఖవిషయ సంపాదనసాధనంబులయిన కృషివాణిజ్యసే [illegible] లౌకికకర్మంబులుపరిహరించి స్వర్గాదిసకలైశ్వర్యంత పరలోకవిష [illegible] సాధనంబులయిన నిత్యనైమిత్తికాదికర్మంబులుఫల కాంక్షచేతనే [illegible] పరమేశ్వరార్పణంబుగానాచరించియప్పరమేశ్వరానుగ్రహంబువలనం [illegible] శుద్ధ్యాదియుండయి యమానిత్వంబునుదంభిత్వంబునుసహింసయు [illegible] రవంబును శాంతియును నాచార్యోపాసనంబును శౌచంబును స్థైర్యంబు [illegible] గ్రహంబును నింద్రియార్థవైరాగ్యంబును ననహంకారంబును [illegible] మృత్యుజరావ్యాధిదుఃఖదోషాను దర్శనంబును బుత్రదారగృహాద్యనా సక్తియును నభిష్వంగంబును నిత్యేష్టానిష్టోపపత్తిసమచిత్తత్వంబును మదనన్య [illegible] నిశ్చలభక్తియును వివిక్తదేశసేవిత్వంబును జనసంగాసక్తివర్జనంబు [illegible] ధ్యాత్మజ్ఞాననిత్యత్వంబును దత్త్వజ్ఞానార్థదర్శనంబునునను విశతిగుణం బులెప్పుడుసంగ్రహించు నప్పుడాత్మ బ్రహ్మైక్యసాక్షాత్కార విచారాధికారి యగునింతవట్టునుంగూడి వైరాగ్యశబ్దంబునకు దాత్పర్యార్థంబింక [illegible] గూపంబెఱింగించెదనాకర్ణింపుమనియిట్లనియె ॥ [illegible] గుణాభిరాముం డత్యార్తిలోడు శాంతచిత్తుండు గారుణ్యసాగరుండు । జ్ఞానవిజ్ఞానసంపన్ను డైనగురుని వినయభక్తులమరసేంచునమ్ము ॥ క ॥ గురుడు [illegible] [illegible] విష్ణుడు । గురుడుమహాదేవుడఖిలగురుడు డుసదాసద్గురు [illegible] గురునినువాసించునతడుగురుతరభక్తిన్ ॥ సీ ॥ గురుపదాంభోజముల [illegible] పకకల్గునే [illegible] వైరాగ్యమహిమ । గురుపాదతీర్థంబు గ్రోలకకలునే జ్ఞానవిజ్ఞానయోగానుభవము ॥ । గురునుప్రసాదంబు గానకున్నంగల్గునే [illegible] లేనివిట్లు పరతి సుఖంబు । గురుతత్త్వమాత్ర గన్గొనకున్నం గల్గునే [illegible]

రతి శయమొంద సహజుడ పదము । సత్యుగా పున విద్యార్థియైన యోగి । నిను భయమొకట్రతెదలోనంభనిగానంగ । నభుతతుర్యద్రష్టుశ్రమణాయిం చి । కొను చుచుబిలంబగు తపులగాలు చునసఖు॥క॥ [illegible]
వారలయుపదేశము దే । దారకసాంఖ్యామన్న తత్త్వాత్మ కమును [illegible]
యోగమార్గం। బాగాధముగా నెఱుంగునంతటనన్నా॥వ॥అదియెట్లంటేని॥
సీ॥ క్షమ్మయెప్పార నహంపదంబునకు నీకాయేంద్రియప్రాణాది । యనునో హంకృతిబుద్ధిరూపజడ జాతంబెల్లవాచ్యార్థమా । ద్యముసచ్చిత్సుఖరూపమై తనరుశుద్ధప్రత్యగాత్మ ప్రకా । శములక్ష్యార్థము వేదశాస్త్రగరహస్యం బింతని క్కంబుగుణ॥క॥సర్వమువాచ్యార్థములు। త్సర్వా[illegible] శుద్ధచైతన్యము దితాప్ర ర్వాకలక్ష్యార్థంబును। సర్వమినుతవిసుము బ్రహ్మపదమునకరయుణ॥ గీ॥ ఉభయ వాచ్యార్థములతోడ నొప్పచున్న । యుభయలక్ష్యార్థముల నైక్యమొదవదల్లి । గానవాచ్యార్థముల రెంటిఁగడకుఁద్రోచి। యొనయలక్ష్యార్థమొకటిగా నెఱుఁ గవలయు॥ వ॥ అదియెట్లంటేని॥ సీ॥ అద్వితీయప్రత్యగాత్ముండవగు నేనుపం పూర్ణనిర్గుణబ్రహ్మమగుదుఁ । బరిపూర్ణనిర్గుణబ్రహ్మంబె యద్వితీయప్రత్య గాత్ముండనయిన నేన । టంచునీరీతినహంబ్రహ్మపదములవాచ్యార్థములనెల్ల వదలిశుద్ధ । లక్ష్యార్థములుగొనిలక్షణచేదత్తదనన్యసమర్థనైక్యంబుగ[illegible] యసియను[illegible]ంబునకు నర్థమగునుగాన। నిమ్మహావాక్యతా[illegible]ల్యంబుల్లు సద్గురు ప్రసాదంబువలననిరూఢమగును। బాధకంబుగ నెఱుఁగుటబోధమనఘ॥ క॥ ని త్యముగా దేహాత । । పత్యయమజ్ఞునకుగల్గుపరిపాటిదగం। బ్రత్యగభిన్న బ్రహ్మ ప్రత్యయ మొప్పారవలయుఁబండితునకిలణ॥గీ॥ఇదియె బోధప్రకారంబాసంక నీకు। నుపరతివిధంబు నింతు నొనరవినుము । ఉత్తమోత్తమై యొప్పెడుత్త శాంతిబ్రహ్మవిద్యాగమమునకుఫలముపత్స॥

ఉపరతినిర్ణయము.*

చ॥ఉపక్కృతిదానభోగములకొప్పనిమర్త్యనికల్మిశీలములు। పొడమలేనిబి డ్రునిగ్రమాధ్యయనంబును నెమ్మనంబునకా । [illegible]
స్వాతంబు[illegible]ద్రియా । ద్యుపరతిసౌఖ్యముంగనని యోగివివేకమురీతియాకర యుణ॥ సీ॥ వేదశాస్త్రంబులువివరించిబుధులచేఁజదివింపవచ్చుఁ[illegible]వ చ్చు।యజ్ఞదానతపంబులధికారిజనముచేఁజేయించవచ్చు।[illegible] నిల్లలోనఁగలతీర్థములకేఁగనన్యులబోధింపవచ్చు।[illegible] నహంగ యోగాభ్యాసులుగార్యులకునుపదేశింపవచ్చుసాధింపవచ్చు।-గాని నొప్పారి

తృప్తి సవిజ్ఞాన[illegible]గాని దేహేంద్రియములనిల్పి మనస్సు-నాగియాంతర్ము
ఖముఁ జేసి యనవరతము-నిశ్చలసమాధినిష్ఠఁ జేసి నిలుపరాదు॥క॥ చిత్తేంద్రియో
పరమముమ-హోత్తరుఁడి కెల్లవారికబ్బదువినుమ-యుత్తమదశఁగలిగినవి-ద్వ
త్తముఁడతిదుర్లభుఁడుసదాత్మ యుఁడుగ॥గీ॥ కొందఱాత్మతత్త్వము నెఱుంగు
కుమటంచు-గర్వచిత్తనిక్కిచిత్తనిగ్రహముచేసి- నుపరతిసుఖంబుగానక బు
ద్ధివిషయ - రాగలోలతఁ జెడుదురూరకమహాత్మ॥ గీ॥ జ్ఞానవిజ్ఞానయుతుఁడై
యుక్తుఁడంతతంబు-నాత్మభావనలేకున్న యతనినింద్రి-యంబులుమనంబుతన
కువశంబుచేసి-విషయసుఖములఁ బడఁగ వెగలఁబెట్టు॥ సీ॥ అట్లుగావుననిం
ద్రియమనంబుగాలనఖ్రమా భావనచేతనాగఁబట్టి యంతర్ముఖములుగా
నలరించియమనియమాదిశౌచసద్గుణనడంచి - విమలబోధాకారవృత్తి
చేఁగేవలపరిపూర్ణతత్త్వరూపమునుఁ గాంచి-యానందమూర్తియై యఖిలం
బుతనయందునమర్చి యంతిమశాంతి నొంది- యెఱుకమఱుపులఁ బోరయు
నియెఱుకయైన-పరమపురుషుండు నుస్థిరప్రజ్ఞుఁడగు-నత్రయాతీతుఁడననమ
నస్కార్హాజ - యోగనిద్రాసమేతుఁడై యుండుననఘ॥గీ॥ధర్మవిధి నెవ్వఁడుమ
నోగతంబులైన-సర్వకామంబులునుగడుసన్యసించి-యంచితాత్మ నాత్మ సంతు
ష్టుఁడగుచునుండు- నాతఁడాత్మస్థితప్రజ్ఞుఁడగుఁగుమార॥గీ॥ప్రాప్తదుఃఖముల
నుద్వేగపడకనోర్చి। కొనరియప్రాప్తసుఖములఁగోరిగానక। వీతరాగభయ
క్రోధుఁడై తనర్చు।నాతఁడాత్మస్థితప్రజ్ఞుఁడగుఁ గపీంద్ర॥గీ॥అఖిలవిషయానభి
స్నేహుఁడగుచుఁ శుభము। నొందిముఱియక నశుభంబు నొందికినియ। కుం
దు నెవ్వాఁడుసమతనప్పండితుండు। సంస్థితప్రజ్ఞుఁడగు సూరిజనవరేణ్య॥గీ॥
కూర్మమఖిలావయవములఁగుదియముడుచు। మాడ్కి నేయోగియింద్రియ
మానసముల। నపరలించునింద్రియార్థములవలన। నాతఁడాత్మస్థితప్రజ్ఞుఁడగు
మహాత్మ॥ గీ॥ విను మొకరహస్యమెఱిగింతు వేయునేల। యే మహాప్రాజ్ఞునకు
మనసేంద్రియములు। పంచినట్లాజ్ఞలోనిల్చి పనులు సేయు। నాతఁడాత్మస్థిత
ప్రజ్ఞుఁడగుబుధేంద్ర॥గీ॥ఎల్లభూతములకు నేదిశర్వరిదాని। యందుమేలుకనిమ
హాత్ములుందురు। నఖిలజగమ్ము దేనియం మేల్కనియుండు నదిరాత్రి జితేంద్రి
యాత్మునకును॥ వ॥అట్లుగావుననింద్రియమనంబులనాత్మ నిషేధపూర్వకా
త్మాలోకనంబు చేతజయించి వశీకృత మానసేంద్రియుండయిన పుణ్యపురు
షుండు సర్వభూతద్వేషయును సకలలోకమిత్రుండును బరమకారుణికుండు
ను నిర్మలుండును నిరహంకారుండును క్షమావంతుండును నిత్యసంతుష్టుం

ద్వితీయాశ్వాసము

డను యోగాభ్యాసనిష్ఠుడను నిద్రాశాంతుండను [illegible] నిశ్చయయోగుండను ని
శ్చలుడ [illegible] ధ్యానపరుండను నఖిలలోకభయరహితుండను ముక్తిహేతు
ద్వేషయోగాద్వేషుండను నిరపేక్షుండను శుచియును దక్షుండును నుదాసీనుం
డును గతవ్యథుండును బరిత్యక్తసర్వారంభుండును నిష్టానిష్టప్రాప్తిహర్షద్వే
షవిహీనుండును సంప్రాప్తేష్టవియోగదుఃఖవిరహితుండును నప్రాప్తార్థకాం
క్షారహితుండను యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టుండును శుభాశుభపరిత్యాగియు
సమశత్రుమిత్రుండును సమానమానావమానుండును సమశీతోష్ణసుఖదుః
ఖుండను [illegible] ప్రియాప్రియుండను [illegible] నిందాస్తుతుండును మానావమా
న తుల్యుండను మానసికుండును ననికేతనుండును సుస్థిరప్రజ్ఞుండను గుణా
తీతుండను [illegible] వడగ్నిశిఖ నా బుద్ధియు మత్పరాయణుండను
నయి ప్రకాశించు యోగీంద్రుండు సంతతసహజాన[illegible] రాజయోగస
మాధియందు సాంద్రంపు సమస్తరసంబులం బెల్చిన తెఱంగున బడబానలం
బు జలరాశి నిపానంబు చేసిన [illegible] వడిమహదానలంబు [illegible]బునం గలతృణ
ది సర్వపదార్థంబుల గ్రసించిన తెఱంగున నావిద్యాంబులయిన యనంతగు
ణంబులను నశేషంబుగా గ్రసించి కేవలపరిపూర్ణశుద్ధచిన్మాత్రస్వరూపకుండ
యియుండు నద్దశావిశేషం బు పరతి యనం బొప్పునయ్యపరప్రాప్తియ[illegible]
మను నియమంబును త్యాగంబును మౌనంబును దేశంబును గాలంబును నాస
నంబు మూలబంధంబును దేహసామ్యంబును దృక్స్థితియును బ్రాణాయా
మంబును బ్రత్యాహారంబును ధ్యానంబును ధారణయు సమాధియు ననుపంచద
శయోగాంగంబులు సాధనంబులు గావు నవాని వేర్వేర విభజించెద నాకర్ణింపు
ము॥మ॥ శమ తనూభజలవహ్ని వాయువులు తన్మాత్రస ద్వేంద్రియ ప్రాణచిత్తమ్ము లా
హంకృతి బుద్ధిగా బహిరంతశ్చక్షు శ్వేమ[illegible] దృశ్యమ్ము [illegible] సము గాంచు [illegible]
దృగాత్మకపరబ్రహ్మ బవానంచుని । త్యయుభావించిన సౌఖ్యమంబిది [illegible]
త్యంబు జనానందనా ॥ సీ॥ వినుచుండుఁగనుఁగొనుచు [illegible]
[illegible] నుచుఁ బల్కుచు బన్నగ్గనుచుఁ జనుచు । [illegible] మోచిత[illegible]
చ్చ[illegible] మెలఁగు నెడల । నీయింద్రియంబులి యింద్రియార్థ
ములందుఁ బ్రవర్తించు నేఱిసి కల్లసాక్షి [illegible] దాసంత [illegible]
గుణజాతిరూపవాడు । రహితుండనటంచు దెలిసి [illegible]
[illegible] నునుసత్యమ్ము[illegible]
వ యోగ్య[illegible]బనందగు నిర్మలాత్మ ॥గీ॥ ప్రత్యగాత్మ [illegible] సనకాది సన్

ప్రస్ఫురి…ంద్రియాదిదృశ్యవిలయంతన్నును నెల్లక విశ్వచైతన్యయుతాత్మ
మన నొప్పసిదిరాజయోగితిల॥ క॥ కపిరాజవిరాజితము॥ పలుకాలకొందకభా
మునంమకభాసిల్లు బ్రహ్మముదానగుచుం।బలుమరు బల్కకపల్కనచోనప
…లీనంచుం దలంపక నే.తలంపులు లేకనిరంతరసౌఖ్యసుధారసమానుచునుం
…టనిర్మలమగుమానసముమారుతనందనమానకదీనిభజింపందగుర॥ సీ॥ ధీరుల
కీతనే దేశమాచార్యోపదేశంబునర్థిచేఁదెలియఁబడియెం। బరమపవిత్రమై
…సిల్లు నే దేశ మెలమిలోనన్నిటికెక్కుడయ్యె। నే దేశమునమానసేంద్రియ
గాఢాదిసంచారశూన్యమైనమతనొప్పు। నే దేశమునసాధనేచ్ఛ…మనస్ఫ్రో
ముఃఖగంధలసంబునొందపడుండు। గరముచిరుపద్రవంబునిష్కంటకంబు। ని
శయమనునిత్యంబునిర్మలంబు। దివ్యమానందమగుచునే దేశసమరు। నది
…కాంతదేశమో యాంజనేయా॥ గీ॥ అట్టిసువివిక్తదేశంబున సగమ్ముచు।
ను సమనిరంతరసుఖంబుగలుగునాని। యన్యశిక్షణంబునొందు దేవతత్త్వవా
కట్టు నేనిర్మలానందమునిలుపనయ। గీ॥ కాలమెద్దానిచే పరికల్పితంబు నెల్లకా
ము సుకరీతినెద్ది వెలుఁగుఁ। గాలనియమంబులెందేనిఁగానుపింప। నదిసు
…లంబనాదియనంతమనఘ॥ గీ॥ అట్టియాద్యంతరహితకాలాంతకాత్మ…॥
…మేషాదిశైత్యప్రళయాంతమైన। కాలమునఁదూలకణమునఖండదాప శి
పగిది భ్రమింగియోగి భాసిల్లునఘ॥ క॥ చలనముకాయక్లేశము। నలసతయు
జాడ్యనిద్రలాయాసంబిష్టుల నెట్టియునికిపలననుగలుగునదిసుఖాసనం
కల్పితమనఘా॥ గీ॥ ఎద్దిసిద్ధమగుచునే ప్రాణ్ముపిలసిల్లు। నరసిచూడనెద్దిస్థైన
…ప్పుడె। సర్వసిద్ధులొకటను సమకూరునదిసుసిద్ధాసనంబు కేవలాత్మరూప॥ గీ॥
…ధములకుమూలబంధంబు ప్రకృతిత ద్వంధనుద్దిగసినఁబాయునపుడె। యు
లతత్త్వములకునాదిమూలంబెద్ది। యదియెమూలబంధమాంజనేయ॥ క॥
…రినిధియందుఁజెందిన। ధీరులగతిచిత్సుఖంబునింద్రియవృత్తుల్। చేరిన
…భావ మొందుటయాఁరయఁగా దేహసామ్యమగువాయుసుతా। సీ॥ యేచూ
…సకలబాహ్యేంద్రియార్థంబులఁగనునదిలోచూపుకపికులేంద్ర। యేచూపు
కలాంతరింద్రియార్థంబులఁగనునదిలోచూపుకపివరేణ్య। యేచూపుబా
హ్యాంతరింద్రియార్థంబులఁగనునదిమధ్యలక్ష్యముకుమార। యేచూపుదగమా
స్వేంద్రియషట్కంబుగనునదిషణ్ముఖదనుజవైరి। చూపునేచూపుసినాల్గు
చూపులనున। జక్రభ్రమరికారంభవిదృష్టిసంగరహిత। యదియెయన్నిటిలోనె
…డిట్టులగుటం బరమగు…త్యాత్మ…దిసద్గతనయ్యు॥ మాలినీవృ…

తృతీయాశ్వాసము.

శ్యమె వాకమున్నకెమె వాయువృక్ష్యము భూజలతేజములున్ । దృశ్యమె దే
శము దృశ్యమౌ కాలము దృశ్యమె దేహము లింద్రియముల్ ॥ దృశ్యమె ప్రాణము
దృశ్యమె చిత్తమంతృశ్యమహంకృతి ధీమనముల్ । దృశ్యమె విద్యయు దృశ్యమె
సర్వము దృశ్యము గాని చిన్మూర్తి కాదయా ॥ గీ॥ ద్రష్టృదర్శనదృశ్యలు రామ తెలుచట
నగు నచలుండు నిలువఁ గదగునుగాని । చెదరినా నాగ్రమునఁ జూపుఁ జేర్చఁ జె
గదు । కొరియమనస్కరాజయోగులకుఁ బతి ॥ శ్లో ॥ ప్రాణాంతఃకరణేంద్రి
యాద్యఖిలసద్ధ్యానంబులు [illegible] । [illegible] స్వాభ్యము గా [illegible] గనగల్గెం
స్వాత్రయుం గాఁగఁ [illegible] ప్రాణాంతఃకరణాదివృత్తులు నశించుచుండన్నుఁ గాఁగాం
చ [illegible] ప్రాణాయామమనంగ నొప్పు [illegible] ంభావ్యం [illegible] మే ధీసిధి ॥ వా॥ వెలిలో
గన్న [illegible] వేమారు [illegible] చించియిమ్మ లెస [illegible] ఘరావత త్త్వ
ముమదించి [illegible] రించియు [illegible] । స్థలమైతస్య యతం [illegible] మనమున ప్రాం
తంబుగుంభించినక । సలు [illegible] సేవ్యమైతనము ప్రాణాయామ యోగం
బగుక ॥ [illegible] త్యాగ్న్యలిప్షయములు । ప్రత్యగ్రూప [illegible] రమ్మాత్మని గాం
సిగ్యము వవలోకి [illegible] । ప్రత్యా [illegible] బసింకయే [illegible] ద ॥ గీ॥ వహాలతో
[illegible] ంద్రియ [illegible] దృశ్యమును గాను నేపినిం తెలియుచుండు ।
[illegible] రూపు [illegible] సంచుటరయ ధ్యానయోగి [illegible] హ్మవిద్యానిధి
। మది నెద్దిమాడు [illegible] యెవ్విదిగుడు [illegible] నది [illegible] రియో
[illegible] యుం [illegible] దయుంబరపరమ సారణ [illegible] ॥
[illegible] । [illegible] మును మునతిలము గసిన [illegible] తిరహి
[illegible] హి [illegible] సిర్ణ [illegible] సుంగంబ [illegible]
[illegible] పసిశముక [illegible] చుమ పాపురుష [illegible]
షమగాసుపరిమముక చిత్తా పరమును గల పురు [illegible] గుయుమలెపి
యుండుక బాలా [illegible] । యె త్తిను [illegible] నిరింద్రియు
డగుచుక ॥ శ్లో ॥ గాలిం దూలిసమానచేదడిసిసక [illegible] చే [illegible] । వా
ళంబాత్మ విముక్తకంచు [illegible] స్యామోహ [illegible] లంగపుష్ప
సిరూధమమ [illegible] హం కరము [illegible] లో [illegible] నిత్యా
నందముం బొందుచుక ॥ మ॥ మది రాపానమదాంధు [illegible] పటము [illegible] నుండి
శక జారినక । వదలై ప్రవేలి [illegible] దుప్పగిదిజీనన్ను [illegible] నాదిప శా ప్ర
ప్తను ఖామృతానుభవతృప్తిస్వత్తుండై మేనును । [illegible] దింగునార్భు [illegible] డిన లేచి
న [illegible] సక [illegible] నదే నా పుడక । మ॥ [illegible]

|రామముః [illegible] |వానరేంద్ర [illegible] సస్నేహంబిగ వపసోమాప క్షమానా
ములు |[illegible] [illegible] [illegible] సిన్ధ్యుపాద్రి [illegible] |స
[illegible] [illegible] సంకట
ములుప్రా [illegible] |దివ్య డింప [illegible] |వాయుశీఘ
[illegible] ||

[illegible] తరారాము
[illegible]
[illegible] నిరి [illegible] దుడు
[illegible] తిరుగ [illegible]
[illegible] దియూ
[illegible] డుడు [illegible]
[illegible]
[illegible] చేతుం
[illegible] డుసునిరా
[illegible] తుండను [illegible] మనుష్య
[illegible] దియుగ [illegible] డు
[illegible] మామిం [illegible] వాలిచాలని [illegible] దుండును
[illegible] డుడు వచుట్యాధ్యాన
[illegible]

శీలుఁడును సుధీరుండును దాంతుండును నిత్యప్రబుద్ధచిత్తుండును స్వాత్మసమా
హితుండును జగదింద్రజాలద్రష్టయు బ్రాప్తాశేషవిశేషపురుషార్థుండును ద్వ
న్ద్వాతీత నిశేషదుఃఖుండును నధిగతపరమాస్వాస్థ్యుండును నసంగృహీతచి
త్తుండును మితవాక్యుండును బరమకారుణికుండును సర్వభూతమిత్రుండును
కోమలకాంతమధురుండును బాణిపాత్రనిపతితమాత్రాశనుండును యోగా
గ్నిదగ్ధుండును దితిక్షుండును బహిర్వ్యాపారశూన్యుండును నిష్కాముండును నిష్పరి
గ్రహుండును బ్రారబ్ధవశప్రాప్తదేహేంద్రియాదివ్యాపారుండును పుణ్యపా
పక్రియలయందు కర్తృత్వాభిమానశూన్యుండును సుఖవికారశూన్యుండును స
దాప్రసన్నచిత్తుండును వికసితముఖుండును దుష్టశిష్టజనులకగోచరుండును సా
ధుసిద్ధజనసంగుండును సర్వసదాగోష్ఠీనిష్ఠబుద్ధియుక్తుండు కుశలాకుశల
క్రియాదూరుండును వేదాంతశాస్త్రవిచారసదాదరుండును ధర్మశాస్త్రవే
దశాస్త్రాగమపురాణగ్రంథార్థప్రతిపాదకాది వాసనాశూన్యుండును సర్వ
క్తలింగుండును సర్వకాలచారుండును నేకచారియునని కేతనుండును గిరిగు
హావిహారుండును మృత్యుభయవివర్జితుండును బరలోకభయవిరహితుండు
ను నిర్వాణశాంతాత్మకుండును బంధమోక్షనిరాకాంక్షుండును సర్వా
తీతసర్వపరిపూర్ణావ్రతిద్వంద్వబ్రహ్మస్వరూపుండై తన స్వప్రకాశస్వరూపమాత్రుండై బు
సున్నై ప్రకాశించు మఱియును॥ క॥ శాంతిపరకామధేనువు। సంతోషము
ప్రీతవిషయవిరతియగు కాంతామణియని నెవఁడి(?)। చింతించునతండును
క్షేమంబెందుచు దేంద్రా॥ గీ॥ పరిపుష్టసుఖము యుద్ధ్వైతరణికాఁగ। గామమును
సంగతరనొకరంబుగాఁగ। దారుణక్రోధమునసుదండధరునిఁగాఁగఁ జూచునా
ఁడు మనిర్వాణసుఖమునొందు॥ సీ॥ తతవియస్సులవితానభూమి తనుగ్ని రవి
చంద్రదీప విరాజితంబు। నదులఘూర్ణ సంపదసాలంకృతంబనిలవ్యజన
మరుద్వ్యాపితంబు। ధనికసేవకసేవితంబై తనర్చుజగత్పురంబు నవివేకప్ర
కాశమానసేంద్రియతురంగమాసంగసంబుద్ధిసారథియుక్తపురుశరీర-మంజు
లరథాదిరూఢుఁడై మనస్సమలోకసమస్తప్రజ్ఞాంగరాయుక్తుడగుచు నిత్య-విభ
వుఁడై సర్వజనము సేవింపుచుండు-రాజయోగీశ్వరుల్ దలరారనవసు॥ మ॥ అన
పేక్షుండసమానుండై ధనికజనాలాపముల్ వీనులకాఁ-బినకంగర్మ తదేహచేష్ట
లు నొగడ పీడింపక నిత్యముం। వనజాజాముమంచి తపనాతకసుతీర్థశ్రేణిన
ర్త్యాప్రాపనముంగా మునసింముచు భోగుపపన్నుకులు సంద్యుద్భుజా॥ సు॥ ఒక వేళ
తినఁగనేని కూడు నువు చల్లెంజాకుఁడ్ఖీ కొపనిమ్ము। ఒక వేళసన్న

భ్రూల శోధితయందు [illegible] గాలభులోఁ [illegible]। నొకవేళ దేహా ముల్లోప్పగా విహరింపసర్వశాంతినటుంచు సంభ్రమించు। నొకవేళ నన్యముం చుకలేదో కదనేనని నిర్వికల్పసమాధి నొందు। నతులవైరాగ్యబోధోపరతు లుగలుఁగు। నతనిమహిమలుగణుతించియభినుతింప। హరిహరహిరణ్యగ ర్భులకైన దరమె। యపరిమితసద్గుణనికాయ యాంజనేయ [illegible] తన పాదధూళిసోకినఁ జరాచరము లత్యంతపావనములై యలరుచుండు। దన మనెస్సును సందర్శించుజనులు నిష్పాపులై కడు [illegible] దనుసిరం తరేముపాసనము చేయువా [illegible] లతుల్యితై శ్వం [illegible] బొందు। దనయను గ్రహము నొందినధన్యులకు [illegible] దోహపడినదుమం [illegible] [illegible] స్వర్గ [illegible] సుఖమొందిసంతసింప। [illegible] సులింపఁద్రిభువనా [illegible] గుము। [illegible] రించు రాజయోగీశ్వరుండు వ॥ అష్ట [illegible] బ్రహ్మభోగ [illegible] సమయంబున [illegible] బును [illegible] బును [illegible] [illegible] బును [illegible] కాశంబున [illegible] శంబును [illegible] చతుర్విం శతితత్త్వంబు [illegible] వానిలో [illegible] [illegible] సిద్ధింబును [illegible].

[illegible] బును [illegible] మాత్రంబను [illegible] న్యంబును [illegible] మేరుంబను నాదిమధ్యాంత [illegible] బును [illegible] ర్యంత బును [illegible] బును [illegible] నసీశ్వర [illegible] హ్యగర్భ విరాట [illegible] ప్రతిబింబాభావక [illegible] స్వరూప [illegible] స్వరూపము [illegible] [illegible] వేళ [illegible] [illegible] బాధల [illegible] సిద్ధింబనా [illegible] [illegible] బయినయ కైవల్యంబు [illegible] సత్యమన [illegible] వ॥ అనియుప దేశించి॥ [illegible] [illegible] రాజయోగ [illegible] [illegible] [illegible]

మ్మ [illegible] యు [illegible] నమ్మ క్తియుఁ గలుగ
యానవా నెమ్మ నఃబునంబరమని శ్చేపం
గూఢంబయిన యాదివ్యజ్ఞానంబును
[illegible] డవ్రుమదిగ్విలతమనోబుద్ధి విమత్పరాయణుండవునగు
[illegible] నుపదేశించితినింతకంటె పతిరహస్యంబయినయర్థంబునాదెం
దంబునలేదస్లుగుటనిప్పురమార్గతాత్పర్యంబుఁదెలిసితమఃకూర్మంబునుదశాఖా
[illegible] బునుగ్రాసిన [illegible] బును గా [illegible] వాలంబునుజన్మమరణ తరంగంబులును
[illegible] గబద్ధంబును లోభ ఫేనంబును మోహావేలయు దుఃఖాగాధజలప్రవా
హగంభీరంబును నయిన సంసారపారావారంబుదరించి మోక్షపారంబుగాం
చిత్తశుద్ధ్యుండవై [illegible] సమాధినిష్ఠుండవై [illegible] సందింపుమనిపలికిన
నప్పవనసందనుండు సీతాదేవిలక్ష్మీదేవియనియు [illegible] లక్ష్మణుండు శేషుండని
యును [illegible] భరతశత్రుఘ్నులు పాంచజన్యసుదర్శనంబులనియును సింహాసనం
బును [illegible] ననియును శ్రీరామచంద్రుండాది నారాయణుండనియును నప్పు
డుపదేశించిన [illegible] తత్త్వజ్ఞాన [illegible] వేదశాస్త్ర పురాణాగమేతిహా
సప్రకరణంబనియును నెఱింగి పరమానందకందళితహృదయారవిందుండై
[illegible] యా శ్రీసీతా [illegible] పాదారవిందంబులకు [illegible] వందనంబులు [illegible]
వించి [illegible] బులు [illegible] బు
సిద్ధి [illegible] ॥ క॥ శ్రీరామ రామ రామ [illegible] రామ [illegible] రమారమణా శ్రీ
నారాయణ నారాయణ నారాయణ [illegible] నమస్తే॥
[illegible] బుద్ధ్యాసిద్ధా [illegible] [illegible]
బుద్ధ్యాత్మ మేవా [illegible] నిశ్చ [illegible] ॥
వ॥ అనిపలి [illegible] ధరంబుగా [illegible] జ్ఞా [illegible] నిజాశ్రమం [illegible] గియా
హనుమంతుఁడు [illegible] పర్వతా [illegible] సుఖాసీనుండయి [illegible] దరణ
కమలభక్తియుక్తుండును శ్రీరామనామజపపరాయణుండును [illegible] బ్రహ్మ
తత్త్వావలోకనని [illegible] సర్వకల్ప [illegible] సమాధినిష్ఠుండ [illegible] సుఖంబను
భవింపుచునిప్పుడు [illegible] బుననున్న వాడనిపలికి [illegible] పూర్వా
[illegible] ట్లనియె॥ గీ॥ మంత్రమంత్రార్థ మంత్రాది [illegible] త్వార్థ [illegible] లిఁ
నీకుఁ దా [illegible] కేసు। నెఱుఁగనుప [illegible] ధానంబులేద
నామనమునం [illegible] శ్రీ [illegible] । [illegible] ప్రదంబునంతావు
[illegible] మహాశిరో [illegible]

[illegible]

[illegible] శ్రీ [illegible] సూర్యవేళ [illegible] దుర్భాగ్య [illegible] సంఘ [illegible] మించు సుకృవేళి సర్వధిం చు మనుగీర్తియు [illegible] లములు [illegible] నతుల [illegible] రాగ్యబాధా [illegible] ధా స్వపుత్రపౌత్రక [illegible] గజాశ్వాదిక [illegible] లో నెన్ని సద్గుణంబుల చెలంగు సన్నిగుణములు [illegible] పించునా [illegible] తమి [illegible] నుసా [illegible] దయు [illegible] ద్విభాగంబుగా [illegible] ధన్యుల [illegible] శ్రీరామ [illegible] గురు [illegible] శ్రీరామ [illegible] సా [illegible] గలుగ [illegible] నిచె ప్పి॥ [illegible] తముగ [illegible] సీతారామాంజనేయుబి [illegible] నిత్యా మృతమానిని [illegible] గిరిజా॥ [illegible] దిదంపతులుగ [illegible] పరవశులై యన్యోన్యా లింగనంబు గావించి [illegible] నిజచరణ [illegible] సేవా [illegible] భక్తులరక్షించుచు [illegible] శింపుచుండిరి [illegible]॥ మత్తకోకిల॥ నీవు నా హృదయాం బుజంబున [illegible] వడి [illegible] వివేకము [illegible] లిగించుచుంబు [illegible] గా [illegible] రాజయోగిమువల్కి [illegible] శ్రీమహా [illegible] దేవసద్గురు [illegible] కావుము [illegible]॥ శా॥ దత్తాత్రేయగురు స్వరూప [illegible] స్తమోదీప [illegible] చిత్తా [illegible] చిత్రాం [illegible] స్వరూప [illegible] నిత్యసుఖ [illegible] ద్వ్యా [illegible] పరా [illegible] త్రాప [illegible] వ్యాప [illegible]॥ [illegible] సంపూర్ణ [illegible] భి రామ [illegible] [illegible] గుణ [illegible] నా [illegible] ణసీతా రామగుమహా [illegible] శా॥ [illegible] నుబి [illegible] శేష లోక॥ [illegible] గుణత [illegible] స్వతంత్ర [illegible] మిత్రా [illegible]॥

గ [illegible]॥ ఇది శ్రీమద్రామాయణ [illegible] దేవగురుకరుణాకట [illegible] క్షిణ [illegible] మహి [illegible] తనిజహస్తా [illegible] యమలకర [illegible] సందర్శి తాఖండసచ్చిదా న [illegible] కస్వా [illegible] శ్రీతారామ [illegible] తులలిం గమూర్తిగురుము [illegible] ప్రతిష్ఠితంబయిన శ్రీసీతారామాంజనేయు సం వాదంబు [illegible] స్తంబున [illegible] రాజయోగ [illegible] వనిచా రంబన్నది [illegible] ద్వితీయాశ్వాసము

సంపూర్ణము